

ОДБРАНА

Тема

Национални акциони план
за примену Резолуције 1325 УН
– Жене, мир и безбедност

Да се и оне питају

Интервју

Бригадни генерал Мирко Вранић,
командант 204. авијацијске базе

Значај нас МОТИВИШЕ

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 59
"ОДБРАНА"
Колекс части
припадника
Војске Србије

ВОЈСКА СРБИЈЕ

КО СМЕ ТАЈ МОЖЕ...
БУДИ ПРОФЕСИОНАЛАЦ

Пријави се! 011 20 63 432

www.mod.gov.rs

www.budiprofesionalac.rs

Najbolji deo dana

**BEOGRADE
DOBRO JUTRO**

www.studiob.rs

KADA TRAŽIM VIŠE DOBIJEM CITROËN!

www.citroen.rs

CITROËN C3 X 1.1i

CITROËN C4 SX 1.4i

998€*

1.088€*

*Uvešće

**FRANCUSKI ŠARM, UDOBNOŠĆ I PROIZVODNJA, UZ KREDIT No. 1
NA AUTO TRŽIŠTU - UĐITE TRIJUMFALNO U 2011. GODINU**

Nisu vam potrebni žiranti, prenos plate ili kasko osiguranje – a odmah je na vaše ime
Izuzetni paketi opreme uz pogodnost VITRO ASSISTANCE pomoći na putu

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

**VITRO GROUP, OVLAŠĆENI UVOZNIK I DISTRIBUTER ZA SRBIJU I CRNU GORU, RADNIČKA 22, ADA, BEOGRAD, 011/35 38 555;
NIŠ - 09. brigade 59, 018/20 22 08; JAGODINA - Slovenski put bb, 035/25 25 97; PODGORICA - Cijevna bb, 00 382 20/872 100**

BEL CAR - Bulevar Vojvode Stepe bb, Novi Sad, 021/679 1004; A&C GROUP - Prislonica bb, Čačak, 032/485 401; AUTOSTIL-M - Arsenija Čarnojevića 16, Subotica, 024/571 111; AUTO AS - Jovana Mikića 42, Bačka Topola, 024/715 414; SANI GROUP - Loznički put bb, Šabac, 015/344 697; VLAJKOV PLUS - Miletićeva 80, Zrenjanin, 023/522 008; DELFIN LTD - Zona industriale p.n. Veternik, Priština, 038/550 556; COMPANY D.A.J.M.I. - Sutorina bb, Igalo, Crna Gora, 00 382 31/670 240

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традиције „Ратника“, првог војног листа у Србији, чији је први број изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, мајор

Уредници

Мира Шведић
Душан Глишић
Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, мр Себастиан Балаш,
Игор Васиљевић, Југослав Влаховић, мр Славиша Влочић,
Милосав Ц. Ђорђевић, Владиса Крстић,
Александар Лијаковић, др Милан Мијалковски,
мр Зоран Милодиновић, Предраг Миљевић,
мр Миљан Милкић, Крسمан Милошевић,
др Милан Милошевић, Никола Остојић, Никола Оташ,
Иштван Пољанац, Будимир М. Попадић, Влада Ристић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),
Станислава Струњаш, Бранко Сиљевски,
Марија Марић и Слободан Михаиловић
(технички уредници)

Фотографија

Даримир Банда (уредник)
Горан Станковић и Јово Мамула (фоторепортери)

Језички редактор

Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Прелом 3240-019; 23-583
Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

e-mail

odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs

Internet

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-49849-58 за МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ
месечно 160 динара.
За претплатнике преко Поштанске штедионице
месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

Македонска 29
ОДБРАНА ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

СНИМИО ЈОВО МАМУЛА

САДРЖАЈ

ДОГАЂАЈИ

Сустрет министара одбране Србије и Бразила

СЛЕДИ ГОДИНА ПРИБЛИЖАВАЊА

6

Сустрет Шутановца и Дежера

НАСТАВАК ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА

7

Отклањање последица земљотреса у Краљеву

ЗАСЛУЖЕНО ПОВЕРЕЊЕ

8

ПОВОДИ

Обележен Дан Војнобезбедносне агенције

БЕЗБЕДНОСТ УСЛОВ ОПОРАВКА

10

Свечаност поводом Дана Копнене војске и рода пешадије

СТРОЈ ПРОФЕСИОНАЛАЦА

12

ТЕМА

Национални акциони план за примену
Резолуције 1325 УН – Жене, мир и безбедност

ДА СЕ И ОНЕ ПИТАЈУ

18

АКТУЕЛНО

Галујово Балкан Монитор истраживање

**ВОЈСКА УЖИВА НАЈВЕЋЕ ПОВЕРЕЊЕ
ГРАЂАНА СРБИЈЕ**

22

ИНТЕРВЈУ

Бригадни генерал Мирко Вранић,
командант 204. авијацијске базе

ЗНАЧАЈ НАС МОТИВИШЕ

24

Специјални прилог

„Одбрана“ је члан
Европског удружења војних новинара

Лисабон

Основне поруке ујраво завршеног НАТО самита у Лисабону су да Алијанса има могућности, снаге и начине да се прилагоди променама 21. века и да у суштини представља новим изазовима прошири број партнера у свету. Посебан успех постигнути је у договору за одбрану од ракетних и сајбер напада и припремама за повлачење из Авганистана.

Шефови држава и влада земаља НАТО-а усвојили су Нови стратешки концепт који даје одговоре и правце ангажовања Савеза и чланица у новој деценији. Суштински представља изазовима, ризицима и променама, колективном одбраном која осмишља трајно одређење, али и предузимањем операција изван граница Алијансе када је то у интересу очувања безбедности, поштом да су намере да НАТО остане безбедносни лидер, водећи политичко-војни савез који нуди партнерску сарадњу свима који у томе виде заједнички и сопствени интерес.

Поред већ изграђених односа у оквиру Програма Партнерство за мир, НАТО стиже нове partnere широм света, иако да, примера ради, сада је у операцији у Авганистану укључено чак 19 држава које нису чланице Савеза. У Авганистану, од 2001. године када је НАТО започео операцију са 5.000 војника, коалиционе снаге су до данас нарасле на 130.000 војника. На самиту у Лисабону најављено је постепено повлачење из Авганистана до 2014. године, уз постепени пренос овлашћења и одговорности на домаћу власт и снаге безбедности.

На самиту је усвојен план о антиракетном штићу, а Русија је позвана да узме учешће у пројекту. Охрабрује сагласности две стране да размотре могућности повезивања будућег противракетног система НАТО с оним којим већ располаже Москва. Стручна процена ипакве могућности биће готова до јула следеће године, а то би, како се оцењује са руске стране, значило „безбедности за све у евроатлантском региону“.

Поглед на Балкан из Лисабона охрабрујући је јер овај простор више не види као прешњу евројској стабилности, већ напредив, као регион заједничких тежњи ка трајном миру и сарадњи у безбедности, упркос разликама.

У декларацији коју су на крају самита усвојили шефови држава и влада 28 земаља чланица НАТО истакнуто је одговорности будућим аспирацијама Србије, укључујући коришћење партнерских односа за политичке консултације и практичну сарадњу. Додатни позитивни резултати биће остварени у пуној сарадњи са Хашким трибуналом, као и подржавањем напора на консолидацији мира и стабилности на Косову и Метохији, где се морају заштитити етничке мањине и заједнице, као и историјске и религијске локације.

За Босну и Херцеговину остаје услов да први годишњи национални програм у оквиру MAP-а буде прихваћен тек када неокрећна војна имовина, идентификована као неопходна за будуће сврхе одбране, буде званично регистрована као државна имовина БиХ.

Поздрављен је најредак Црне Горе који је остварила на путу ка евроатлантским организацијама и њен допринос безбедности учешћем у ISAF-у у Авганистану.

Поновљено је одређење да Македонија буде члан НАТО-а чим се нађе узajамно прихватљиво решење за назив државе у оквиру Уједињених нација.

У декларацији је изражена пуна подршка евроатлантским интеграцијама Босне и Херцеговине, Црне Горе и Македоније, а похваљене су реформе система одбране у Србији и „распућа сарадња НАТО и Србије“.

Рагенко МУТАВИЋ

ОДБРАНА

Обука падобранских тимова из Србије и Италије

ПРОТИВПОБУЊЕНИЧКА БОРБА

28

250. ракетна бригада ПВО

ПОД ТЕРЕТОМ ОРДЕНА

30

„Бачка 2010“

СПРЕМНИ У МИСИЈЕ

34

СВЕТ

Бразилске оружане снаге

НОВА СВЕТСКА СИЛА

64

КУЛТУРА

Војни музеј окончао рестаурацију наоружања

СЈАЈ ОРУЖЈА ПОБЕДЕ

68

ИСТОРИЈА

Трагом једне фотографије

РУЕВЛА У БЕОГРАДУ

72

ФЕЉТОН

Верски екстремизам косовских сепаратиста

НЕСКРИВЕНА ПРЕТЊА БЕЗБЕДНОСТИ

74

СПОРТ

Тродимензионално стреличарство

СПОРТ САВРЕМЕНОГ РОБИН ХУДА

78

Следи година приближавања

Споразум у области одбране између две земље омогућиће развој билатералне сарадње, нарочито у области војне економије, науке и технике, војне медицине и образовања

Министар одбране Драган Шутановац састао се 29. новембра у Дому Гарде у Топчидеру са министром одбране Федеративне Републике Бразила Нелсоном Азеведом Жобимом. Том приликом потписан је Споразум у области одбране између две земље.

Министар Шутановац изразио је задовољство због посете бразилског колеге, која је према његовим речима, прва забележена посета министра одбране Бразила нашој земљи. То је, према мишљењу Шутановца, потврда поштовања према Војсци Србије и признање изузетних односа у прошлости.

Шутановац је истакао да ће нови споразум омогућити развој билатералне сарадње, нарочито у области војне економије, науке и технике, војне медицине и војног образовања.

– Разговарали смо о могућностима заједничког развоја наоружања и војне опреме, са потпуно јасном сликом величине Бразила у односу на Србију, али и са јасним капацитетом који наша земља има у војноекономској сарадњи са великим бројем земаља света – рекао је министар Шутановац, изразивши убеђење да постоји простор за заједничко

инвестирање у производе који би могли бити пласирани на трећим тржиштима.

– Иако је Бразил доста удаљен од Србије ова сарадња може да буде плодотворна. Очекујемо да током сајма „Партнер“ у јуну следеће године, делегација војних експерата из Бразила дође у Београд и размотре све могућности заједничке будуће сарадње – истакао је Шутановац и додао да је наша страна веома заинтересована за искуства Бразила у мировним мисијама. Он је подсетио да је недавно у Србији боравила већа група студената медицине из Бразила и да постоји простор за сарадњу узевши у обзир капацитете Војномедицинске академије.

Министар одбране Бразила Нелсон Азеведо Жобим рекао је да ће потписани споразум покрити све области будуће сарадње са Србијом и да је следећи корак прављење радних група које ће у међусобним посетама дефинисати детаље сарадње.

Жобим је рекао да је његова земља заинтересована за развој војнотехничких института. То су, како је рекао, веома важне институције за сваку државу јер развијају модерне технологије. Он је потврдио да Бразил има намеру да сарађује са Србијом у домену мировних операција. Следећа година, како је рекао министар Жобим, биће година великог приближавања министарстава одбране Србије и Бразила.

Током посете министар одбране Бразила обишао је Специјалну бригаду и Војнотехнички институт. ■

А. ПЕТРОВИЋ

Предавање министра Шутановца
у Школи националне одбране

Видљив учинак

Актуелна питања реформе система одбране и њени резултати, међународна војна сарадња и безбедносно окружење биле су тематски оквир предавања министра одбране Драгана Шутановца полазницима 54. класе генералштабног усавршавања, 57. класе командноштабног усавршавања и 1. класе основног командноштабног курса Школе националне одбране.

У предавању на Војној академији министар Шутановац изразио је задовољство што се међу припадницима Војске Србије налазе и припадници страних армија, што сведочи о доброј регионалној сарадњи и међународном кредибилитету наше земље.

У амфитеатру Центра за симулације и учење на даљину Војне академије, међу присутнима било је 35 официра који су на генералштабном усавршавању, од којих су два из Босне и Херцеговине и по један из Црне Горе, Аустрије и Турске.

Предавању је присуствовало и 55 старешина на командноштабном усавршавању. Ове године, припадници Министарства одбране и Војске Србије на том нивоу усавршавања, делиће клупе са двојцом колега из оружаних снага Босне и Херцеговине, једним припадником оружаних снага Црне Горе, док ће се један официр војске САД накнадно прикључити школовању.

Ове године први пут је организован основни командноштабни курс на који је примљено 66 припадника Министарства одбране и Војске Србије. Полугодишње школовање намењено је оспособљавању официра за дужности командира чете и штабне дужности на нивоу батаљона. ■

Б. М.

Тања Мишчевић постављена за државног секретара

Одлуком Владе Републике Србије др Тања Мишчевић постављена је за државног секретара у Министарству одбране.

Др Мишчевић постављена је за државног секретара уместо др Душана Спасојевића који је разрешен те функције након што је именован за новог амбасадора Србије у Турској.

Тања Мишчевић, професорка на Факултету политичких наука, чланица је и Одбора Агенције за борбу против корупције и потпредседница тог тела, али ће поднети оставку на ту функцију због сукоба интереса. ■

Сусрет Шутановца и Дежера

Наставак европских интеграција

Извештај Европске комисије на прави начин указује на све помаке у реформама и представља значајну препоруку, на шта је потребно посебно обратити пажњу како би даље усаглашавање стандарда у Србији у складу са европским правилима било што ефикасније, закључено је у разговору министра одбране Драгана Шутановца и шефа Делегације Европске уније у Републици Србији, амбасадора Венсана Дежера на састанку, на коме је разговарано о даљим корацима у процесу наставка европских интеграција Србије, након објављивања Годишњег извештаја Европске комисије о напретку Србије у процесу европске интеграције.

На састанку, 23. новембра, посебно је наглашен константни напредак у реформи сектора одбране у складу са европским стандардима, нарочито заокруживање законодавног оквира за цивилну и демократску контролу сектора безбедности.

Амбасадор Дежер је истакао значај најаве укључивања припадника Војске Србије у мисије ЕУ, након закључивања Оквирног споразума о цивилним и војним мисија ЕУ, који се очекује до краја 2010. године.

Министар Шутановац и амбасадор Дежер разговарали су и о конверзији војног аеродрома у Ужицу за цивилну намену и другим пројектима који би могли бити финансирани из програма ИПА Европске уније.

Саговорници су изразили очекивања да ће даљи напредак Србије у постизању статуса кандидата за чланство у ЕУ бити уједначен и брз, уз разумевање кључних политичких, правних и економских услова не само као услова за чланство у ЕУ, већ као потребу Србије за уобличавањем стабилног, демократског друштва. ■

Заслужено ПОВЕРЕЊЕ

Снимио Радован ПОПОВИЋ

Припадници Војске Србије предузели су мере на утврђивању настале штете на својим објектима и почели санацију оштећења.

Утврђено је да штета није мала и процењена је на 131,4 милиона динара.

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић је, у пратњи команданта Копнене војске генерал-потпуковника Љубише Диковића и команданта ВиПВО бригадног генерала Ранка Живака, обишао јединице у гарнизону Краљево, у циљу сагледавања оперативних способности јединица у том гарнизону и степена санације објеката од штете настале услед земљотреса.

Генерал Милетић и његови сарадници су се прво у касарни „Рибница“ упознали са током реализације задатака на отклањању последица од земљотреса и обишли оштећене објекте у касарни „Јован Курсула“ и на аеродрому Лађевци.

Том приликом, генерал Милетић је одао признање Копненој војсци, Другој бригади и другим јединицама Војске Србије у гарнизону Краљево на свему што су учинили и несобичном пружању помоћи грађанима Краљева да санирају последице земљотреса јачине 5,4 степена Рихтерове скале.

Значајан део људства и технике обављао је послове превоза грађевинског материјала и огревног дрвета до месних

заједница и оштећених приватних кућа, а о каквом је послу реч довољно говори податак да је, на пример, превезено милион и двеста хиљада комада црепа. Војним моторним возилима су дељени и пакети хуманитарне помоћи, док су услуге аутоцистерни обезбедиле снабдевање Краљева и околних села водом за пиће.

Друга бригада Копнене војске формирала је и екипе од 15-20 људи, које су пружале помоћ грађанима у рашчишћавању порушеног материјала и шута на кућама у приватном власништву, преселила Завод за јавно здравље, санирала последица земљотреса на више средњих школа и обезбедила војничке кревете за смештај у колективним центрима.

Ситуација око земљотреса и после земљотреса није, по речима команданта 98. авијацијске базе пуковника Дејана Јокимовића, утицала на оперативне способности и припадници тог састава наставили су да извршавају своје уобичајене задатке, а пружили су и помоћ грађанима Краљева.

Помоћ Војске

Месец дана након разорног земљотреса који је у ноћи између 2. и 3. новембра погодио Краљево и околину, Штаб за ванредне ситуације Краљева, у сарадњи са Владом Републике Србије, интензивно ради на процени штете, начина надокнаде и поправци оштећења.

Радојица Кочовић, начелник Одељења за ванредне ситуације и градског Штаба за ванредне ситуације, истакао је да се тренутно, осим достављања грађевинског материјала и хуманитарне помоћи најугроженијима, ради и на формирању другостепених комисија чији ће задатак бити да процене реал-

но стање објеката који су првобитно одређени за рушење.

– По изласку наших екипа на терен, непосредно после земљотреса, имали смо задатак да проценимо ситуацију и на основу тога одредимо следеће акције. У првом налету било је најважније покрити објекте с којих је пао цреп, уклонити срушене делове који су висили са зграда, урушене димњаке, санирати све потенцијалне опасности које би могле начинити још већу штету.

У сарадњи с Владом, већ првог дана из робних резерви из Лесковца допремљено је више од 450.000 црепова, а до данас је у Краљево из свих делова земље стигло више од милион и две стотине хиљада црепова. Имајући у виду да почиње децембар, на тај начин је прва битка, битка с временом, успешно добијена – истакао је Кочовић.

Према налазима првостепене комисије, од 11.136 објеката више од 1.600 проглашено је небезбедним за живот. У принудни смештај размештено је око 600 лица, а велики је број и оних који су кров над главом потражили код комшија, рођака и пријатеља.

Обнова објеката

– Следећи корак био је да се формирају другостепене комисије које ће прегледати објекте који су одлуком првостепене комисије предвиђени за рушење. На основу узорка од 1.500 прегледаних објеката, у координацији с Владом створићемо критеријуме према којима ћемо одредити ниво оштећења, што ће нам касније помоћи у развоју механизма за надокнаду штете. Циљ јесте да се највећи део штете надокнади у грађевинском материјалу, а део ће се, наравно, надокнадити новчано – наглашава начелник Штаба.

– Захваљујући правовременој реакцији Владе, али и Министарству одбране и Војске Србије, успели смо да урадимо велики посао. Министар Шутановац са сарадницима међу првима је посетио Краљево. Војска је стављена на располагање за сваки вид помоћи који је био потребан. Ту није била укључена само њена механизација и техника, већ и старешине и војници који су свакодневно помагали у санацији штете и још једном потврдили да имају заслужено поверење народа – наводи Кочовић.

У Улици Бранка Радичевића у Краљевоу шлепери Војске Србије ових дана били су редовна појава. Зграда породица

Командант Друге бригаде бригадни генерал Душан Стојановић истакао је да је у ошклањању последица од земљотреса ангажовано 933 старешина и војника и више од 150 камиона, шлепера, аутоцистерни и виљушкар ангажовано на санацији последица од земљотреса.

Припадници Друге бригаде и 98. авијацијске базе и сами су доживели оштећења на објектима у којима живе са породицама, а помоћ су и њима прве пружиле колеге.

У Краљево је до сада, осим црепова, допремљено 500 тона цемента, 300.000 цигала, грађевинска армијатура, малтер, креч и остали грађевински материјал. Најављено је да ће ускоро присићи и више од пет стотина монтажних кућа, већ је стигло 30 контејнера за привремени смештај, а очекује се и помоћ од Уједињених нација – камп приколице. Градска управа у плану има и изградњу објеката на градском земљишту за лица која су остала без домова

Тошић и Остојић претрпела је значајна оштећења.

– Урушили су се димњаци, много црепа је пало с крова. Попуцали су унутрашњи зидови, има доста шута, пао је и светларник. Велика је штета, али једно по једно срећујемо, поправљамо... помажу комшије, били смо и у општини, стигла је и Војска која је донела цреп. Биће добро – оптимисти су браћа Ненад и Јован Тошић.

Ненад Остојић, комшија Тошића, чији је стан такође претрпео оштећења припомогао је њима и војницима да истоваре цреп.

– Организовали смо се тако да покријемо кућу пре него што почну кише. Ноћас је већ било и снега, тако да смо ухватили последње дане да завршимо посао. Ипак, ово је само кров. Остаје штета у унутрашњости зграде. Димњаци су пали, зидови су напукли. Све то треба поправити – причају Тошићи.

И у кући Душана Мацића из Крајева је слично стање.

– Одмах после земљотреса ишли смо у општину и у Штаб за ванредне ситуације да тражимо помоћ, пре свега у грађевинском материјалу. Војска је камионима довозила цреп и нама, али и осталима у улици чији су домови претрпели оштећења – каже Душан.

Кућа породице Пановић, у центру Крајева, проглашена је небезбедном за живот, а првостепена комисија донела је и одлуку о тоталној штети.

– Једва смо се спасили. У спаваћој соби, која је и најоштећенија, малтер с плафона пао је на децу која су спавала. Некако смо се извукли, а у дворишту смо имали шта да видимо. Кућа моје мајке била је потпуно срушена. Док другостепена комисија не донесе одлуку о процени штете, живимо у братовој кући, која је такође оштећена, али је безбеднија – каже Радомир Пановић из Крајева.

У Краљевоу и околини ради се од јутра до мрака, јер зима долази и тада ће бити још теже. Зато је свака помоћ добро дошла, а Краљевчани су захвални свима који су им помогли, својим суграђанима војницима посебно. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Никола ДРАЖОВИЋ

ПОВОДИ

БЕЗБЕДНОСТ УСЛОВ ОПОРАВКА

Председник Србије Борис Тадић истакао је на свечаности да од ВБА очекује да добро обавља свој посао у будућности, јер је безбедност грађана и сигурност система одбране, који треба да обезбеди сигурност и читавој земљи, приоритет над приоритетима

Поводом Дана Војнобезбедносне агенције – 12. новембра, у свечаној сали старог Генералштаба одржан је пријем коме су присуствовали председник Републике Србије Борис Тадић, председник Владе Мирко Цветковић, заменик премијера и министар унутрашњих послова Ивица Дачић, потпредседник Владе Јован Кркобабић, министар Снежана Маловић, начелник Генералштаба ВС генерал-потпуковник Милоје Милетић, председник Врховног касационог суда Ната Месаровић, директор БИА Саша Вукадиновић, најважније личности из система одбране, страни војнодипломатски представници, представници верских заједница и бројне личности из јавног живота земље.

Председник Тадић је на почетку обраћања нагласио значај који ВБА има за безбедност система одбране и читаве земље. У условима глобалних економских и финансијских поремећаја, према његовим речима, увек су повећани и безбедносни изазови и потребно је да надлежне службе добро обављају свој посао, највећом могућом озбиљношћу и прилежношћу.

– Зато желим да вам честитам на свему што сте учинили у процесу реформи, не само ове године, већ током прошле деценије. Ми се налазимо на измаку деценије када је потребно да сабирамо резултате, а један од њих свакако је и у домену безбедности – рекао је председник Тадић.

Тадић је подсетио да су изазови корупције и организованог криминала, у време када је преузимао дужност министра одбране, били изузетно високи.

– Са задовољством констатујем да је у извештају генерала Ковача, првог човека ВБА, јасно стављено до знања да

План за излазак из кризе

Председник Тадић рекао је да ће 2011. година бити веома тешка и комплексна, истакавши да ту информацију не треба крити од грађана, што не значи да мерама економске политике, а у складу с тим и мерама у области безбедности, не можемо обезбедити стабилност друштва и перспективу да у годинама које долазе буде боље.

– Сигуран сам да, уколико будемо имали снаге да отворено изађемо пред грађане, имајући у виду економску ситуацију у којој је Србија и све изазове са којима се суочавамо, и од њих затражимо подршку, крајње отворено и искрено у складу са плановима и пројекцијама развоја који је достижан и остварив, да ћемо одржати и политичку и безбедносну стабилност – оценио је Тадић.

Он је изразио уверење да ће 2011. бити година у којој се економске тешкоће смањују, и да се отварају

то више нису изазови који угрожавају саме темеље безбедности нашег система одбране, што не значи да не треба обраћати пажњу на такве врсте ризика и у будућности – рекао је Тадић. Председник Србије истакао је да су у реформи система одбране, а у оквиру тога и реформи ВБА, постигнути изузетни резултати, на чему је честитао директору Светку Ковачу и свим припадницима Министарства одбране и ВБА.

Председник Тадић је констатовао да у протеклој деценији није дошло до значајнијег опремања Војске, нити безбедносних служби, имајући у виду технолошки напредак у области одбране и изазове са којима се суочавамо у овом делу Југоисточне Европе и објективне безбедносне потребе државе. Он је додао да ни ове године није учињен искорак у опремању оружаних снага јер је Србију, како је рекао, сасвим неочекивано погодио „цунами“ звани светска економска криза.

Али, поред финансијских тешкоћа, има и добрих резултата, истакао је председник Тадић, и издвојио напредак по питању кредитног рејтинга, образовања, инвестиција, борби против корупције и организованог криминала, што су

перспективе да се у 2012. и 2013, са предвидивим економским растом од три до пет посто, подиже и стандард грађана, те да се смањују изазови и претње везане за сектор безбедности.

– У протекле две године ми смо спуштени неколико спратова ниже у економском смислу у односу на време до 2008. због деловања глобалних економских фактора, али сам уверен, ако покажемо довољан ниво озбиљности, приправности за изазове који нас чекају и током ове године, да долазе бољи дани и да ће грађани тај бољитак осетити већ за десетак до 15 месеци – нагласио је председник Тадић.

чињенице које треба да охрабре. Због тога, како је рекао, не треба да се хвалимо, него треба изаћи пред грађане са јасним ставом да су тешкоће још испред нас. Али грађани, како је додао, треба да знају да постоји план како да се оне реше у времену које долази.

Директор ВБА Светко Ковач истакао је да је обележаваће Дана Војнобезбедносне агенције – 12. новембра у знаку завршетка планског дела реформи војних служби безбедности, започетих 2002. године.

– Када смо правили план реформи, многи су мислили да је то дуг период, сматрајући да се Војна служба безбедности мора много брже реформисати. Тада смо сматрали, а данас смо потпуно сигурни, да је то врло оптималан период и да се службе безбедности, ако желе да направе суштинске промене, не могу реформисати за кратко време – истакао је Ковач. Он је додао да ће надлежни органи и стручна јавност оценити успешност реформи, истичући да је ВБА у том погледу задовољна постигнутим. Ове године донети су сви подзаконски акти за примену закона о ВБА, нагласио је Ковач, чиме је заокружен нормативно правни оквир за рад Агенције.

– Досадашња пракса показала је да су то добра решења и да обезбеђују оперативне и функционалне способности Агенције – оценио је Ковач и додао да су извршене промене у избору, оспособљавању и школовању кадра ВБА. Такође, повећан је интерес за рад у тој служби, што илуструје вишеструко већи број пријављених кандидата него што је у недавном конкурс наведено.

– Агенција је опремљена савременим оперативним и техничким средствима, а знатно је унапређена оперативна доктрина и методологија рада и повећане су њене укупне способности – нагласио је директор ВБА. Осим тога, додао је, Агенција је одлуком Владе Србије добила нови визуелни идентитет, знак и легитимације припадника службе.

Данас је ВБА савремена, модерна војна контраобавештајна служба, која је способна да успешно штити систем одбране наше земље, поручио је Ковач додајући да се процес реформи наставља и да ће се Агенција прилагођавати новим захтевима и потребама.

Паралелно са реформисањем Служба није дозвољавала изненађења у својој основној делатности безбедносне и контраобавештајне заштите, што указује на добру превентивну функцију Агенције, али и других делова безбедносног система Министарства одбране и Републике Србије.

– Значајни резултати остварени су у супротстављању организованог криминалног делатности и корупцији, која због специфичности система одбране заслужује интензивније супротстављање и спречавање – нагласио је директор Светко Ковач.

Војнобезбедносна агенција је симболично, поводом завршетка реформи, приредила сталну поставку развоја војних служби безбедности, у којој су представљена документа, предмети и видео материјал, која се први пут приказују јавности. ■

Александар ПЕТРОВИЋ и Биљана МИЉИЋ
Снимили Горан СТАНКОВИЋ и Јово МАМУЛА

СТООЈ

професионалаца

Податак да имамо четири кандидата за једно упражњено место професионалног војника говори о повратку угледа и поверења.

Очекује нас завршетак професионализације, а чињеница да су овде присутни само професионални војници говори да ћемо тај процес завршити до краја године – истакао је министар одбране Драган Шутановац на свечаности у Нишу.

Унишкој касарни „Мија Станимировић“ министар одбране Драган Шутановац и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић присуствовали су централној свечаности обележавања Дана Копнене војске и Дана рода пешадије – 16. новембра.

Свечаности су присуствовали државни секретари и помоћници министра одбране, команданти видова Војске Србије, начелници управних округа, градоначелник града Ниша, представници СПЦ, борачких удружења, школа и други гости.

На почетку обраћања министар Шутановац честитао је Дан вида и посебно поздравио припаднике Копнене војске који су се у овој години придружили као професионалци и тиме показали да имају велико поверење у Војску Србије и у државу Србију.

– Копнена војска је најбројнији вид у српској војсци, а самим тим и најважнији. Данас је организована према све-

тским стандардима, прилагођена да се супротставља променљивим безбедносним изазовима и извршава задатке у мисијама, дефинисане законом. У протеклој години Копнена војска је успешно реализовала све задатке, од којих је свакако најважнији и најсложенији обезбеђивање административне линије према Косову и Метохији. Копнена војска дужи низ година активно доприноси стабилизацији стања на југу Србије и враћању поверења у државу и у Војску Србије – рекао је министар Шутановац.

Он је посебно нагласио да је Копнена војска пружила несебичну помоћ становништву на територијама недовољно развијених општина у Србији, градећи путеве и мостове. И данас, рекао је министар, пружамо помоћ грађанима Краљева после земљотреса. „Енергија коју показујемо у Краљеву је енергија Војске и свих грађана“, подвукао је он.

Приједи

Поводом Дана вида Копнене војске и Дана рода пешадије – 16. новембра, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић примио је делегацију Копнене војске, а заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Младен Ђирковић делегацију рода пешадије.

У делегацији вида Копнене војске били су генерал-потпуковник Љубиша Диковић, бригадни генерал Илија Тодоров, мајор Зоран Стоичков и разводник Гордана Мијатовић. Делегацију рода пешадије чинили су бригадни генерал Ђокица Петровић, поручник Владимир Божовић, заставник Иван Туцић и десетар Војска Мијаиловић.

Увођење свештеничке службе

Министар Шутановац је најавио да ће од половине наредне године у саставима војске бити свештеници, који ће и сами проћи војну обуку, али неће носити оружје.

То је традиција српске војске, али и потреба савремених армија – рекао је министар и додао да су све законске претпоставке за присуство војних свештеника завршене.

Говорећи о реформи система одбране, министар Шутановац је истакао да уколико желимо да будемо бољи, пратимо савремене трендове и имамо модерну војску, морамо и сами да се мењамо. „То смо и чинили. Недавни извештај Европске комисије управо говори да је реформа система одбране призната од стране Комисије и да је посебно наглашено да смо све задатке у процесу реформе испунили. Заокружили смо нормативно-правну регулативу и извршили организацијске промене у Министарству одбране и Војсци Србије по најсавременијим стандардима света”, рекао је министар одбране.

– Завршили смо реформу војног школства и управо ћемо, ових дана, отворити Универзитет одбране, као дефинитивну тежњу да се заокружи систем школства и научне делатности у Војсци Србије – рекао је Шутановац додајући да је покренут и развојни програм у области производње и ремонта наоружања и војне опреме. „Оно на шта смо посебно поносни је војноекономска сарадња и помоћ одбрамбеној индустрији. Уговори који су направљени превазилазе све раније и данас је Србија најмања земља на свету са значајним извозом наоружања и војне опреме”, нагласио је Шутановац.

– Унапредили смо међународну војну сарадњу на свим пољима и са преко педесет земаља света развијамо интензивну војну сарадњу. Сама чињеница да смо прошле године имали посете начелника генералштабова руске, кинеске и војске САД и похвале које смо од њих добили говоре да смо

Дефиле јединица

На свечаности је изведен дефиле команди и јединица КоВ формиран од команде КоВ, Прве, Друге, Треће и Четврте бригаде КоВ, Специјалне бригаде, Мешовите артиљеријске бригаде, Речне флотиле, 3. и 5. батаљона војне полиције, 246. батаљона АБХО и 21. батаљона везе. Приказан је и дефиле моторизованих подешелона и то јединица декларисаних за учешће у мултинационалним операцијама, оклопних јединица из састава Треће бригаде КоВ, артиљерије, артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства и специјалних јединица. Посебно занимање присутних посматрача привукли су заједнички скокови падобранаца из специјалне бригаде ВС и специјалне јединице Оружаних снага Италије „Фолгоре”.

постали важан фактор стабилности не само у региону него и у свету. Посебно наглашавам наше учешће у мултинационалним операцијама, у којима данас највеће присуство имају припадници Копнене војске – рекао је министар Шутановац истичући да се тиме приближавамо европским интеграцијама и да постајемо чинилац безбедности у Европској унији.

– Најважнији нам је повратак угледа и поверења, што се види и из податка да данас имамо четири кандидата за једно упражњено место професионалног војника. У наредном периоду очекује нас завршетак професионализације, за коју смо добили рок до краја ове године. Чињеница да су овде данас присутни само професионални војници говори да ћемо тај процес завршити – оценио је Шутановац и додао да су недостатак финансијских средстава и материјална криза успорили су реализацију плана опремања. „Очекујемо да у наредном периоду обезбедимо потребна средства и усмеримо их у набавку савременог наоружања и војне опреме. Желим да нагласим да систем одбране није само потрошач буџета, и да више десетина хиљада грађана у Србији има посао и прима плату, не само у Војсци Србије већ су ту и они који раде у индустрији”, рекао је министар Шутановац на свечаности у Нишу.

Командант Копнене војске генерал потпуковник Љубиша Диковић нагласио је да КоВ представља око половину укупног бројног стања војске. Он је посебно истакао да су припадници КоВ у процесу обуке извели 392 тактичке вежбе и 117 тактичких вежби са бојним гађањем.

– При крају је обука декларисане јединице и тиме одлучно спроводимо идеју да се данас, у миру, Србија брани у свету и да је прва линија одбране Србије у мировним мисијама – истакао је генерал Диковић.

У оквиру обележавања Дана КоВ одржан је низ манифестација, као што су изложба фотографија „Српска војска у објективу у Првом светском рату”, променадни дефиле Војног оркестра Ниш, позоришне представе Београдског драмског позоришта, пројекције филма „Марш на Дрину”, полагања венаца на споменик краља Александра у Нишу и свечана академија. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЂОРЂЕВИЋ

Нови велики посао одбрамбене индустрије

ВИШЕ ОД МИЛИЈАРДЕ ДОЛАРА ОД ВОЈНОГ ИЗВОЗА

Одбрамбена индустрија Србије остварила је изванредан и важан резултат – ступио је на снагу уговор у вредности око 400 милиона долара, чиме смо у мандату ове владе уговорили преко милијарду долара извоза и испунили обећање, истакао је министар одбране Драган Шутановац после састанка са директорима наменске индустрије

Поводом ступања на снагу најновијег уговора, вредног приближно 400 милиона долара, који одбрамбена индустрија Србије треба да реализује у наредних шест година, министар одбране Драган Шутановац одржао је 18. новембра састанак са директорима предузећа „Југоимпорт – СДПР“ Ј. П., Холдинг компаније „Крушик“ из Ваљева и компаније „Слобода“ а. д. из Чачка.

Поред наведена три предузећа, који су главни носиоци овог посла, у реализацију уговора биће укључени и Технички ремонтни завод из Крагујевца, предузеће „Први партизан“ из Ужица и низ других предузећа из Републике Србије. Ради се о послу који од осамдесетих година није рађен у нашој земљи, а подразумева, пре свега, трансфер технологија и знања. Могуће је ангажовање грађевинске оперативе која ће учествовати у реализацији уговора.

Министар Шутановац је нагласио потребу за пуном мобилизацијом свих запослених у предузећима који су учесници у овом пројекту, како би се све обавезе преузете уговором реализовале успешно и у уговореним роковима.

Такође, оценио је да изградња Ковачнице у ХК „Крушик“, која је разрушена током бомбардовања НАТО-а, и низ других инвестиција које ће бити реализоване у осталим предузећима одбрамбене индустрије Србије, имају за циљ њихово технолошко и кадровско јачање, што ће омогућити трајно позиционирање ове гране индустрије као једне од најзначајнијих извозних привредних грана у Републици Србији.

На састанку је оцењено да и даље треба јачати присуство наше одбрамбене индустрије на тржиштима Блиског истока и Северне Африке, а пре свега Ирака, Либије, Кувајта, Алжира и Египта. ■

Састанак генерала Милетића и Билера

КФОР ГАРАНТУЈЕ БЕЗБЕДНОСТ

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић разговарао је са командантом КФОР-а генерал-мајором Ђерхардом Билером на састанку високог нивоа Заједничке комисије за примену Војнотехничког споразума

Током састанка у Нишу, 18. новембра, генерал Билер информисао је генерала Милетића о плановима за смањење и реорганизацију јединица КФОР-а и нагласио да ће снаге којима командује у наредном периоду увећати своју мобилност, флексибилност и готовост јединица, као компензацију за смањење људства.

Према речима генерала Билера, КФОР ће остати посвећен мисији остваривања безбедног окружења и слободе кретања на Косову и Метохији. У том смислу наста виће да сарађује са EULEX-ом и локалном полицијом и да реализује вежбе на целој територији Косова и Метохије.

Генерали Милетић и Билер оценили су да је сарадња између Војске Србије и КФОР-а заснована на међусобном уважавању и да је веома добра и професионална. Општа ситуација дуж административне линије оцењена је као мирна и стабилна. Преколиниске криминалне активности, попут кријумчарења, илегалних миграција и сече шума, могу се сузбити професионалном сарадњом и једновременим патролама безбедних снага са обе стране административне линије.

Двојица генерала разменила су информације и ставове о укупној ситуацији на Косову и Метохији и посебно се осврнула на ситуацију на северу те покрајине.

На састанку је закључено да се сарадња даље развија и побољша комуникација између Војске Србије и КФОР-а. ■

Државни секретар Зоран Јефтић у Лондону

Државни секретар Зоран Јефтић учествовао је 11. новембра на јавној дебати у Лондонској школи економије (London School of Economics – LSE), на тему „Десет година после Милошевића: како Србија доприноси стабилизацији западног Балкана“.

Дебата је организована у оквиру студијског путовања у организацији „Јагело 2000“ из Чешке Републике.

Поред државног секретара Јефтића, на скупу су учествовали и помоћник министра спољних послова Зоран Вујић, директор Београдског центра за безбедносну политику Соња Стојановић и заменик главног и одговорног уредника информативног програма РТС Бојан Бркић.

Током боравка у Лондону, државни секретар Јефтић предвидио је делегацију Републике Србије на билатералним разговорима са генералном директорком Сектора за међународну политику Министарства одбране Велике Британије, Глоријом Крејг. Том приликом констатована је добра билатерална сарадња у области одбране и разматрани модели њеног даљег унапређења у различитим областима. ■

Хуманитарна помоћ народу Пакистана

Са београдског аеродрома „Никола Тесла“ упућена је хуманитарна донација Србије намењена народу Пакистана, који је почетком ове године погођен катастрофалним поплавама.

Хуманитарна донација (прехранбени артикли, ћебад и душеци) упућена је на основу закључака Владе Србије, који су донети у августу и септембру ове године, а Министарство одбране одређено је за непосредног извршиоца задатка. Део донације уступило је Министарство трговине и услуга.

Влада Србије координирала је испоруку помоћи Пакистану преко Мисије Србије у НАТО-у у Бриселу и Амбасаде САД у Београду. ■

Сарадња са Италијом

Други састанак билатералног Комитета за војно-економску сарадњу Србије и Италије одржан је 12. новембра у Војнотехничком институту.

Састанком Комитета председавали су помоћник министра одбране за материјалне ресурсе Илија Пилиповић и генерални секретар одбране и национални директор за наоружање Оружаних снага Италије генерал-потпуковник Бјађио Абрате.

На састанку су разматране могућности сарадње у областима од обостраног интереса, посебно у области модернизације борбених средстава Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије и сарадњи наменских индустрија.

У оквиру посете, генерала Абратеа примио је и државни секретар др Зоран Јефтић. На састанку је констатовано да је билатерална војна сарадња добра и да постоји обострани интерес и простор за њено даље унапређење. ■

Делегација Министарства одбране у Либији

Делегација Министарства одбране, коју је предводио начелник Управе за планирање и развој Генералштаба ВС бригадни генерал проф. др Митар Ковач, посетила је Сајам наоружања и војне опреме „LibDex 2010“, који је одржан у Триполију у Либији, од 9. до 12. новембра.

Сајам наоружања и војне опреме „LibDex 2010“ одржава се други пут. То је највећи и најважнији догађај ове врсте у северној Африци. На сајму су се представили излагачи 22 земље из Европе, Азије, Африке и Америке. Из ових земаља, 101 компанија приказала је своје производе и услуге из области одбране и безбедности.

Током посете, бригадни генерал др Митар Ковач, пуковник Веселин Раичевић из Управе за одбрамбене технологије и др Јован Исаковић из Војнотехничког института разговарали су са командантом либијског Ратног ваздухопловства генералом Ал Рифи ел Шерифом.

Организатори сајма су Привремени народни комитет за одбрану и либијска компанија WANA expo Co. ■

Свечаност поводом 35. година рада Факултета безбедности

Добра сарадња са Војном академијом

У свечаној сали Ректората Београдског универзитета 24. новембра одржана је свечаност поводом јубиларних 35 година рада Факултета безбедности. Том приликом Министарству одбране додељена је Златна плакета за изузетну сарадњу, коју је у име министра одбране Драгана Шутановца примио државни секретар др Зоран Јефтић.

„Безбедност је реч која је, вероватно, највише пута изговорена у 20. веку”, рекао је декан Факултета безбедности проф. др Владимир Цветковић, додајући „да безбедносни проблеми интегришу људе из различитих области”. Цветковић се током излагања осврнуо на рад факултета претходних деценија, истичући да се он данас препознаје као академски лидер у области безбедности, нудећи својим студентима нове садржаје и мултидисциплинаран приступ учења.

Декан Факултета безбедности посебно је истакао интензивирање сарадње са Војном академијом, која даје позитивне резултате, па осим војне, кадети ће моћи да стекну и цивилне дипломе тог факултета на свим нивоима школовања и усавршавања.

Факултет безбедности успео је да своју традицију споји са захтевима модерног друштва, истакао је ректор Београдског универзитета проф. др Бранко Ковачевић. Осврнувши се на сарадњу Београдског универзитета и Војске Србије, он је нагласио да она датира још из 1884. године, када су студенти овог универзитета, као стручњаци били ангажовани у резервном саставу војске.

Плакете за изузетну сарадњу додељене су и Министарству унутрашњих послова, Министарству просвете, Министарству за науку и технолошки развој, Безбедносно-информативној агенцији, Ректорату Београдског универзитета и Војној академији. Специјалне захвалнице примили су дипломатски представници Израела, Јапана, Русије и Сједињених Америчких Држава, бројних институција, као и заступници професори и студенти тог факултета. ■

Б. М.

Стипендије за постдипломске студије

Вредновање знања

Од 105 кандидата и кандидаткиња који су конкурисали за стипендије, кадровска комисија изабрала је 43, и то осморо за студије другог степена и 35 за студије трећег степена.

У Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе закључени су уговори са официрима и војним службеницима којима су, одлуком министра одбране, додељене стипендије за постдипломске студије на факултетима у грађанству. Уговоре је, у име Министарства одбране, потписао бригадни генерал Слађан Ђорђевић, заступник помоћника министра за људске ресурсе.

– Према истраживању Станфорд универзитета, укупно људско знање настало до 1900. године удвостручено је до 1950, а од тада се удвостручава на сваких пет до осам година. Данас је знање најважнији људски ресурс и капитал.

Само друштва у којима се знање вреднује као ресурс, у којима се високо цени индивидуалност и која улажу у образовање и науку, могу да рачунају на бољу будућност – рекао је генерал Ђорђевић.

Снимио Д. БАНДА

Министарство одбране придаје велики значај школовању и усавршавању својих припадника, што према речима генерала Ђорђевића, најбоље потврђује чињеница да је за ту сврху издвојено скоро 15 милиона динара.

Он је подвукао да сви којима је указано поверење треба да га и оправдају радом у својим организацијским целинама и да треба да буду „мотор напретка система одбране”. ■

А. П.

Предавање Каи Еидеа на Војној академији ЛЕКЦИЈЕ ИЗ АВГАНИСТАНА

Дипломата и политичар из Краљевине Норвешке Каи Еиде одржао је предавање на тему „Конфликт у Авганистану и његови утицаји на политичке институције – шта смо научили?“ полазницима Школе националне одбране и професорима Војне академије у Центру за симулације и учење на даљину

Конфликт у Авганистану је веома тешко разумети и употреба војних средстава неће донети решење – нагласио је Каи Еиде додајући да сматра да је дошло време за почетак дијалога са Талибанима и другим побуњеничким групама у тој земљи.

Током предавања Еиде је говорио о утицају конфликта у Авганистану на ис-

– Задовољство ми је да сам поново у Београду који сам у више наврата посећивао – нагласио је Каи Еиде, додајући да га радује што, иако и даље постоје бројни проблеми, Србија покушава да види даље од свог региона и да учествује у операцијама и мисијама широм света.

Норвешки дипломата је од 2008. до марта ове године био специјални представник Уједињених нација у Авганистану и шеф Мисије Уједињених нација за помоћ у Авганистану (UNAMA). У претходним мандатима, Еиде је био именован за специјалног изасланика генералног секретара Уједињених нација на Косову у 2005. године и за специјалног представника Генералног секретара у Босни и Херцеговини од 1997. до 1998. године.

Био је и на функцији специјалног саветника за Балкан норвешког Министарства спољних послова, као и амбасадор на Међународној конференцији за бившу Југославију.

ституције у тој земљи, додајући да се из тог конфликта може много научити. Институције у Авганистану биле су недовољно јаке да би се одржале у таквим условима, истакао је он, а ни међународна заједница није успела у првом покушају да их поново успостави.

Разлози за такво стање су бројни, како је навео норвешки дипломата, а да би напори у том смеру у будућности уродили плодом, неопходно је да се избегне стварање паралелних структура власти. Осим тога, при покушајима изградње институција, потребно је поштовати традицију и наслеђе тог народа, не наметати моделе који су се показали као оптимални у другим случајевима, нагласио је Еиде додајући да је то предуслов да оне заживе и опстану у будућности.

Према његовим речима, за напредовање у мировном процесу неопходно је успоставити минимум стабилности у земљи, а економски развој, који могу да подстакну донације међународне заједнице, најбољи је лек против нестабилности, поручио је Еиде.

Гостовање норвешког дипломате део је активности у оквиру Програма усавршавања у области реформе сектора безбедности британског Министарства спољних послова, Министарства одбране Републике Србије и Министарства одбране Краљевине Норвешке. Циљ програма је пружање помоћи министарствима одбране и спољних послова Републике Србије у развоју вишег нивоа школовања за официре и унапређивање способности за доношење одлука на међуресорном нивоу. ■

Б. МИЉИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

ПОСЕТА ЧЕШКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ

Делегација Министарства одбране Чешке Републике коју је предводио директор Управе за стандардизацију одбране Микулаш Станкиевич боравила је у посети Министарству одбране.

На састанку, 25. новембра, разговарано је о систему номенклатуре, начину увођења система кодификације, начину организације и управљања стандардизацијом, нормативној регулативи ова два процеса, као и о управљању стандардизацијом у смислу подршке интероперабилности – циљевима партнерства и планирању стандардизације.

У разговорима су учествовали начелник Управе за стратегијско планирање генерал мајор др Божидар Форца и директор Дирекције за стандардизацију, кодификацију и метрологију пуковник Зоран Спасојевић. ■

КОНФЕРЕНЦИЈА О НАТО КОДИФИКАЦИОНОМ СИСТЕМУ

У Дому Војске Србије у Београду 25. новембра одржана је конференција о НАТО кодификационом систему и његовом увођењу у систем одбране Србије. Организатор једнодневнoг скупа била је Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију Управе за одбрамбене технологије.

Конференцију је отворио пуковник др Бојан Зрнић, начелник Управе за одбрамбене технологије, а у раду су учествовали и директори фабрика одбрамбене индустрије Србије.

О историјату и развоју, процедурама и ефикасним механизмима кодификације у НАТО-у говорио је Џорџ Бонд, председавајући Националног кодификационог бироа Велике Британије и НАТО комитета за кодификацију.

НАТО кодификациони систем прихватиле су 63 земље света, међу њима и Русија и Индија. ■

М. Ш.

Да се и оне питају

Усвајањем Националног акционог плана ствара се атмосфера за афирмацију улоге жена у сектору безбедности, као и њиховог ангажмана у мировним процесима, имајући у виду да учешће жена у ратним и постконфликтним условима доприноси бољем сагледавању питања мира

Припаднице нежнијег пола треба у већој мери да учествују у раду система безбедности, а неопходно је и да се повећа њихова улога у доношењу одлука у процесима разрешавања и спречавања конфликта, порука је округлог стола који је недавно одржан у Народној скупштини Републике Србије на коме је разматран Нацрт Националног акционог плана Републике Србије (НАП РС) за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност.

Округли сто, који је, осим чланова Радне групе окупио даме из различитих структура безбедности, круна је јавне расправе о документу у коме се указује на важност улоге жена у изградњи мира и постконфликтном опоравку земље. Имајући у виду значај тог документа, текст Нацрта достављен је на разматрање органима државне управе, а за све примедбе, предлоге и сугестије јавности је, такође, био доступан на сајту Министарства одбране.

У жељи да ојача позицију жена у друштву, полазећи од Резолуције 1325 Савета безбедности УН, Влада Републике

Србије је средином године именовала Радну групу за израду Националног акционог плана Републике Србије за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност.

Стручна и административно-техничка потпора Радној групи у изради НАП-а поверена је Министарству одбране, које је формирало Радни тим под вођством начелника Управе за стратегијско планирање, генерал-мајора проф. др Божидара Форце.

Највише напора у изради Нацрта Националног акционог плана уложила је Управа за стратегијско планирање Министарства одбране, под чијим се окриљем окупљао Радни тим Министарства одбране у проширеном саставу. У прилог томе иде и чињеница да је Управа осмишљавањем израде, координацијом активности и непосредним радом на стручним и административно-техничким пословима, квалитетно и у кратком року окончала рад на обимном и захтевном послу израде поменутог Нацрта.

Иницијатива за доношење овог документа у нашој земљи и пројекат израде смерница за садржај Националног акционог плана потекла је из невладине организација Београдски фонд за политичку изузетност, уз подршку Мисије ОЕБС у Републици Србији, Министарства спољних послова Краљевине Норвешке, УНИФЕМ и Канадског фонда.

У саставу Радне групе Владе за израду НАП-а, осим представника Министарства одбране, ангажовани су и представници осталих министарстава и државних институција.

Равноправност полова

Подршку свим фазама израде НАП-а пружила је и Народна скупштина Републике Србије, чија је потпредседница Гордана Чомић, отварајући недавни округли сто, оценила да је реч о значајном документу у области родне равноправности, чијем је доношењу посвећена пуна пажња.

„Стандардима улоге жене у друштву неопходно је посветити велики значај” истакла је потпредседница Чомић додајући да је Србија у том погледу оснажила државне механизме у циљу обезбеђивања равноправности полова, што се огледа у доношењу и примени родно осетљивог законодавства.

„То значи да законодавац, пре доношења закона, покуша да замисли да ли ће због неке одредбе наведене у њему некој жени у Србији бити боље или лошије, о ком год закону да је реч” нагласила је Чомић, додајући да је Министарство одбране овом приликом показало да је барјактар идеје о родној равноправности. Народна скупштина ће наставити залагања у овом правцу, али ће и пратити примену НАП-а јер су само једнаке могућности предуслов стабилности једног друштва.

Резолуција 1325

„Позивају се земље чланице да осигурају повећано присуство жена на свим нивоима одлучивања у националним, регионалним и међународним институцијама и механизмима за спречавање, вођење и решавање сукоба”, наводи се у првим редовима текста Резолуције 1325 СБ УН, једногласно усвојене 31. октобра 2000. године, која се сврстава међу најважније документе УН у области мира и безбедносне политике.

Резолуција позива на повећање учешћа жена у процесу доношења одлука, спречавању конфликта, постконфликтних ситуација, мировним преговорима и мировним операцијама. Осим тога, указује и на посебне потребе жена и деце током ратних сукоба и потребу њихове заштите као и спречавање и кажњавање сексуалног и сваког другог насиља над женама.

Документ је правно обавезујући за све земље чланице УН, без потребе за додатном ратификацијом. У извештају Генералног секретара УН из октобра 2004. године позивају су све земље чланице УН да одлучније приступе изради националних акционих планова ради одлучнијег спровођења Резолуције 1325 како би се оснажио положај жена у сектору безбедности и повећала њихова улога у одлучивању о миру и безбедности, како на националном нивоу, тако и у свету.

У протеклој деценији око 30 земаља у свету донело је националне планове, међу којима је мали број оних које се могу сврстати у земље у транзицији.

Србија је прва земља у окружењу која је на прагу усвајања те резолуције, а међу 30 земаља чланица Уједињених нација које су то већ учиниле, подсетио је том приликом начелник Управе за стратегијско планирање генерал-мајор Божидар Форца. „За нама је време када је сектор безбедности био предодређен само за мушкарце” рекао је он, изражавајући став да то министарство и практично ради на плану родне равноправности. Ове године, за упис у Војну

академију 25 одсто кандидата биле су девојке, за професионалну службу у Војсци Србије конкурисало је 15 процената жена и девојака, а исти проценат жена, додао је генерал Форца, је у мировним мисијама наше војске. У Министарству одбране, како је истакао, запослено је шест хиљада припад-

Значај едукације

Национални акциони план (НАП), као документ Владе Србије, представља оперативне смернице за спровођење Резолуције 1325 у пракси и трасира пут ка наставку онога на чему се у Србији и свим министарствима радило већ дужи низ година. Ништа започето није у супротности са том резолуцијом, а НАП ће само помоћи да одредимо приоритете, да носиоци појединих активности препознају себе и сараднике у њиховој реализацији.

Према речима др Јованке Шарановић, директорке Института за стратегијска истраживања Министарства одбране, један од општих циљева је и едукација припадника сектора безбедности и чланова њихових породица о значају већег учешћа жена у решавању питања која се односе на мир, родну равноправност и безбедност.

Пошло се од познате реченице Маршала Фердинанда Фоха који каже да „човек може једноставно да ради и при-

ница лепшег пола, што су подаци који указују на повећање броја жена у систему одбране у последњем периоду.

Шефица Одељења за демократизацију Мисије ОЕБС у Србији Дајана Фалони, обраћајући се учесницима округлог стола, изнела је став да та мисија поменути Резолуцију сматра кључном алатком за развој улоге жена у систему безбедности у Србији. Она је нагласила да је осим повећања броја жена у тим институцијама, неопходно повећати њихов број на позицијама доношења одлука.

Задовољство је било радити на нечему за шта смо знали да ће бити цивилизацијски корак у нашем друштву, нагласила је председница Београдског фонда за политичку изузетност Соња Лихт и да на овај начин, како је нагласила, усвајамо нове стандарде који ће допринети да наше друштво искористи све своје ресурсе.

У правцу регионалне безбедности

Кадеткиња Војне академије, старији водник прве класе Невена Јовановић, једна је од младих дама из система одбране пред којима је каријера, али које су се, као прва генерација девојака на Војној академији, свакако, сусреле са темама родног баланса. „Сматрам да су питања у вези са женама у систему безбедности, која су том документом обухваћена, веома важна, нарочито за нас које тек треба да закорачимо у тај свет”, истакла је Невена, додајући да је и њен упис, као и упис њених колегиница на Војну академију био корак напред у правцу родне равноправности у овом специфичном сектору.

Приступање изради НАП-а посебно је значајно у земљама које су изашле из периода сукоба, као што је то слу-

мени оно што зна. Зато, да би урадио чак и веома мало, човек мора да зна много и то веома добро”.

– То је случај и са едукацијом припадника сектора безбедности за родна питања. Да би смо могли да правимо мале али стабилне и промишљене кораке који имају изгледа на дуговечност морамо кроз едукацију створити адекватан амбијент за објективизацију родне равноправности у сектору безбедности, афирмишући ставове из НАП-а, пружајући доказе о значају тих садржаја, развијајући свест о обавезности поштовања препорука – истиче др Шарановић. Она истиче да се овим жели постићи позитиван однос према промени, по којој је традиционална подела улога између мушкарца и жене у области одбране, променом друштвених прилика у садашњим условима, постала анахронна, неприхватљива и нерационална са становишта рационалног располагања људским ресурсима. Такође и да се

чај са земљама Западног Балкана. У вези с тим, чињеница да је Република Србија пред усвајањем таквог документа од посебног је значаја за нашу земљу, али и за регион југоисточне Европе у коме је до сада само Босна и Херцеговина, након четворогодишњег рада на изради таквог документа, недавно усвојила свој Национални акциони план.

Међу циљевима документа је да се у Србији обезбеди једнакост учешћа, напредовања и одлучивања жена у сектору безбедности. Акцент у Нацрту НАП-а је на заступљености, напредовању, едукацији и медијској подршци жена у сектору безбедности, а посебно на већем укључивању жена у решавању конфликта, постконфликтних ситуација и већег учешћа у мултинационалним операцијама.

Иако није посебним поглављима апострофирано, у Нацрту НАП-а присутни су и шири проблеми заштите права жена и деце, спречавања насиља и дискриминације жена у српском друштву, а истакнута је и важност спречавања илегалне трговине женама, реинтеграције прогнаних и расељених жена. Један од доприноса Нацрта НАП-а је у успостављању институционалних механизма за његово спровођење и механизма родне равноправности у систему безбед-

створи такав систем вредности, на рационално перципираним разлозима, како се ова промена, као и свака промена, не би суочила са отпором.

Др Шарановић наглашава да се едукацијом и подизањем свести о значају учешћа жена у процесу одлучивања и руковођења у сектору безбедности жели да укаже да се жене и мушкарци руководиоци не разликују с обзиром на мотиве и способности, а ни према учинку у обављању истог руководећег посла. Жене руководиоци нису другачије, већ напосто ређе и за то није одговорна њихова психо-физичка посебност него друштвени чиниоци. Активности, у функцији остварења овог циља, су укључивање садржаја о родној равноправности и значају једнаких могућности у програме обавезне едукације како руководиоца тако и свих запослених у државној управи, посебно у сектору безбедности.

ности, који су углавном новина у нашем политичком систему, попут: „особа од поверења“, саветника/саветница за родну равноправност министра, саветника/саветница за родну равноправност у цивилним мисијама и мултинационалним операцијама, аналитичких група и истраживачких тимова, као и родно одговорног буџетирања.

Размена искустава

У жеку активности везаних за израду НАП-а, Министарство одбране било је домаћин овогодишње Међународне конференције „Жене у сектору безбедности, Резолуција Савета безбедности УН 1325“ која је прошлог месеца одржана у Дому Гарде у Топчидеру. Дводневни скуп организовао је Институт за стратегијска истраживања Министарства одбране уз подршку Министарства одбране Краљевине Норвешке.

Конференција је била прилика да се размене искуства и предлози земаља учесница о побољшању регионалне сарадње у области безбедности и родне равноправности, али и да се размотре достигнућа и ограничења жена у сектору безбедности деценију након усвајања Резолуције 1325.

„Прихватајући концепт родне равноправности као једно од стратешких опредељења, Војска Србије се обавезала да, у складу са својим могућностима, тежи достизању највиших стандарда у тој области, уважавајући стечена искуства, специфичности наслеђеног стања и испољене трендове у земљама које јој у том погледу могу да служе као пример који је вредно и могуће следити“, истакла је др Јованка Шарановић на отварању конференције.

Амбасадор Краљевине Норвешке у Србији, Нилс Рагнар Камсваг је, указујући на важност положаја жена у сектору безбедности, том приликом истакао да је одговорност за усвајање и примену тог документа на свакој држави појединачно. Он је, изражавајући подршку иницијативи Србије за усвајање те резолуције, нагласио да је мало држава у свету у потпуности применило ову резолуцију и да њено усвајање не треба да остане само слово на папиру, већ да треба радити на њеној практичној примени. ■

Биљана МИЉИЋ

Снимили Јово МАМУЛА и Даримир БАНДА

Кроз едукацију припадници сектора безбедности треба да се припреме да раде у родно мешовитим тимовима, промовишући оне стилове рада који, уместо међусобног надметања, промовишу комплементарност полова. Да се добије одговор на вечито питање како успоставити баланс између професионалне сфере и остварења у породици, што је од изузетног значаја скоро за сваку жену, односно да се ускладе амбиције жене и висок ниво професионалне аспирације са једне стране и очекивања чланова породице с друге. Уколико то двоје није усклађено или се амбиције редукују, очекивања морају да се мењају или „систем пуца“.

– Искрено се надам да су циљеви које смо поставили реални и остварљиви у петогодишњем периоду, за који се Национални акциони план усваја – истиче др Јованка Шарановић.

Војска ужива највеће поверење грађана Србије

Према овогодишњим резултатима, Војска Србије заменила је цркву на првом месту, која је, као државна институција, уживала највише поверења у претходне три године. Од 2008. поверење у нашу војску порасло је са 63 на 73 одсто у 2010. години.

Војска и црква су институције које у Србији уживају највише поверење грађана. Таква ситуација, показују резултати Балкан Монитор истраживања, које је у јуну спровела Међународна агенција за истраживање јавног мњења – Галуп, у сарадњи са Европским фондом за Балкан, стабилна је још од 2008. године.

Према резултатима овогодишњег истраживања, Војска је заменила цркву на првом месту, која је, као државна институција, уживала највише поверења у претходне три године. Од 2008. поверење у нашу војску порасло је са 63 на 73 одсто у 2010. години – наводи се у резултатима истраживања.

Претходна истраживања Балкан Монитора показала су да, у већини земаља Балкана, црква и војска уживају поверење већине грађана, док остале државне институције још увек имају много тога да ураде како би задобиле веће поверење грађана.

Разматрајући демографску структуру испитаника, Галупов Балкан Монитор показује да, од укупне популације младих у Србији, старости од 15 до 24 године, чак 77,6 одсто има поверење у Војску, што је за 7,8 одсто више у односу на прошлу годину. Висок ниво поверења заступљен је највише у малим местима и селима – 75,4 одсто становништва има поверење у систем одбране.

Узимајући у обзир образовну структуру, највеће поверење Војсци дају особе које имају основно образо-

Искуства из региона

У земљама у окружењу поверење у војску и цркву је на високом нивоу и износи, примера ради, у БиХ нешто испод 60 одсто, док је у Хрватској поверење у војску око 72 одсто. Иако је у већини земаља Балкана забележен пад поверења у војску у односу на прошлу годину, у Црној Гори и Србији поверење у војску је повећано – 2,9 одсто у Црној Гори и 3,7 одсто у Србији.

У Србији, у односу на земље региона, повећано је поверење у Војску међу мушком популацијом. Приближно исти ниво поверења као и прошле године, око 71 одсто, исказале су жене.

Најмање одговорни за дискриминацију

Према резултатима истраживања које је прошлог месеца спровео Стратеџик маркетинг, грађани сматрају Војску Србије за најмање одговорну за дискриминацију мањина, јер ни један грађанин Србије који је анкетан није заокружио ту опцију.

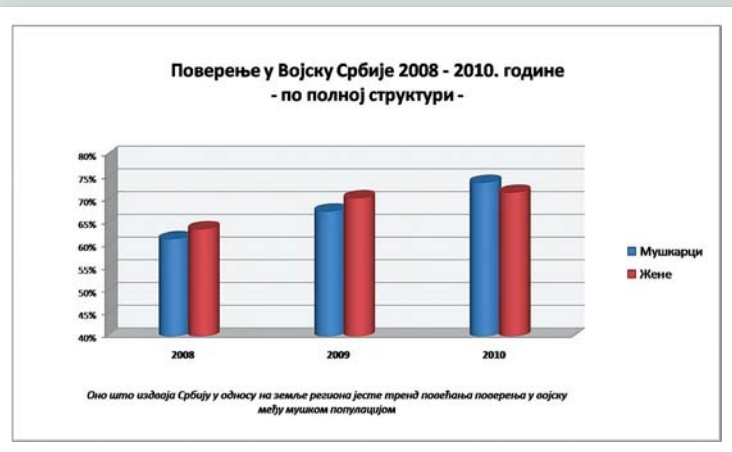
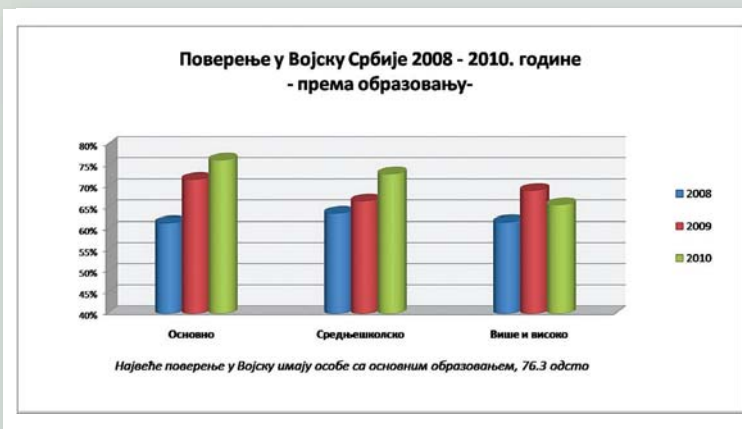
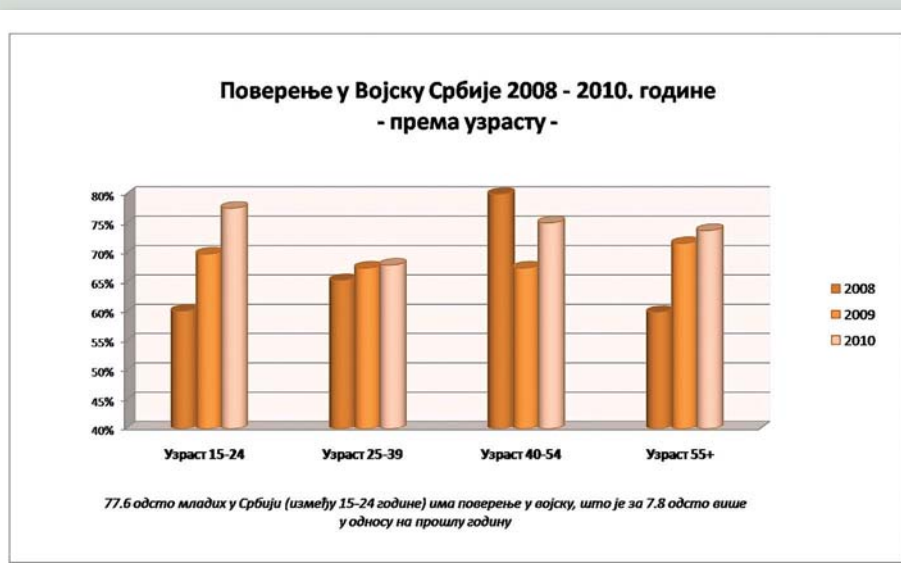
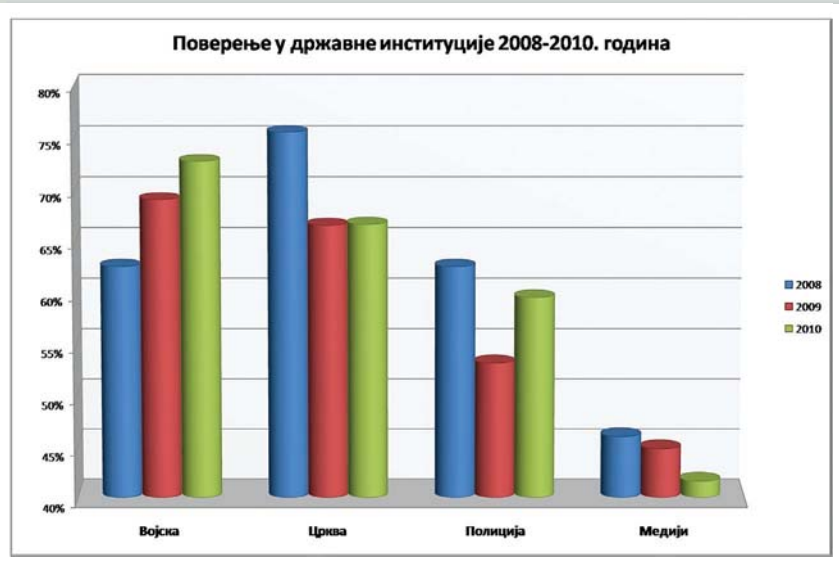
Према одговорима испитаника, најдискриминисаније групе у нашој земљи су Роми, сиромашне и старије особе, а за најодговорније за дискриминацију грађани сматрају сами себе.

вање – 76,3 одсто, док је тај проценат нешто нижи код испитаника са средњом стручном спремом – 73 одсто и особа вишег и високог образовања – 65,7 одсто.

Упоредјујући регионе, поверење у Војску Србије највеће је у Војводини, чак 81,5 одсто, што је у односу на резултате из 2009. више за 15,7 одсто. Поверење у српску војску остао је на истом нивоу у централној и јужној Србији, док је у Београду нижи за шест одсто у односу на прошлу годину – 59,7 одсто.

Галупов Балкан Монитор је истраживање које се на простору Балкана спроводи једном годишње од 2006. и обухвата по 1.000 испитаника из сваке државе. ■

Приредио Јован КРИВОКАПИЋ

Извори

www.balkan-monitor.eu од 17. новембра 2010.

http://www.balkan-monitor.eu/files/BalkanMonitor-2010_Summary_of_Findings.pdf

Бригадни генерал
Мирко Вранић,
командант 204.
авијацијске базе

Значај нас МОТИВИШЕ

Између светле будућности којој се
нада, изазовне садашњости и
опомињуће прошлости, први човек
наше највеће ваздухопловне јединице
говори о резултатима који 2010. годину
чине најуспешнијом од оснивања Базе,
набавци вишенаменског
борбеног авиона, обуци пилота

Човек који је можда више војник него већина пилота, коме је тешко измамити осмех, чије су мисли увек закупљене прецизним одмеравањем наредног корака, следећег наређења... Такав је, и на први и на други поглед, бригадни генерал Мирко Вранић, командант 204. авијацијске базе и аеродрома Батајница. Да ли је искуство, или одговорност пред системом одбране, или притисак јавности оно што генерала Вранића издваја међу „плавцима“? Рекло би се да га љубав према слободном небу Србије, али и дубоко лично проживљавање тренутака истине, која није увек лепа, а за коју је по звању одговоран, чини опрезним, понекад и смиреним до границе хладноће.

Повод разговора са генералом Вранићем могао би се увек наћи. Овог пута то је обележавање 2. децембра – Дана 204. авијацијске базе. Екипа „Одбране“ отима један сат командантовог времена пре доласка кинеске делегације у Батајницу.

Господине генерале, који је њовод њосеџе Кинеџа?

– Делегација Народне Републике Кине долази због презентације новог вишенаменског борбеног авиона, који се производи у тој земљи.

Да ли је реч о Ј-10?

– Тако је. Сличне презентације до сада су организоване за неколико авиона најпознатијих светских произвођача. Команда ваздухопловства тренутно обавља „претходну анализу“, то јест анкетира, одабира и рангира ваздухоплове ко-

ци летења, одређен број пилота био би спреман да лети у свим условима и да преноси знање на остале. Дакле, сама техника управљања ваздухопловом новије генерације не представља проблем. Потребно је савладати електронику, пријем и тумачење података са нових врста рачунара. На срећу, сваки од тих авиона има одличне симулаторе летења, што знатно олакшава и убрзава преобуку.

Да ли су авиони које сада имамо у наоружању леџели више него лане?

ји би нам по карактеристикама и потребама одговорали.

Има ли аеродром Баџајница капацитетне да, у овом џренуџку, џрими нови авион и да он буде џоџџуно оџераџиван?

– Планирана је конверзија нашег аеродрома како би убудуће служио делимично и за цивилне потребе. Ако се то буде одвијало предвиђеном динамиком, односно ако се спроведу изградња и реконструкција инфраструктурних делова – писти, хангара, земаљских навигацијских средстава, ми бисмо били у стању да примимо било који вишенаменски борбени авион. У овом тренутку то није могуће.

Колико би времена џребало нашим џилоџима да се џресџроје на нови џиџ ваздухоџлова?

– Трансфер са авиона МиГ 29 на нови вишенаменски авион трајао би релативно кратко. Оног тренутка када би завршили такозвану „техничку учioniцу“ и око шест месе-

РЕКАПИТУЛАЦИЈА 2010

Можемо рећи да је ова година, када је реч о квалитету извршених задатака, најуспешнија од формирања Базе. А задатака је било заиста много. И превише за набрајање. Али, ево неколико – повећали смо налет за петину, ишколовали пет нових пилота потпоручника, петорицу припадника Базе курсирали смо у иностранству, а 102 у земљи, скоро да није било активности на нивоу Војске Србије у којој нисмо учествовали, имали смо велики број посета високих војних делегација из иностранства, обучавали се са Ватрогасно-спасилачком бригадом Београд у гашењу пожара, сарађивали са стручњацима из Русије на ремонту ваздухоплова и још много тога.

Чак смо 170 тона убојних средстава са отвореног склонили у објекте, што јесте „земаљски“ задатак, али веома важан за пиротехничку безбедност наших јединица.

цијској ескадрили просек налета пилота је око 50 сати, а у транспортној авијацији и већи. Проблем је са ловачком авијацијом, али се надам да ћемо до краја године и то превазићи.

У чему је проблем?

– Ремонт авиона МиГ 29 није завршен на време. Ових дана очекујемо полетање и петог авиона који је ремонтован и завршетак повременог прегледа који треба да изврше партнери из Русије.

Чини се да су очи јавности у случајевима авионских несрећа посебно ујрће у вас ваздухопловце. Траже се одговори, објашњења, кривци... А поново се мора међу облаке. Како се носите са тим притиском?

– Такви догађаји, нарочито они са трагичним последицама, присутни су у нашој свести свакодневно. Две несреће које су се релативно скоро догодиле на нашем аеродрому биле су шок за јединицу. Та сећања урезана су трајно. А за генерације које долазе остају поуке. Јавност у таквим ситуацијама можда жели неке спектакуларне вести, посебна тумачења стања у војсци, улагања у ваздухопловство, обуке пилота... То је велики притисак на непосредне извршиоце. Нас, ипак, изнад свега мотивише сазнање да смо потребни овој земљи. Држава од нас очекује да заштитимо њен ваздушни простор и суверенитет. И ми то радимо непрекидно, упркос свему.

После таквих догађаја, Ви, као командант, морате изаћи пред своје људе и објаснити им се!

– У таквим ситуацијама у човеку се преплиће емоционално и рационално. Увек се треба осврнути на сваки детаљ, сваки могући пропуст у припреми за извршење задатка. Подвлачим да треба извући поуке. С друге стране, у свести пилота увек стоји дилема да ли и када напустити ваздухоплов. Правило каже да се авион напушта када постане неуправљив и небезбедан. Али, ту је она тешка дилема – шта ако искочим, а погрешно сам, нисам учинио све што је требало? Како живети са тим сазнањем? Сви ми који летимо можемо се суочити са том одлуком у секунди. Са потезом који одлучује о животу и смрти.

База ће ускоро постојати бригада. Да ли је то тачно?

– Команда 204. авијацијске базе прелази у Команду ваздухопловне бригаде. И ми смо у обавези да спроведемо одговарајуће организацијско-мобилизацијске промене и да се прилагодимо новим формацијама. Доћи ће и до промена у организацији јединица. Рецимо, 138. мешовита транспортна ескадрила поделиће се на хеликоптерски део и на транспортну авијацију. Део људства из 24. ваздухопловнотехничког батаљона прећи ће у ескадриле јер је природно да први степен одржавања буде у надлежности тих јединица.

Ова година је на неки начин историјска. Три девојке, кадеткиње, стасају за постојеће.

– Полетеле су самостално и то је историјски тренутак за српску авијацију. Могло би се рећи да оне сада успешно савладавају све предвиђене елементе летачке обуке и на добром су путу да постану војни пилоти – две на авионима и једна на хеликоптеру.

Како видите социјални положај и мотивацију младих људи да се баве послом војног пилота?

– Наш посао је увек био атрактиван, али и опасан. Захтеви који се стављају пред кандидате за пилотски позив ригорозни су по многим ставкама, од интелектуалног капацитета, емоционалне стабилности, натпросечног здравља и физичких способности. Рачунамо да тек десет одсто лица која дођу на обуку могу постати квалитетни пилоти. Мотивација постоји и интересовања има, али би оно могло бити и веће када би држава озбиљније размотрила проблем материјалног положаја људи који се баве овим послом. Нажалост, сада не можемо бити задовољни.

Ако бисте имали моћ да одмах решите само један проблем у јединици, шта би то било?

– Завршио бих ремонт преостале двадесет деветке. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимимо Душан АТЛАГИЋ

Обележен Дан 98. авијацијске базе

На аеродрому Лаћевци код Краљева одржана је свечаност поводом Дана 98. авијацијске базе – 28. новембра.

Свечаности су присуствовали заменик команданта ВиПВО бригадни генерал Срето Малиновић, командант Друге бригаде КоВ бригадни генерал Душан Стојановић, представници Рашког и Моравичког округа, општина Чачак, Краљево и Врњачка Бања, СПЦ, МУП, као и заљубљеници у ваздухопловство и пријатељи јединице.

Обраћајући се присутнима на свечаности, командант 98. авијацијске базе пуковник Дејан Јоксимовић нагласио је да је тај састав успео да оствари континуитет постојања, као мало која ваздухопловна јединица у окружењу.

Ваздухопловци са Лаћеваца поделили су недавно судбину суграђана из Краљева и околине, стављајући своје капацитете на располагање приликом санирања штете коју је изазвао земљотрес. ■ З. М.

Оспособљавање подофицира за нова занимања

Седница Управног одбора Центра за обуку подофицира PRISMA, којој је председавао пуковник Слађан Ристић, начелник Управе за традицију, стандард и ветеране, одржана је 25. новембра уз присуство делегација из Данске, Норвешке и Шведске.

Позитивно су оцењени резултати у реализацији пројекта оспособљавања подофицира за нова занимања и изнети предлози за наставак реализације активности по постојећим процедурама. Курс за преквалификације који је у току биће завршен до краја године, док ће се једанаести реализовати од јануара до марта 2011. године.

У име Нордијске иницијативе госпођа Берит Мансон је оценила да би пројекат требало да буде настављен. ■

Курс за официре ПВО

У Центру за обуку ВиПВО на аеродрому у Батајници завршен је први Основни командно-штабни курс за официре Противваздухопловне одбране, који је трајао три месеца. Циљ курса био је да се полазници оспособе за дужности командира батерија и осталих органа у команди дивизиона ПВО.

Први део курса за полазнике оба вида Војске одржан је на Војној академији, док су официри ПВО на полигонима и у кабинетима Центра за обуку изучавали стручно-специјалистичке предмете артиљеријско ракетних јединица. ■ П. В.

Борба против тероризма

Циљ петодневног курса „Концептуални приступ борби против тероризма“ који је одржао НАТО центар за изузетност из Анкаре у сарадњи са Министарством одбране Републике Србије у хотелу „Континентал“, је сагледавање стратегије борбе против тероризма и вишедимензионална анализа претњи од тероризма.

Курс је похађало 35 припадника Генералштаба Војске Србије, Војнобезбедносне и Војнообавештајне агенције. Поред полазника из Републике Србије, курс је похађало и пет припадника страних оружаних снага из Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Украјине и Белорусије.

Центар за изузетност из Анкаре је једини НАТО центар задужен за изучавање тероризма и борбе против тероризма, а на одржаном курсу присуствовало је девет међународних предавача. ■

Амбасадор Португала о НАТО самиту

Амбасадор Републике Португал Луис Алмеида де Сампаио одржао је информисање у Сектору за политику одбране, поводом недавно одржаног НАТО самита у Лисабону, где је, поред осталог, усвојен и нови стратешки концепт Алијансе.

Током информисања, он је говорио о актуелним питањима која су разматрана на Самиту, попут изградње способности и реформе НАТО ради достизања веће ефикасности, унапређења сарадње са партнерима, а посебно са ЕУ и Русијом, као и даље ангажовање НАТО у Авганистану. ■

Јесења школа за наставнике енглеског језика

У хотелу „Оморика“ на Тари одржан је семинар „Јесења школа за наставнике енглеског језика“ у организацији Дирекције PELT Управе за кадрове.

Циљ семинара је методско-стручна припрема наставника енглеског језика у усвајању нових метода учења (Task-based learning) ради ефикасније реализације полуинтензивних курсева енглеског језика који су део циклуса оспособљавања припадника Војске Србије за тестирање по стандарду STANAG 6001.

Предавачи из Велике Британије, експерти из области обуке енглеског језика за припаднике оружаних снага и РЕР (Peacekeeping English Project), менаџери Британског савета на семинару су информисали полазнике и о техникама предавања војне терминологије, методологије учења на даљину и обуке полазника курсева у центрима за самостално учење енглеског језика (SAC).

Семинару су присуствовали наставници енглеског језика који реализују IV циклус курсева у гарнизонима Војске Србије. ■

Противпобуњен

Н На аутоматском стрелишту „Међа“, од 15. до 19. новембра, одржана је заједничка тактичка вежба с бојним гађањима, коју су извели падобрански тимови из 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде Војске Србије и 9. регименте Падобранске бригаде „Фолгоре“ Оружаних снага Републике Италије. Вежба је названа „Падобрански тим у противпобуњеничкој борби уз употребу специјалног падобранског и хеликоптерског десанта“.

Специјалци двеју војски, којима су командовали капетани Горан Стојановић и Фабијан Пјер Луиђи, демонстрирали су борбу у урбаним условима. Потврдили су добру способност за ефикасна противпобуњеничка и противтерористичка дејства, висок ниво увежбаности за садејство и заједничку борбу против терориста и побуњеника. Били су прецизни приликом уништавања различитих циљева, вешто су комбиновали маневар и ватру, те усклађивали заједничко дејство. И водичи паса и службени пси приказали су поступке приликом откривања заосталих терориста, таоца и експлозивних направа у објектима у зони операције.

Српски и италијански падобранци реализовали су на нишко војном аеродрому три падобранска скока и више гађања из наоружања које користе припадници 63. батаљона. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЋОРЋЕВИЋ

ичка борба

Под терет

Бојна гађања не смеју бити преседан, него редовна, годишња активност. Нови ракетни систем ПВО веома је потребан Војсци Србије, али до набавке новог постојећи се модернизују. Колективни дух и правилан однос према дужностима, уз обуку која се темељи на искуствима, рецепт су успеха. То су неке од порука из разговора са људима који воде јединицу уписану у историју противваздуховне одбране.

Моменти суочавања с прошлошћу у 250. ракетној бригади ПВО

увек имају предзнаке туге и поноса. Орден народног хероја на војној застави јединице подсећа на подвиг, али и на 28 живота који су отишли у неповрат као трајни залог слободног неба над Србијом. Данас, 11 година касније, Двестапедесета носи тај својеврсни терет, обавезу и завет.

Једанаест година, од злосрећне 1999, ниједна ракета „неве“ или „куба“ није полетела према небу. На измаку лета, ракеташа 250. бригаде лансирани су девет ракета и погодили свих девет циљева изнад пучине Црног мора, на полигону „Шабла“ у Бугарској. У неколико минута, колико је гађање трајало, сви припадници Бригаде, од команданта до послужиоца, поново су проживљавали хиљаде сати рада и обуке док су ишчекивали „сусрет“ ракете и мете.

Знали су да колеге из бугарске војске у њима виде људе који су се 78 дана супротстављали до тада важећој логици савременог ратовања. Знали су да ће истог сата резултат тог гађања бити познат и у Бриселу и у Београду. Знали су да успех нема алтернативу и да јединица мора оправдати име.

Добро није довољно

Колико је било тешко остати војнички прибран и уздржан на осматрачници, пред премијером Бугарске и војним врхом те земље, после команде „уништи“ коју је издао јединицама, зна једино бригадни генерал др Миодраг Гордић.

– Све ове године припадници 250. ракетне бригаде обучавали су се и увежбавали, чекајући прилику да коначно изврше бојно гађање. Све те радње и поступке наше борбене послуге на ракетним системима провежбале су небројено пута, али без тог завршног корака обука једноставно није потпуна. Онда се у тих неколико секунди суочите са истином колико вредите. Сетите се оних који су репутацију јединице градили

Ом ордена

пре вас, осетите и част и терет који носите – каже генерал Гордић.

Према његовим речима, управо је успех у Бугарској дао елан за рад припадницима Ракетне бригаде, а резултат је, изнад свега, заслуга борбених послуга, људи који су свакодневно на ракетним системима.

– Не рачунајући дејства 1999. године, бојно гађање ракетних јединица није изведено 21 годину. На „Шабли” смо се, само пола сата пред гађање, нашли пред сазнањем да нећемо моћи да гађамо падобранске мете због лоших временских услова. Онда је одлучено да се изврши експериментално гађање на ракету „Волков”. Такво гађање бугарске колеге извеле су једном, али без успеха. Дакле, у 48 година дугој историји ракетних јединица код нас, није се догодило слично гађање. Ми смо то успели из првог пута! И то с девет ракета – истиче командант 250. ракетне бригаде и додаје да је изменом услова гађања у последњем моменту оно престало да буде вежба и приближило се реалним борбеним условима.

Али, Команда Бригаде јединствена је у оцени да бојно гађање у „Шабли” не сме бити преседан. Оперативна способност јединице, која је у сталном борбеном дежурству, у сваком тренутку спремна да брани српско небо, не сме бити тема калкулација.

– Верујемо да водећи људи система одбране разумеју значај који овакве борбене провере имају за нас. Првог дана после повратка у Србију, 250. ракетна бригада почела је припреме за наредно гађање, које ће, надамо се, бити следеће године – истиче Гордић.

Индивидуални и колективни квалитет припадника Бригаде, према тумачењу команданта, не може се равнати према просеку. Није могуће остварити ниједан значајнији напредак у организацији, обуци, иновацијама, уколико старешине јединице не поставе сами себи натпросечне стандарде.

– Став Команде је да сви наши припадници треба да се усавршавају, и у институцијама система и у цивилству. Подстичемо сваку иницијативу за самоусавршавањем, јер само широк спектар знања, укомплектованих у целину, може дати производ као што је креативно мишљење, модернизације, иновације... – наглашава Гордић. Командант подсећа да је Бригада остварила надмоћно прво место на спортском првенству Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, али да постоји и низ аспеката у којима су њени припадници успешни и ван система одбране.

До набавке новог – модернизација старог

Потпуковник Ђорђе Затезало, помоћник команданта за подршку, наглашава да у 250. ракетној бригади постоји стална потреба да техника буде исправна.

Обележен Дан Бригаде

Припадници 250. ракетне бригаде ПВО обележили су 48. годишњицу постојања и сећање на 24. новембар 1962, када је у бившој Југославији формирана прва јединица наоружана ракетним системом ПВО. Свечаности су присуствовали и државни секретар Игор Јовичић, владика хвостански Атанасије, те представници локалне самоуправе.

нице за вођење. Уколико на некој од контрола установе да одређени подсистем није у функцији, они не напуштају радна места док га не поправе, без обзира на доба дана или временске услове. У питању јесте специфична одговорност, коју су развили сходно улози коју имају у одбрани земље. Нас су тако учили наши претходници и ми данас те исте принципе усађујемо млађим генерацијама – каже потпуковник Затезало.

Према речима капетана Милана Шилића, референта за ракетну технику, специфичност јединице огледа се и у томе што њени припадници, осим рада на системима, морају да буду обучени и у сваком тренутку спремни за превентивне и корективне поправке у случају квара.

– С времена на време догоди се квар, који захтева да се уђе у кабину, заврну рукави, развуку шеме и проблем отклони. Изазов за инжењера је још већи јер је реч о систему старом неколико деценија, па је понекад неопходно да се недостатак неког критичног дела премости креативношћу – каже Шилић.

Став Команде 250.

ракетне бригаде, како смо чули од саговорника, јесте да постоји потреба за набавком новог ракетног система. Међутим, куповина савремених ПВО система је озбиљно државно питање, о коме се говорило још деведесетих година. Да је, којим случајем, тада проблем решен, ток новије историје би извесно био другачији.

Према речима потпуковника Затезала, док менаџмент система одбране и држава не одлуче да набаве нове ракетне системе, Бригада ће се, у сарадњи с институцијама система, посветити модернизацији онога чиме располаже.

– Одређеним системима који су технолошки превазиђени, модернизацијом се додају нове тактичко-техничке карактеристике. Употребом савремених уређаја, подсистема за дигиталну обраду података, применом нових софтвера, знатно се унапређују могућности наших ракетних система. Восталом, ниједна држава не баца ракетне системе, већ напротив, тежи да им продужи живот – објашњава Затезало.

Према његовим речима, основни недостатак наших ПВО система јесте њихова аутономност.

– Податке с радара система „нева“, на пример, нико није могао да користи сем ње саме. Сада ћемо омогућити да на основу података који осмотри радар једног система, може да гађа и батерија која је десетинама километара далеко – објашњава помоћник команданта за подршку и наглашава да се сви кораци предузимају ради стварања јединственог командно-информационог система Бригаде.

Обука утемељена на искуству

Обука у 250. ракетној бригади јесте процес који не престаје. У њу се, поред стручних знања и правила, уграђују и искуства која је јединица стекла у борбеним дејствима.

Потпуковник Сенад Муминовић, начелник Одсека за оперативне послове и обуку, био је официр за вођење када је његова јединица светској јавности ставила до знања да F-117 ипак може да падне.

– Ракетне јединице су технички род. Због тога је веома значајно да обука буде непрекидна, у континуитету. Исти људи који су у саставу борбене послуге употребљавају и у исто време одржавају ракетни систем. Обука у том случају тежи ка два правца – први је обука људства као техничара који су кадри да подесе или поправе систем, а други обука ка брзом и ефикасном начину управљања, чиме се на најбољи начин у потпуности искоришћавају карактеристике ракетних система који су, у нашем случају, објективно стари, али и даље потентни, ако се употребе на одговарајући начин – објашњава потпуковник Муминовић.

Бригадни генерал др Миодраг Гордић са припадницима 250. ракетне бригаде на полигону „Шабла“ после успешног гађања

Он каже да 250. бригада спроводи стручно-специјалистичку обуку војника АРЈ ПВД у другом периоду обуке, што ће се крајем године завршити, као и обуку професионалних војника. Бригада, такође, пружа подршку у обучавању студента завршне године Војне академије, смера АРЈ ПВД.

– Када је реч о официрима или подофицирима, знања с којима долазе из војних школа у јединицу су искључиво теоријска, те за рад у борбеним послугама још недовољна. Потпоруци који долази на обуку поседује основна знања. Таква се знања надограђују радом у јединици, а о квалитету усавршавања старају се старије колеге. Суштина јесте у континуираном преношењу знања и искустава – наводи потпуковник Муминовић.

Свака борбена послуга састоји се од руковоаца гађања, официра за вођење ракета и оператора праћења. Успех

Херојство на друму

Враћајући се из Београда у Крагујевац, после редовног задатка, возач из амбуланте у Крагујевцу десетар Срђан Вукчевић, није ни слутио да ће бити сведок саобраћајне несреће која се догодила на путу пред његовим очима. Не размишљајући, зауставио је возило с путницима које је превозио и помогао да се из уништеног возила извуку преживели, а касније асистирао у збрињавању страдалих. Присебност и пожртвованост коју је том приликом професионални војник десетар Вукчевић показао изузетан су пример спремности да се помогне људима у невољи.

задатка, али и животи послуге, зависе од уиграности тима.

– Екипа једне борбене послуге налик је кошаркашком тиму. Постоји плејмејкер који организује игру. Њега сви савршено разумеју. Када он покаже која ће акција бити разиграна, сви тачно знају, у секунди, када и шта треба да одраде – тимска игра. Ипак, хијерархија се увек зна. Субординација мора да постоји. Вежба се до те мере да се ниједна команда руковоаца гађања не доводи у сумњу, иако наши животи зависе од те команде. Ми њему максимално верујемо и не сумњамо да ће његова одлука бити исправна – наглашава капетан Момчило Милинков, официр за вођење у 2. ракетном дивизиону.

Све почиње од борбене послуге

Мајор Тиосав Јанковић командује 2. ракетним дивизионом 250. ракетне бригаде од 2008. године. Тај искусни официр за вођење прошао је све дужности у јединици и један је од ретких ракеташа који је лансирао шест ракета у борбеним условима. Једна од њих погодила је амерички ловац F-16. Једанаест година касније, његов дивизион показао је да може да понови резултат.

– Колико вредимо доказали смо када је било најпотребније и важно је напоменути да је то превасходно резултат квалитетне обуке, која се огледа у својеврсном аутоматизму. Када су секунде у питању, условни рефлекс ваљано савладаних рутинских радњи и потеза нешто је што може чинити разлику између живота и смрти – наглашава Јанковић.

Сваки члан борбене послуге на свом радном месту, односно подсистему, сматра Јанковић, мора бити довољно стручан и оспособљен како би ракетни систем у целини функционисао на исправан начин.

Исто тако, сваки припадник послуге свој део посла мора обављати савршено тачно и брзо, тако да се уклапа у рад остатка тима и да има ту пресудну карактеристику тимског играча. Провере оспособљености су честе и изводе се на свим нивоима – од батерије, дивизиона, бригаде и на крају Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране. Не постоји динамичнија, технички захтевнија и изазовнија професија од професије ракеташа – каже Јанковић.

Мајор Игор Голубовић, командант ракетног дивизиона из Ниша, још као потпоручник имао је прилику да учествује у борбеним дејствима, што му је дало потребну сигурност

да, непосредно пред бојно гађање у Бугарској, преузме дужност првог човека у јединици. Он истиче да сваки напредак и сваки успех потичу од колектива.

– У кабини ракетног система сви смо, на известан начин, једнаки. Разлика међу чиновима формално постоји, али свако, од водника до пуковника или генерала, има своју улогу, која је само карика у ланцу. Уколико неко закаже, ракета неће погодити – каже мајор Голубовић.

Он објашњава и посебан однос припадника Бригаде према онима који су изгубили живот на задатку.

– То је могао бити било ко од нас. Свест да је парче пројектила могло скренути пола метра лево или десно и убити било кога нагони на поштовање колега с којима радимо. Из тог разлога, породице наших палих другова остају у породици 250. ракетне бригаде заувек – каже Голубовић. ■

Биљана МИЉИЋ
Никола ДРАЖОВИЋ

Успех је познавати посао свог командира

Глави подофицир Бригаде, заставник прве класе Зоран Цигановић, радио је, током каријере, на два ракетна система. Признаје да је искусио све што може да се доживи у ракетним јединицама.

– Дужност подофицира у ракетним јединицама захтева одржавање ракетне технике, а то су знања која се углавном стичу праксом. Да би подофицир дошао до тог нивоа потребно је познавање основа електротехнике и неколико година искуства. Главни подофицири су људи који имају доста искуства и морају да буду спремни да у одређеним ситуацијама, без размишљања, преузму место официра, па је одлика добро обученог подофицира да познаје посао свог командира – сматра заставник.

На полигону касарне „Бачка” у Бачкој Тополи, припадници Прве бригаде Војске Србије и Пете бригаде оружаних снага Мађарске демонстрирали су организацију рада на контролном пункту приликом учешћа у мировним мисијама Уједињених нација

Како претресати и преконтролисати особе које прилазе контролном пункту у мировној мисији, на који начин поступати са званичником Уједињених нација који долази на пункт и не жели да испоштује предвиђену процедуру и упозорења, само су неки од садржаја које су на заједничкој вежби у Бачкој Тополи демонстрирали припадници Војске Србије и оружаних снага Мађарске.

Приказали су, такође, поступке патроле приликом откривања шверца оружја и отварања ватре на пункт, радње приликом патролирања, пратње конвоја и наиласка на илегални контролни пункт. На вежби „Бачка 2010” учествовало је седамдесетак припадника српске и мађарске бригаде.

Бригадни генерал Габор Беренди, командант Пете бригаде оружаних снага Мађарске

– Вежба је добро организована, техника и опрема су нам слични, али и начини размишљања, зато можемо на свим нивоима успешно сарађивати.

Потпуковник Габор Макач, војни изасланик Мађарске у Србији

– Заједничка обука јесте значајна јер смо научили много једни од других. Очекујем да и надаље сарађујемо у тој области.

Заједничку вежбу, којом је руководио потпуковник Никола Стојковић и којом су командовали мајори Владан Милосављевић и Ференц Шлејз, пратили су бригадни генерали Видоје Живковић, заменик команданта Копнене војске, Габор Беренди, командант Пете бригаде из Мађарске, Ђокица Петровић, командант Прве бригаде Војске Србије, и потпуковник Габор Макач, војни изасланик Мађарске у Београду.

Према речима генерала Живковића приказана је одлична пособљеност припадника две војске у примени техника и процедура. Како је део јединица Војске Србије декларисан и обучава се за учешће у мултинационалним операцијама под окриљем Уједињених нација, „Бачка 2010” је

мисије

још једном потврдила да су наше старешине оспособљене за задатке ван граница Србије. Заменик команданта Копнене војске најавио је да ће се убудуће на сличним увежбавањима ангажовати и припадници Речне флотиле. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

ВЕСТИ

Дан Војномедицинског центра Нови Сад

Припадници Војномедицинског центра, једине војне здравствене установе у Војводини и једне од најстаријих таквих установа на том простору, обележили су свечаном академијом у Дому Војске Србије у Новом Саду 11. новембар – дан Центра и 224. годишњицу његовог постојања.

Обраћајући се присутнима, пуковник др Братољуб Брклјача, управник Центра, нагласио је да су његови припадници поносни на више од два века трајања војне болнице и способни да и даље испуњавају хуману мисију.

Обележавању дана Војномедицинског центра у Новом Саду присуствовали су и пуковник Јован Максић, заменик начелника Управе за војно здравство, представници јединица Војске Србије, локалне самоуправе и покрајинске управе, те војноздравствених установа из Београда и Ниша. ■

Б. М. П.

Свечаност у Сомбору

Поводом Дана Првог центра за обуку – 13. новембра, одржана је свечаност којој је, поред бројних гостију из друштвеног, економског и политичког живота града Сомбора и општина Апатин, Кула и Оџаци, присуствовао и генерал-мајор Александар Живковић, командант Команде за обуку.

Честитајући празник, дан када је 1918. године победоносна српска војска ушла у Сомбор, командант Првог центра за обуку потпуковник Лазар Остојић истакао је да је основну војничку обуку у овом центру, од његовог оснивања 2006. године, успешно завршило 10.397 младих људи, распоређених у 16 генерација. Обуку је завршило и 697 кандидата за професионалне војнике женског пола које су увелико ангажоване на свакодневним задацима и обавезама у јединицама војске.

Најзаслужнијим припадницима Првог центра уручена су признања и награде, а у центру града припадници Гарде Војске Србије извели су егзерцир. ■

М. М.

Обележен Дан јединица за електронска дејства

Припадницима јединица за електронска дејства празник је честитао начелник Управе за обавештајно-извиђачке послове пуковник Славољуб Јанићијевић.

Командант 224. Центра за електронска дејства пуковник Бранислав Љушић истакао је на свечаности да је јединица у протеклом периоду испунила све задатке коју су јој постављени.

Дан јединица за електронска дејства – 11. новембар, обележава се у знак сећања на формирање прве јединице за радио-извиђање и противелектронска дејства у Нишу 1946. године. ■

Стационарна барокомора у Војсци Србије

Кад дубине запрете

Код најтежих облика декомпресионе болести рониоца је неопходно што пре сместити у барокомору под надзор стручног лица, јер други начин за његово преживљавање не постоји. У нашој војсци, на територији Војводине, постоји само једна стационарна барокомора која се налази у Речној флотили.

Уколико се ронилац, приликом обављања подводног задатка, задржи на одређеној дубини дуже од предвиђеног, сигурносног времена у организму долази до растварања гасова, посебно азота. Ако тада, због непредвиђених разлога, дође до наглог израњања наступа декомпресиона болест која се манифестује најпре у виду свра-

ПРЕГЛЕД РОНИЛАЦА

Војномедицински центар у Новом Саду једина је установа у систему војног здравства која је и кадровски и технички оспособљена за преглед кандидата за рониоце и за обављање систематских специјалистичких прегледа ронилаца и речних диверзаната.

ба и пецкања, али и у променама боје коже (мраморизације). У најтежим случајевима наступа кома или смрт.

Да би се спасио, ронилац се, под надзором лекара специјалисте хипербаричне медицине, поставља у барокомору у којој се симулира дубина и притисак на којој се налазио пре израњања, где се, у прописаном времену смањује притисак и тело доводи у нормалу.

Како у Србији не постоји специјалиста хипербаричне медицине, тај посао у Речној флотили обавља мајор др Драган Милосављевић, специјалиста опште медицине који је завршио курс подводне медицине.

Речна флотила, размештена у новосадској касарни „Александар Берић“, има две барокоморе HAUX, стационарну дводелну вишемесну и преносну једномесну барокомору. Стационарна барокомора снабдевена је видео и аудио надзором, тако да лекар на монитору стално прати стање ронилаца.

Према речима мајора Милосављевића, на територији Србије постоје две вишемесне и три-четири једномесне барокоморе, међу којима нема преносних. Стога би, ради бољег искоришћења тако софистициране и скупе технологије, ваљало размотрити могућности да се барокомора Речне флотиле користи и за цивилне потребе – у полицији, жандармерији, ватрогасним јединицама које обављају ронилачке задатке, али и за пружање помоћи приликом ронилачких удеса, за тестирање кандидата ронилачких курсева, кондицирање индустријских, спортских и осталих ронилаца. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 59
ОДБРАНА

Кодекс части припадника Војске Србије

Пише пуковник Стевица С. КАРАПАНЦИН

Војна професија, за разлику од осталих, подразумева висок степен посвећености. Због специфичности војне службе, приватност њених припадника не може бити недодирљива, због чега професију не смеју доживљавати као обичан посао већ и као начин живота.

Више од професије

У српској војној историји није забележено да је постојао документ као што је „Кодекс час̄ти“, иако је било покушаја да се изради регулатива којом би се уредило понашање војника, која је, углавном, била идеолошки обојена. Многа етичка питања с којима су се у досадашњој пракси сусретали припадници војне професије, и у служби и ван ње, била су искључиво у сфери обичајног, али не и нормативног. Однедавно је та област прецизирана и код нас – 13. новембра, у складу са *Законом о Војсци*, на снагу је ступио *Кодекс час̄ти припадника Војске Србије*, који је прописао начелник Генералштаба.

Начела и вредности

Полазећи од чињенице да се, када је реч о части, припадници Војске Србије не могу делити, у централном делу Кодекса, чија суштина јесте част припадника Војске Србије, дефинисана су општа морална начела војне професије, њене основне вредности и норме понашања. Начела, норме и вредности су једнаки за све припаднике Војске.

Из одредаба Кодекса час̄ти проистичу и одвојени кодекси појединих категорија припадника Војске, чијим се достизањем обезбеђује висок степен њихове професионалне и моралне одговорности и квалитетније обављање послова из домена функционалних дужности.

Општа морална начела војне професије јесу служење отаџбини, савесно и стручно вршење дужности и човечно поступање.

Из општих моралних начела проистичу и њене основне вредности. Основне, јер нису и једине, али су за припад-

нике Војске Србије примарне јер изражавају суштину професионалног војног етоса и традиције. Прокламовано је десет вредности које је потребно да припадници Војске својим понашањем претворе у сопствене врлине.

Поред тога, дефинисано је и десет норми понашања, чијим се достизањем ове вредности остварују. Норме проистичу из вредности и у исто време их чувају. Из појединих вредности, понекад, проистичу и по две или више норми, док се појединим нормама остварују две или више вредности.

Све вредности, формулисане у општом облику, јесу међузависне, што значи да се одлике сваке вредности препознају и у осталих девет, а да при томе свака вредност задржава јединственост и специфичност.

Верност отаџбини и посвећеност професији

У Кодексу час̄ти стоји да припадници војне организације морају имати изграђен осећај верности према отаџбини. При томе, треба да су свесни значаја војне професије и њене важности за опстанак, живот и развој државе и грађана. Обавезе, одговорност, углед и поштовање државе и грађана према припадницима Војске и обрнуто јесу неписани завет који се традиционално чува и не нарушава.

Међу нормама зато стоји да су припадници Војске Србије у заветном односу с државом. Верност отаџбини подразумева, сем осталог, и неприхватање издаје и часно држање у случају заробља-

вања. Верност се испољава и поштовањем, чувањем и одбраном државних и војних обележја, али и достојанственим ношењем униформе. Достижање такве вредности треба да буде војнички идеал.

Војна професија, за разлику од осталих, подразумева висок степен посвећености. Стога припадници Војске за посвећеност професији треба од државе и грађана да добију одређено признање и да уживају посебно поштовање. Али и да настоје да буду трпељиви и скромни. Због специфичности војне професије, приватност припадника Војске Србије не може бити недодирљива, због чега професију не смеју доживљавати као обичан посао, већ и као начин живота.

Радни тим

За израду Кодекса части ангажовани су пуковници Стевица С. Карпанџин, др Илија Кајтез, др Борислав Д. Гроздић, капетани мр Далибор Денда, мр Миљан Милкић, те поручници Дејан Андрић и Вук Вујовић. У изради кодекса подофицира учествовали су и главни подофицир Војске Србије заставник Горан Радић и главни подофицир Генералштаба заставник прве класе Зоран Лаштро.

Сарадници

Приликом писања *Кодекса части* припадника Војске Србије сарађивали су са Филозофског факултета Универзитета у Београду етичари проф. др Јован Бабић и доц. др Иван Вуковић, из Српске академије наука и уметности Данило Баста, стручњак за теорију, филозофију и социологију права. Институт за модерну историју Србије ангажовао је др Александра Животића, а Институт за савремену историју др Бојана Б. Димитријевића. Министарство вера представљао је самостални саветник мр Александар Раковић. Такође је учествовала и Гордана Стевановић, правник у Заштитнику грађана, али у своје име, а не као представник те институције.

Оданост и храброст

Оданост је истовремени однос верности и привржености – и према јединици и према друговима и саборцима, као и према претпостављенима и потчињенима. Она подразумева и солидарност, посвећеност, дисциплинованост и поштовање.

Припадници Војске Србије дужни су да један другом помажу у тешким и опасним ситуацијама, при чему је посебно важно нагласити да је старији дужан да штити млађег и да брине о њему. Колега се не сме оставити у невољи. Мора се држати дата реч и бити отворен и искрен према свима.

У *Кодексу* стоји и да припадници Војске треба да буду у стању да доносе разумне и исправне одлуке, али и да прихвате ризик који такво поступање носи. Храброст је средишна тачка између кукавичлука и неразумне неустрашивости. У њој се савладава страх и у исто време не преузима већи ризик него што је потребно.

Пракса је небројено пута показала да су срџба и бес најнепожељније појаве код припадника војне професије – оне покрећу раздраженост, бол, потребу за осветом. Онај ко се само због тога бори јесте борбен, али није храбар. Стога, осветољубивост није пожељна особина припадника наше војске.

Искуство, такође, говори да су сујетни људи у рату највеће кукавице. Разметљив и хвалисав човек у миру јесте само привидно храбар и понаша се онако како би се храбар човек понео у опасности, а у ствари је прикривена кукавица. Храбри су смирени, прибрани, непоколебљиви, правдољубиви и истинољубиви.

Кодекс части предвидео је и да припадник Војске Србије мора бити одлучан да изнесе своје мишљење, само уколико је његов став исправан.

Дисциплинованост и солидарност

Савесно и свесно испуњавање личних и заједничких обавеза, што подразумева и спремност на поштовање Устава, закона, норми и правила војне средине, те друштва у целини, као и спремност на

потчињавање своје воље претпостављеном, јесу дужности свих припадника Војске Србије. Само дисциплиновани могу на најбољи начин штитити животе људи, чувати поверено наоружање, опрему и побеђивати у оружаном сукобу.

Таква особина заснива се на осећањима посвећености и оданости, као и на спремности на одрицање. Да би припадници војске били дисциплиновани, морају бити и самокритични, те способни да контролишу сопствено понашање. Дисциплинованост, у смислу војне професије, подразумева и прихватање да је војни ауторитет, на извршан начин, подређен политичко-правном.

Солидарност није специфично војна врлина, али има значај у тој професији. Заснива се на спремности припадника Војске да искажу узајамну помоћ и повезаност приликом извршавања задатака. Предуслов за испољавање солидарности јесте међусобно поверење. Оно се темељи на оданости, поштењу, честитости и искрености, чиме се доприноси изградњи поверења и заједништва, а последица тога јесте повећање снаге јединице.

Наведене врлине не односе се искључиво на солидарност, али њихово постојање доприноси спремности да се расподеле терет и проблеми професије. Ласкање, улизиштво и оговарање непожељни су облици понашања међу припадницима Војске Србије.

Човечност и достојанство

Човечност јесте једна од најцењенијих људских особина, те је значајна и за припаднике Војске Србије. Неодвојива је од храбрости и увек је испред

ње. Имајући у виду оружану моћ којом располаже Војска и драматичне услове у којима ће, евентуално, њени припадници извршавати ратне задатке, они увек морају водити рачуна да човечно поступају. Не смеју примењивати силу већу од оне која је неопходна да би се непријатељ савладао. И својим угледом морају бити оличење човечности.

Кодекс подразумева да припадник Војске Србије никада не сме злостављати, вређати и понижавати друге. Мора бити спреман на попустљивост у односу на слабог и немоћног и да му пружи заштиту. Истовремено, увек мора бити надмоћан над неразумним. Према човечности војника савременици и исто-

Аутентичност Кодекса

Током израде Кодекса анализирана су искуства појединих савремених страних армија – америчка, руска, британска, канадска и аустралијска. Прочуен је и велики број етичких кодекса струковних удружења и занимања.

У савременој светској пракси није забележено да се кодексом струке де-

финишу норме понашања за све категорије припадника у њој. На пример, у медицини не постоји исти кодекс за лекаре и за медицинске сестре. Кодекс часћи припадника Војске Србије повезао је, међутим, у јединствену целину општи кодекс с посебним етичким кодексима одређених категорија.

рија суде о врлинама или манама народа из којих потичу.

Очување сопствене личности и личности других захтеви су које препознаје Кодекс части – неповредивост физичког и моралног у човеку, поштовање личности других и заштита њихове части и ауторитета јесу неприкосновени. Злостављање људи, на било који начин, не толерише се међу припадницима наше војске.

Припадници Војске Србије морају држати до себе, до својих ставова и до развијања властитих психичких и физичких способности. Ставове и понашање не треба да мењају под претњама и уценама. Они на руководећим дужностима не смеју да размишљају шаблонски, већ да негују способност критичког расуђивања и одговорног одлучивања.

Пожртвованост и поштовање

Војна професија од припадника Војске Србије тражи извршавање тешких и сложених задатака, што захтева spremност на одрицање. Њима је инте-

рес заједнице значајнији од појединачних и личних потреба.

Егоизам је једна од најлошијих особина војника. То не значи да припадник Војске пожртвованост треба да испољава само у служби заједници, већ она треба да долази до изражаја и у ситуацијама када се може помоћи појединцима, што је уско повезано са оданошћу, солидарношћу, човечношћу и поштовањем других. За пожртвованост којој непрекидно мора да тежи, припадник Војске Србије не треба да очекује награду.

Поштовање других и самог себе треба да буде део војничког професионалног идентитета. У моралном смислу, поштовање је могуће само као поштовање једнаких. Припадници српске војске не смеју другима чинити оно што сами не желе да им се учини, морају водити рачуна о изражавању – не смеју да псују и о ономе што другима представља вредност и светињу погрдно говоре.

Претпостављени према потчињеном треба да буде строг али праведан, кажњавати мора одмерено. Припадници Војске не смеју бити заслепљени мржњом, нити искључиви због различито-

сти међу људима које се очитују у расним, верским, националним, полним или било којим другим личним особеностима. Бахатост, охолост и осорност су због тога непожељне особине припадника Војске Србије.

Морална одговорност

Приликом израде Кодекса части настојало се да текст буде инспиративан и креативан, једноставан и пријемчив за све припаднике Војске Србије. Стога он нема бирократски тон, патетичне изразе, нити било какве идеолошко-политичке примесе. У случају повреде Кодекса предвиђена је морална одговорност појединаца, чији се поступци карактеришу као недостојни и лоши примери понашања у Војсци Србије. То, наравно, не искључује и њихову одговорност пред надлежнима, према постојећој правној регулативи, уколико је она нарушена истовремено када и Кодекс части.

Унапређење поштовања Кодекса части може се постићи командовањем, обуком, контролом, као и свакодневним

обуком, контролом, као и свакодневним васпитним радом претпостављених – тежиште јесте на едукативној, а не казненој компоненти. Стога се у будућности тај документ може дограђивати. Могуће је предвидети и увођење одговарајућих судова или већа части, који би деловали приликом повреде Кодекса.

Приликом разраде Кодекса *часџи* појединих категорија припадника Војске Србије, трагало се за њиховим специфичним етичким особеностима, што не искључује могућност да се оне односе и на све. На пример, за офицере који се налазе на најодговорнијим позицијама у војној хијерархији, а које у тај статус поставља председник Републике Србије, Кодекс предвиђа посебно истицање личног примера у раду и понашању, начину размишљања и доношењу одлука, као и испољавању односа према првоточињенима. Спречавање сукоба интереса, каријеризма и некоректних начина напредовања су, такође, захтеви који се пред њих постављају.

Када је о подофицирима реч, значајно је истаћи да представљају истинску подршку командовању. Стога Кодекс *часџи* наглашава потребу да имају висок ниво личне оспособљености, лидерске особине, коректан однос према потчињенима, али и да стално настоје да одрже и унапреде лични ауторитет.

Војници, категорија која се налази у доњем делу војне хијерархије и која нема функцију одлучивања већ искључиво извршавања, јесу симбол снаге и чувара највиших вредности Србије. Међу њима је потребно развијати победнички дух, исправан однос према извршавању наређења, као и квалитетан однос према другу, наоружању и опреми, тимском раду и обучавању.

Војни службеници и војни намештеници су категорија припадника Војске Србије специфична по томе што не дају заклетву и што у свакодневним приликама не носе униформу. Због природе полова које обављају, Кодекс *часџи* пред-

видео је да морају избегавати ситуације које их доводе у сукоб интереса, као и бирократско поступање према странкама, водећи увек рачуна и о одевању.

Уважавајући особености и специфичности, за сваку категорију припадника Војске дефинисано је још десет додатних норми понашања, које су саставни део Кодекса *часџи*.

Израда Кодекса *часџи* и његово поступање на снагу представљају само први корак у кодификацији понашања припадника Војске Србије. Надаље је потребно да се о њему обавесте сви припадници система одбране, да поставне један од садржаја редовног обучавања, као и да добије одговарајући обим и облик у настави у војним школама.

Може се очекивати да ће Кодекс *часџи* допринети унапређењу моралног профила Војске Србије. ■

Аутор је начелник Реферата за традиције и веру Управе за људске ресурсе Генералштаба Војске Србије

КОДЕКС ЧАСТИ

припадника Војске Србије

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Кодексом части припадника Војске Србије (у даљем тексту: Кодекс части) уређују се општа морална начела војне професије, њене основне вредности и норме понашања припадника Војске Србије.

Кодекс части чува, негује и развија највредније српске војне традиције.

Члан 2.

Поред обавезе да поступа у складу са Уставом, законима, војним прописима и нормама међународног хуманитарног права, као и општим друштвеним и моралним начелима, вредностима и нормама, припадник Војске Србије своје понашање усклађује и са одредбама Кодекса части.

Уважавање општих моралних начела војне професије, неговање и развијање њених основних вредности и достижање дефинисаних норми понашања у личној је одговорности припадника Војске Србије.

1. Начела

Члан 3.

Припадник Војске Србије руководи се следећим општим моралним начелима:

- служење отаџбини Србији;
- савесно и стручно вршење дужности;
- човечно поступање.

2. Вредности

Члан 4.

За припадника Војске Србије, основне вредности су: верност отаџбини, посвећеност професији, оданост, храброст, дисциплинованост, солидарност, човечност, достојанство, пожртвованост и поштовање.

Вредности из става 1. овог члана представљају највише циљеве који се остварују врлинама и понашањем припадника Војске Србије.

Верност отаџбини

Припадник Војске Србије је веран отаџбини Србији. Он ту верност сматра војничким идеалом.

Посвећеност професији

Припадник Војске Србије стручно и одговорно обавља своје послове. Он служи у свим мисијама Војске Србије без обзира на тешкоће и опасности.

Оданост

Припадник Војске Србије је привржен својој јединици. Он помаже другом припаднику Војске Србије у свим околностима.

Храброст

Припадник Војске Србије је спреман да се суочи са неизвесношћу, опасностима и злом. Он тада доноси исправну и разумну одлуку без обзира на ризик.

Дисциплинованост

Припадник Војске Србије поштује *Устава*, законе и војне прописе. Он свесно и савесно испуњава своје обавезе и извршава наређења претпостављеног.

Солидарност

Припадник Војске Србије са другим припадницима јединице дели проблеме професије. Он својим понашањем доприноси развоју међусобног поверења и заједништва.

Човечност

Припадник Војске Србије не злоставља, не вређа и не понижава друге. Он не користи силу већу од оне која је неопходна да би се непријатељ савладао.

Достојанство

Припадник Војске Србије чува целовитост своје личности и личности другог. Он настоји да унапреди углед и поверење које припадници Војске Србије имају код грађана.

Пожртвованост

Припадник Војске Србије је спреман на одрицања ради добробити отаџбине, Војске Србије и своје јединице. Он за то не очекује награду.

Поштовање

Припадник Војске Србије своју част и част другог сматра једнаким. Он не повређује вредности и светиње другог и не чини другом оно што не жели да чине њему.

3. Норме

Члан 5.

Припадник Војске Србије се руководи општим моралним начелима војне професије и промовише њене основне

вредности, тако што негује и развија сопствене врлине и прихвата и поштује норме понашања:

- са отаџбином је у заветном односу и безусловно је брани;
- поштује, чува и брани државна и војна обележја и достојанствено носи униформу Војске Србије, у служби и ван ње;
- приликом извршавања борбених задатака:
 - силу употребљава само колико је неопходно;
 - човечно поступа према заробљеном непријатељу и цивилима, посебно према старијим особама, женама и деци;
 - не дозвољава да средства ратне технике која су му поверена доспеју исправна у посед непријатеља, а у случају заробљавања одбија сарадњу која је у супротности са правним нормама и одредбама Кодекса части;
 - не прихвата чин издаје;
 - никада другог припадника Војске Србије не оставља у невољи;
 - поштује личност и различитости;
 - не псује, не вређа и не изражава се погрдно о вредностима које другима представљају светињу;
 - посвећен је војној професији и живи у складу са њеним вредностима;
 - настоји да:
 - контролише понашање, буде смирен и прибран, а у борби са собом, непријатељем и природним стихијама непоколебљив;
 - држи дату реч, буде самокритичан, правдољубив, истинољубив, трпељив, скроман, поуздан и отворен;
 - личне интересе усклађује са општим;
 - не буде порочан, сујетан, осветољубив, осоран, бахат, хвалисав и охол, не ласка и не оговара друге;
 - буде морални узор за све чланове друштва.

II. ПОВРЕДА КОДЕКСА ЧАСТИ

Члан 6.

Повреда *Кодекса часџи* од стране припадника Војске Србије повлачи моралну одговорност и сматра се недостојним поступком, који другим припадницима Војске Србије представља негативан пример у понашању.

Члан 7.

Уколико је припадник Војске Србије повредио одредбе других закона и *Кодекса часџи* истовремено, санкционише се у складу са законским и подзаконским прописима који дефинишу ту област.

Припадник Војске Србије извештава претпостављеног у случају да се од њега тражи понашање супротно *Кодексу часџи*. У случају да претпостављени то захтева од њега, извештава вишег.

III. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 8.

Кодекс часџи је саставни део плана и програма свих нивоа оспособљавања, школовања и усавршавања у Војсци Србије.

Унапређење општег нивоа поштовања одредаба *Кодекса части* постиже се командовањем, обуком, контролом и свакодневним васпитним радом претпостављених.

Припадник Војске Србије усваја *Кодекс часџи* и обавезан је да се придржава његових одредаба.

Непознавање *Кодекса часџи* не ослобађа припадника Војске Србије моралне одговорности за његово кршење.

Члан 9.

Официрски, подофицирски и војнички кодекс и кодекс војних службеника и војних намештеника чине норме које проистичу из одредаба *Кодекса часџи* и њиховим достизањем обезбеђује се висок степен професионалне и моралне одговорности и квалитетније обављање послова из домена функционалних дужности за сваку категорију посебно.

Официрски кодекс, Подофицирски кодекс, Војнички кодекс и Кодекс војних службеника и војних намештеника су дати у прилозима 1 до 4 *Кодекса часџи* и чине његов саставни део.

Члан 10.

Кодекс часџи ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у *Службеном војном листу*.

ОФИЦИРСКИ КОДЕКС

Официр Војске Србије:

- поносан је на припадност официрској професији и свестан узвишености свог звања и одговорности;
- стара се да оправда поверење које му је указала отаџбина Србија;
- негује способност критичког расуђивања и озбиљност одговорног одлучивања;
- храбро доноси одлуке и увек сноси пуну одговорност за начин на који се оне реализују;
- клони се нечасних начина напредовања у служби;
- током службе:
 - спречава појаву сукоба интереса;
 - не прима поклоне, осим протокларних;
 - рационално управља финансијским и материјалним средствима и спречава њихово незаконито располагање;

- првопотчињене:
 - цени и уважава њихово мишљење;
 - одлично познаје и при доношењу одлука има у виду њихове способности, образовање, таленте и мотивацију;
 - војностручно обучава развијајући код њих моралне и духовне вредности, психолошку стабилност, родољубље, војничке врлине и грађанску одговорност;
 - штити и брине о њима, према непослушнима је строг и правичан, а при кажњавању одмерен;
- поред усавршавања у струци, ради и на стицању ширих знања и унапређењу опште личне културе;
- ван радног времена се бави пословима и облицима разоноде који су достојни официра Војске Србије;
- личним примером и угледом сведочи вредности *Кодекса часћи*.

ПОДОФИЦИРСКИ КОДЕКС

Подофицир Војске Србије:

- поносан је на припадност подофицирском кору и свестан његовог значаја у систему командовања;
- поседује личну храброст, снажну вољу, самодисциплину, одговорност и способност за тимски рад и стварање добрих међуљудских односа;
- у јединици изграђује и одржава висок ниво обучености, војничког духа, реда и дисциплине;
- ради на стицању личне спремности и способности;
- у јединици којом командује најбољи је познавалац наоружања и војне опреме и правила борбене употребе за ниво појединац, тим и одељење;
- приликом издавања наређења:
 - прецизан је и јасан;
 - не заклања се иза ауторитета претпостављеног;
 - свој формални ауторитет потврђује личним знањима и способностима;

- потчињене:
 - одлично познаје, мотивише и васпитно утиче на њих;
 - поштује и не наређује им да чине било шта понижавајуће, увредљиво и неморално или оно што ни сам не би био спреман да уради;
 - штити, чува њихову приватност и уважава њихове интересе;
 - подстиче на достојанствено ношење униформе Војске Србије, као и на правилно војничко држање;
- у одсуству наређења претпостављеног испољава иницијативу;
- ван радног времена се бави пословима који су достојни подофицира Војске Србије;
- усклађује своје понашање са одредбама *Кодекса часћи* и пред потчињенима предњачи личним примером.

ВОЈНИЧКИ КОДЕКС

Војник Војске Србије:

■ поносан је што служи отаџбини Србији и свестан је да је њена снага, узданица и чувар њених највиших вредности;

■ настоји да:

- код себе развија победнички дух;
- по сваку цену избегне пораз;

■ оспособљава се за извршење свих мисија и задатака Војске Србије;

■ ревносно обавља своје послове и испуњава своје дужности;

■ извршење наређења увек ставља на прво место;

■ не меша се у послове других;

■ увек има у виду да је део тима;

■ брине:

– о другу кога никада не оставља у невољи;

– о наоружању и војној опреми који су му поверени;

■ ван радног времена се бави пословима који су достојни припадника Војске Србије;

■ усклађује своје понашање са одредбама *Кодекса частџи*.

КОДЕКС ВОЈНИХ СЛУЖБЕНИКА И ВОЈНИХ НАМЕШТЕНИКА

Војни службеник и војни намештеник:

■ поносан је што је на служби у Војсци Србије и свестан је значаја подршке извршавању њених мисија и задатака;

■ у условима када је овлашћен да одлучује, поступа у оквиру датог овлашћења;

■ не злоупотребљава свој положај и доступне службене информације;

■ рационално користи материјална и финансијска средства;

■ према корисницима услуга и странкама поступа учтиво, стрпљиво и непристрасно, и пружа им помоћ и потребне информације;

■ одевен је тако да не изражава политичку опредељеност, верску или другу припадност на непримерен начин;

■ понаша се примерено и облачи се у складу са кодексом одевања;

■ води рачуна о понашању на јавном месту и тиме чува углед Војске Србије;

■ ван радног времена се не понаша на начин који га може довести у сукоб интереса;

■ осим са одредбама *Кодекса частџи*, своје понашање усклађује и са одредбама кодекса своје струке, уколико такав кодекс постоји.

Отворена Лабораторија за учење на даљину

Начелник Војне академије бригадни генерал Младен Вуруна и државни секретар Министарства одбране Краљевине Норвешке Роџер Ингербрикстен отворили су у Војној академији лабораторију за учење на даљину.

Новоотворена лабораторија у Центру за симулације и учење на даљину резултат је сарадње Министарства одбране и Министарства одбране Краљевине Норвешке на развоју пројекта модела учења на даљину у Војсци Србије, као једног од могућих облика стручног усавршавања по завршетку основних студија.

– Лабораторија за учење на даљину олакшаће учење, али и приступ материјалу Војне академије, старешинама по гарнизонима у унутрашњости. Лабораторија обезбеђује неопходну инфраструктуру за израду електронских садржаја који ће се путем интернета дистрибуирати и користити за учење на даљину. У плану је и дигитализација библиотеке Војне академије, тако да ће захваљујући овој

СНИМАЉА: Р. ТОМИЋ

лабораторији и тај материјал бити лако доступан свим припадницима Војске Србије – рекао је начелник Центра за симулације и учење на даљину потпуковник Горан Шимић.

Лабораторија је опремљена савременом рачунарском опремом и наменским софтвером који омогућавају израду видео, аудио и других мултимедијалних материјала.

Свечаном отварању, 18. новембра, присуствовале су делегације Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, Министарства одбране Краљевине Норвешке, представници Џеферсон института и професори Војне академије. ■

Н. Д.

Кадетски бал у Норвешкој

Кадети Војне академије, које је предводио командант Првог кадетског пука пуковник Саша Алмажан, боравили су у петодневној посети Војној академији Копнене војске Краљевине Норвешке у Ослу од 10. до 14. новембра. Том приликом учествовали су на традиционалном Кадетском великом балу, који у склопу Интернационалне недеље организује норвешка Војна академија. Поред академица из наше земље и Норвешке, балу су присуствовали и кадети из Финске, Шведске, Естоније, Холандије, Немачке и Данске.

Бал је одржан у великој сали замка који се налази у близини хотела, а отворио га је традиционалним норвешким плесом начелник Академије са супругом. У току вечери смењивали су се звуци традиционалних плесова, као и танга, самбе, твиста и осталих окретних игара.

Великом балу претходили су обилазак попришта значајних битака у околини Осла, Кампа Рена – највећег за обуку војске Норвешке и Телемарк батаљона, јединог њиховог професионалног батаљона, старе Војне академије и музеја у Ослу. Посебно интересантна била је смена страже испред краљевог двора.

Током посете кадети су имали прилику да сагледају систем школовања у норвешкој Војној академији, која у Ослу школује официре копнене војске. Приликом уписа у ову академију не постоји ограничење у погледу старосног доба кандидата, мада највећи број њих има између 25 и 30 година. После одслуженог војног рока, који је обавезан, заинтересовани кандидати упућују се у подофицирску школу, а потом настављају трогодишње школовање на Академији. По упису прве године кадети добијају чин потпоручника, који носе током школовања. Примају плату, али сами плаћају стан, храну, књиге, учила и излазак на испите. ■

С. В.

Помоћ Краљеву

Кадети и слушаоци Првог кадетског пука Војне академије уплатили су новчану помоћ пострадалима у земљотресу који је 3. новембра погодио Краљево. Добровољном хуманитарном акцијом прикупили су 105.515 динара, од којих су део уручили својим колегама чије су куће оштећене, а остатак уплатили на рачун за обнову града.

Слушаоцу Школе за резервне официре Ненаду Ердogliји, коме је оштећен кров на породичној кући, такође су уручили 15.665,00 динара помоћи.

Кадеткињи из Краљева Невени Маричић уручили су 30.000,00 динара за обнову стана у згради, у коме су напукли зидови и оштећен је плафон. ■

С. В.

Нова страница историје

шу, Крагујевцу и Приштини/Косовској Митровици, информисани су о резултатима, мисијама и визијама ВМА, али и о организацији, раду и постигнутим резултатима кадета Високе школе.

Генерал Јевтић подсетио је да се школовање у ВМА одвија по менторском – колеџ систему, да је бесплатно, кадетима су на располагању сви ресурси ВМА и интернатски смештај, те да се студенти школују за потребе система одбране Србије, па им је по завршетку студија обезбеђен посао и вођење у каријери.

Том приликом, ВМА је потписала протоколе о пословно-техничкој сарадњи са медицинским факултетима у Нишу и Новом Саду. Истоветни већ постоје са факултетима у Крагујевцу и Косовској Митровици. ■

Борба против биотероризма

Биотероризам је општи ризик и глобална претња, а заједнички рад на националном и интернационалном нивоу неопходан је како би се предузеле мере заштите и спречила злоупотреба микроорганизама и њихових продуката у терористичке сврхе. Била је то тема Првог курса руковођења процесима планирања и имплементације у областима биолошке сигурности и биолошке безбедности, који је од 1. до новембра одржан у Сан Антонију, у САД. Курс је завршило осам полазника из Европе, Азије и Африке, а предавачи су били еминентни светски експерти који се баве том проблематиком. Представник наше земље на том скупу била је доц. др Елизабета Ристановић. ■

Војномедицинска сарадња Србије и Шпаније

Недавно је ВМА била домаћин трочлане делегације оружаних снага Краљевине Шпаније коју је водио шеф војноздравствене службе бригадни генерал Хулио Ривера. Гостима је о нашој највећој војномедицинској установи говорио начелник генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић. ■

Лекарска комора и ВМА

Војномедицинска академија, као једна од водећих здравствених установа у овом делу Европе, јесте и убудуће мора бити поуздан ослонац Лекарској комори Србије и с тим циљем смо данас овде да наше партнерство и сарадњу учврстимо још више – рекла је директорка Лекарске коморе Србије Татјана Радосављевић, која је у пратњи председника Лекарске коморе Београда Спасоја Анђелића посетила ВМА.

Начелник ВМА поздравео је иницијативу Лекарске коморе и нагласио да ВМА препознаје обавезе као функционални сегмент здравства Србије и да је спремна да их испуњава доприносећи јачању угледа лекарске професије у нашем друштву. ■

Конгрес трансфузиолога

Стручњаци Института за трансфузиологију ВМА у сарадњи са лекарима клиника за хематологију, нефрологију и за општу и абдоминалну хирургију учествовали су на Четвртном конгресу трансфузиолога Србије, недавно одржаном у Београду. Конгрес је окупио 306 стручњака из земље и региона, а лекари ВМА изложили су 14 радова. Професор др Бела Балинт одржао је пленарно предавање. ■

Посета Војној болници у Хамбургу

Начелник Клинике за психијатрију ВМА пуковник доц. др Радомир Самарџић и управник ВМЦ Крабурма мајор др Милан Младеновић, боравили су у радној посети Војној болници у Хамбургу. Менаџмент те болнице информисао је наше лекаре о организацији рада и капацитетима те болнице, те приказао искуства из учешћа у мировним мисијама УН. Са колегама из Немачке наши лекари разменили су искуства и о збрињавању менталних повремења изазваних ратним траумама и стресовима, а пуковник доц. др Радомир Самарџић одржао је предавање о нашим искуствима из домена ратног психотрауматизма. ■

Петнаести београдски дерматолошки састанак

У организацији Клинике за кожне и полне болести ВМА и Удружења дерматовенеролога Србије у ВМА је одржан 15. међународни стручни састанак дерматовенеролога „Београдски дерматолошки дани“. Учествовало је више од 300 дерматовенеролога из Србије, Црне Горе, Републике Српске. Предавања по позиву о најзначајнијим проблемима и најновијим достигнућима светске дерматовенерологије одржали су стручњаци из Немачке, Аустрије, Италије, Грчке, САД, Македоније и Велике Британије. ■

Симпозијум о цереброваскуларним болестима

На Четвртном националном симпозијуму о цереброваскуларним болестима и трендовима у неуросонологији, недавно одржаном у Београду, учествовали су неуролози и неурорадиолози са ВМА и из осталих војноздравствених установа. Представили су искуства и знања у домену неуросонологије и збрињавања васкуларних болести мозга. На том скупу учествовало је више од 350 стручњака и истраживача из области неуронаука. ■

Припремила
Елизабета РИСТАНОВИЋ

Дијалог за стабилност Балкана

Конференција „Дијалог за стабилност Балкана – јачање међурелигијског и међуетничког дијалога у југоисточној Европи“ одржана је у Скадру у Албанији, од 24. до 26. новембра, у организацији Министарства одбране Републике Албаније и RACVIAC-а.

На конференцији, поред представника свих држава балканског региона и великодостојника православне и католичке цркве и исламске верске заједнице, учествовали су представници Управе за традицију, стандард и ветеране – мајор Ђорђе Калањ и војни службеници Марија Ерчић и Мирјана Корица. ■

Посета делегације Аустрије

Делегација оружаних снага Републике Аустрије, коју је предводио пуковник Рудолф Ебенбергер из Одељења за планирање и координацију логистике, посетила је Одсек за транспорт и транспортна средства Управе за општу логистику нашег система одбране. Колеге из два министарства одбране разговарале су о организацији транспортне подршке и разменили искустава у тој области.

Начелник Одсека за транспорт и транспортна средства пуковник доц. др Жељко Ранковић презентовао је новине у организацији, структури и процедурама саобраћаја и транспорта у Министарству одбране и Војсци Србије. Пуковник Ебенбергер говорио је о искуствима оружаних снага Аустрије у коришћењу могућности Координационог центра за кретање снага Европе у Ајндховену, о учешћу његове земље у Европској борбеној групи и примени контејнерског транспорта у мултинационалним операцијама.

Гости из Аустрије обишли су транспортне чете Гарде и Централне логистичке базе, где су им показани капацитети јединица за транспортну подршку Војске Србије. ■

Г. А.

Семинар о цивилно-војној сарадњи

У Центру за мировне операције завршен је „Регионални курс о цивилно-војним односима и цивилно-војној сарадњи“, организован у сарадњи Одељења за цивилно-војну сарадњу (Ј-9) Генералштаба Војске Србије, Министарства одбране Канаде и Министарства одбране Краљевине Холандије.

Свечаном затварању курса присуствовали су државни секретар др Зоран Јефтић, начелник Управе за обуку и доктрину генерал-мајор Петар Ђорнаков, начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу пуковник Звонимир Пешић, директор курса Брент Бердсли и дипломатски представници Канаде и Краљевине Холандије.

Курс представља наставак сарадње са Канадом и Холандијом у области цивилно-војне сарадње. Циљ семинара био је да се приказом цивилно-војних односа у свету објасни место и улога цивилно-војне сарадње и њен утицај у реализацији активности у мировним операцијама. ■

Б. М.

ОДМРЗАВАЊЕ

Пре нешто мање од три године запослени у систему одбране добили су повишицу плате. У медијима се тада могло чути и прочитати да поменути два повећања личног дохотка у збиру износе око 30 одсто. Истини за вољу, већина је на платним листићима прочитала нешто друкчији податак. Према познатој народној „теорији сарме“ људи на нижим положајима нису осетили значајнији плус на текућим рачунима, а они који јесу, нису се пуно хвалили, вероватно „да не урекнут“. Нема сумње да је било више него потребно валоризовати звања, високе чинове и одговорности и направити разлику међу онима „који косе“ и „који воду носе“, нарочито ако се зна да су плате тада најважнијих људи у систему биле и до неколико пута мање, од рецимо, колега из МУП-а.

Радост због какве-такве повишице, код већине „водоноша“ није потрајала, јер су многима станодавци, већ наредног месеца, правдајући се разним трошковима, поскупљењима, елементарним непогодама и слично, повећали кирију за по коју десетину евра. Стабилна европска валута, према нама непознатим закономјерностима финансијског тржишта, и падала је и добијала на вредности у односу на долар, али је према динару, од те давне повишице, константно расла. Са њом и рате кредита. О цени коштања потрошачке корпе, горива, енергетика, комуналија да не говоримо...

Ове јесени када популарна СЕКА, барем како стидљиво наговештавају економисти, губи дах, почела су и социјална превирања. Синдикати, послодавци, Влада, ММФ, учествују у преговорима и дијалозима са разним групама радника који захтевају повећање плата. Запослени у правосуђу, како ствари стоје, нису задовољни са 40 посто. И полицајцима, који су претили штрајком, се смеши солидно повећање. Од кога или чега узети да би се некоме дало, вероватно је питање за несаницу добром делу кабинета премијера Цветковића.

Извесно је да ће од јануара плате бити одмрзнуте. Ко ме и колико, још се не зна. И без питања се зна да припадници Војске, нарочито они без решеног стамбеног питања, са нагомиланим социјалним проблемима, очекују добре вести. Да ли ће то јануарско одмрзавање бар мало надоместити велики пад животног стандарда припадника система одбране који немају никакав механизам притиска на доносиоце одлука? Тешко питање.

Као и до сада, остаје нада да ће они у чијим је рукама таква одлука, имати могућности и жеље да помогну и онима који о штрајковима и социјалним протестима знају само са телевизије. Нажалост, пословица каже – са нагом се живи дуго, али лоше.

Ништа лично... ■

Мапа пута развоја

– Сада се у Институту ради предлог мапе пута технолошког развоја у наредном петогодишњем периоду. Ту мапу базирамо на средњорочним плановима научноистраживачке делатности у Министарству одбране, расположивим капацитетима и пројектима које сматрамо да ћемо имати у будућности. Она је за сада само израз способности наше установе да може радити на предложеним пројектима, а последњу реч даће Војска Србије, као крајњи корисник – рекао је пуковник доц. др Зоран Рајић, директор ВТИ-а.

У Војнотехничком институту 3. новембра обележили су 62 године постојања. Та војнонаучна установа, јединствена у Србији, преживела је бурна времена наше новије историје и хроничну несташицу финансијских средстава, која је претила да успори или тотално заустави реализацију њиховог основног задатка – развоја средстава НВО.

Пуковник доц. др Зоран Рајић, директор Војнотехничког института, рекао је, поводом Дана Института, да им предстоји период целовите обнове.

Кадровска обнова

Недавно расписан конкурс Војнотехничког института за пријем 44 људи, углавном инжењера електротехнике, машинства и технологије, скренуо је пажњу јавности. За Институт је кадровско освежење неопходно, јер им омогућава континуитет рада и напредовање.

– Током године већ смо примили 15 људи на основу конкурса прошле године,

а ово је наставак напора Министарства одбране и ВТИ да подмлади кадар. У складу са новом формацијом, која је усвојена пре неколико месеци, у могућности смо да примимо 44 лица, а наредних година ће се због sukcesивног одлива кадра, по основу пензија или неком другом, омогућити пријем још 30 до 40 истраживача годишње. То значи да ће за пет година Институт бити подмлађен за 50 одсто, а просек старости истраживача бити смањен за 10 година.

У установама попут ВТИ-а посебно се цене специфична стручна знања која се не могу стећи на факултетима, већ само тимским радом на конкретним пројектима, преносом знања и искустава од старијих колега.

– Један од начина јесте да у појединим областима ангажујемо пензионисане припаднике Института, те да њиховим заједничким радом са млађим колегама на текућим пројектима створимо услове за пренос специфичних стручних знања – објашњава пуковник Рајић.

Усавршавање

Истовремено с подмлађивањем кадра постоје планови и за његовим усавршавањем у земљи и у иностранству. Тренутно је двадесет људи на докторским студијама на Војној академији и цивилним факултетима.

– У наредном периоду упућиваћемо наше људе на кратке курсеве у иностранство где ће моћи да стекну потребна стручна знања, разговарају са колегама. Већ су предузети конкретни кораци за реализацију курсева у Великој Британији. Идеја нам је да сарађујемо и са Француском, САД, Русијом, Кином. Тачније, са свим земљама које могу да нам пруже софистицирана знања, која иначе нису доступна у нашој земљи. У припреми реализације те идеје у току је одржавање два курса енглеског језика које похађа 25 људи из Института.

Сада је у ВТИ 20 слушалаца на мастер студијама из Алжира и они ће 25. децембра завршити школовање. Институт има смештајне, лабораторијске и наставничке капацитете који су на нивоу развијених. Слушаоци се током школовања ангажују и на конкретним истраживачким и развојним пројектима ВТИ, што се, како каже директор, показало као добар модел за усавршавање. Договарају се са представни-

цима Војне академије и о организацији нових специјалистичких академских студија у Институту, за потребе и Техничког опитног центра, ремонтних завода и предузећа одбрамбене индустрије Србије.

– Тренуто са Војном академијом, уз учешће свих заинтересованих предузећа одбрамбене индустрије, ТОЦ-а и ремонтних завода, правимо наставни план и програм за академске специјалистичке студије које би се реализовале у ВТИ. Користили бисмо наше смештајне и лабораторијске капацитете, а професори би били делом из ВТИ и из ВА, а за оне области за које немамо стручњаке из система одбране, ангажовали бисмо професоре са наших цивилних факултета и из иностранства – истиче пуковник Рајић.

Актуелни пројекти

Школовање, усавршавање и подмлађивање кадра предуслови су за успешан научноистраживачки рад у Војнотехничком институту.

– У ВТИ-у се данас ради на 30 истраживачка и 33 развојна пројекта, али и реализује велики број функционалних задатака, које добијамо на основу исказане потребе система одбране. Од већих средстава ове године завршили смо теренско возило ФАП 1118, а пред усвајањем у НВО је и четвороцевни лансер 262 мм „оркан“. Потписали смо уговор са „Крушиком“ за производњу прототипске партије противоклопног ракетног система „бумбар“. Тренутно завршавамо и техничку документацију за прототип 2 авиона „ласта“ који у односу на прототип 1 и авион за инострани програм има дигитализовану, односно полустаклену кабину. Од текућих развојних задатака четрнаест ћемо завршити већ наредне године и предати Техничком опитном центру на завршна испитивања – наводи директор Института.

Надамо се да ћемо у сарадњи са тактичким носиоцима редуковати укупан број развојних задатака у следећој години, јер желимо да избегнемо досадашњу праксу чија је последица била пролонгирање рокова завршетка пројекта и дугогодишњи развој.

У реализацији истраживачких и развојних пројекта Институт, када год је то неопходно и економски исплативо, на бази комерцијалних уговора, водећи рачуна о интелектуалној својини, сарађују и са научноистраживачким институцијама и са фабрикама и трговачким организацијама у земљи, чиме у великој мери доприносе интеграцији и развоју капацитета Србије у области одбрамбених технологија.

– У Институту настојимо да развијемо само она средства НВО која српске фабрике могу да произведу, а истовремено су потребна српској војсци и траже се

типова, оптоелектронике, ласера, инерцијалних навигационих система, мултифункционалних упаљача и слично.

Циљ нам је, наравно, ако буде исказана потреба тактичких носилаца и крајњих корисника, да развијемо интелигентну артиљеријску муницију, нове ракетне системе и ракете са дометом већим од 75 километара, можда нови авион или хеликоптер, ласерски и ТВ вођену бомбу, мултисензорске интелигентне платформе, роботе, беспилотне летелице. Нећемо се одрећи ни модернизације постојећих средстава које наша војска већ има у наоружању – каже саговорник.

Опремање

Опремање је важна категорија у ланцу развоја ВТИ и без ње се не може.

– Ми смо ове године, после дужег времена, први пут добили значајнија финансијска средства за опремање. Она су била већа него ако се саберу сва она у протеклих десетак година. Та средства усмерили смо на куповину ситније лабораторијске опреме, алата и уређаја. Желели смо да што већи број истраживача после дуго година има неко ново средство – уређај, инструмент.

За наредну годину планирамо набавку крупније опреме, можда опреме за лабораторију за оптику и оптоелектронику или брзу израду прототипова, у зависности од додељених развојних задатака. Циљ нам је да сваке следеће године заокружимо по једну целину и да за пет-шест година имамо неколико врхунски опремљених лабораторија.

Дуго се није озбиљније улагало у инфраструктуру Института. Пуковник др Рајић каже да су ове године уложени велики напор и значајна финансијска средства како би се ревитализовали поједини објекти. Језиком бројки речено, поправљено је око 1.500 квадрата кровова и исто толико подова, те окречено око 7.500 квадратних метара зидова.

– Поред финансијских средстава из војног буџета, која добијамо за текуће задатке, имамо и подрачун јер остварујемо приход комерцијалним уговорима, пружањем услуга фирмама и институцијама у земљи и иностранству. Тај приход користимо за текуће потребе, а део усмеравамо и на истраживачке и развојне пројекте. На тај начин финансијска средства враћамо поново у систем, а део користимо за школовање и усавршавање кадра у земљи и свету – каже пуковник доц. др Рајић. ■

Мира ШВЕДИЋ
Сниммо Јово МАМУЛА

Ова година значајна је за Институт јер је остворено ново поглавље у његовом раду и развоју – акредитован је од Министарства за науку и технолошки развој као научноистраживачка установа. То олакшава комуникацију, сарадњу, размену мишљења и рад на заједничким пројектима са цивилним институцијама.

Научно-технички преглед је стручни часопис који ВТИ издаје у континуитету 60 година. До сада је 4.000 аутора објавило више од 3.200 радова на скоро 25.000 страница. У будућности ће за часопис писати стручњаци који раде у институцији и факултетима широм света.

у свету. Она својом ценом и квалитетом морају бити конкурентна на светском тржишту. У том смислу ВТИ-у је у интересу да технолошка база одбрамбене индустрије буде на што вишем нивоу. Зато радује чињеница да постоји опредељење Министарства одбране да се под повољним условима инвестирају финансијска средства у фабрике одбрамбене индустрије за развој нових технологија, а да фабрике након извесног грејс периода, производњом нових средстава НВО за потребе наше војске, развијених у ВТИ-у, врате уложене инвестиције.

Жеља ВТИ је била да поред тога успостави још чвршће везе са цивилним институцијама које се баве научноистраживачким радом у Републици Србији. Тај циљ су у овој години испунили када је Министарство за науку и технолошки развој акредитовало ВТИ као научноистраживачку установу. То ће им олакшати комуникацију са осталим институцијама, створити услове за рад на заједничким истраживачким и развојним пројектима и омогућити финансирање научноистраживачке делатности и из буџета Министарства за науку.

Планови

– Када је реч о плановима за наредни период, покушавамо да у ВТИ вратимо технологије које смо имали раније, а и да се припремимо за прихват нових, у складу са светским трендовима. Такође, да будемо иницијатор и генератор увођења нових технологија и у фабрике одбрамбене индустрије Србије и привреду земље. С тим циљем, а у складу са мапом технолошког развоја Института, планирамо да освојимо нове технологије у области материјала, брзе израде прото-

Успешна година

Од 16. новембра до 16. новембра нижу се године постојања Централне логистичке базе – баштиника 608. позадинске базе ГШ ВЈ. И свака је измерена милионима пређених километара и десетинама хиљада тона пренетог терета. У протеклом периоду База је успешно потврђивала место и улогу у хијерархијском систему логистичке подршке Војске Србије, као централни снабдевачки орган, а поднела је и значајан терет обавеза организацијско-мобилизацијских промена јединица Војске од 2006. године.

Прошла година била је дуга, напорна, али и успешна. Пуковник Горан Зековић, командант Централне логистичке базе, истиче да су ради безбеднијег складиштења смањили шест локација на којима се чувају, пре свега, ремонтне резерве, пешадијско наоружање. Нису мале ни уштеде, које на годишњем нивоу износе око 600.000 динара.

– Успели смо унутрашњом манипулацијом, која је величине око 18.500 тона убојних средстава, да смањимо број локација на којима се она складиште за три. Тако су јединице Војске добиле 11 објеката на пет локација.

Значајне су бројке које су припадници Базе остварили транспортним капацитетима. Да би обезбедили редовне задатке јединица и организационих целина и установа МО и Војске, превезли су око 46.000 тона терета, око 105.000 људи и прешли око 2.700.000 километара, што је 67 дужина екватора, а за унутрашње манипулације средствима интегралног транспорта и припремне радње моторних возила утروшили

су 17.000 мото часова. Не иде им у прилог старост возила, која је између 23 и 27 година, у зависности од типа, али је предност што се добро одржавају. Наредне године очекују да добију нова средства – електричне или моторне виљушкаре.

– Имамо искусне возаче који дуго раде на тим пословима. Појединци су у овој и прошлој години добили сертификате за превоз опасних материја, тако да је и на тај начин унапређења та област транспорта – додаје пуковник Зековић.

– Треба истаћи још једну активност која се односи на мешовита складишта. Раније смо на неколико локација чували делове моста бејли, инжењеријских покретних средстава, али смо успели да то пребацимо на једну локацију и да их чува јединица која се тиме бави – понтонирски батаљон Речне флотиле – каже командант.

Кад је реч о информационом систему, он је 100 одсто у функцији за убојна средства, а сада је на провери информациони систем логистике који подразумева основа покретна средства, резервне делове.

*Пуковник Горан Зековић:
– Прошле године два
сабирно-продатна центара, у
Београду и Нишу, остварила
су приход од око 132 милио-
на динара и јединице осло-
бодила око 2.000 тона фур-
ге. Надлежне управе Мини-
старства продаде су из скла-
дишта Базе, али и из једини-
ца, 270 возила, која су олаше-
на сувишим.*

Уништавање противтенковских мина

У складиштима убојних средстава Централне логистичке базе, на неколико локација у земљи, до 2008. било је ускладиштено око 1.100.000 противтенковских мина. За Команду Базе оне су биле велики проблем, првенствено због нарушене пиротехничке безбедности, услед велике количине експлозива на једном месту, али и због чињенице да одређена количина ускладиштен на отвореном простору.

Након што је донето Решење о расхоровању, Команда Базе, у сарадњи са Управом за логистику ГШ ВС, отпочела је раскомплетирање противтенковских мина и уништавање минских упаљача у складишту убојних средстава „Мрсаћ“ у близини Краљева. Посао уништавања изводи тим стручњака из Централне логистичке базе и Друге бригаде.

До краја 2011. предвиђено је да се раскомплетира још 150.000 противтенковских мина и тиме отклони опасност од нових 780.000 килограма експлозива. По завршетку процеса, крајем 2011, предвиђено је да се укупна количина експлозива смањи за више од 3.200.000 килограма.

На основу уговора склопљеног са компанијом „Права искра – наменска“ из Барича, тела раскомплетираних мина и експлозив допремају се у њу, где се добијени материјал користи у даљој преради и производњи.

Складиште погонских средстава

Складиште „Лесковац“, из састава Централне логистичке базе, смештено је на двадесетак километара од Крагујевца и Краљева, пет стотина метара од магистралног пута који повезује та два града. Подељено у два дела – манипулативни и складишни, који су међусобно, али и с оближњим насељима добром инфраструктурном мрежом повезани у целину. У кругу манипулативног дела складишта налази се претакалиште горива с пумпним станицама полустабилног и стабилног противпожарног система, који уз низ пратећих објеката чине јединствену пожарну зону. Грађевинске карактеристике објеката задовољавају противпожарне прописе.

За смештај горива користе се резервоари запремине од 3.000 до 5.000 метара кубних и сливне цистерне капацитета 100 кубних метара. Ту су и надземни (ТРИМО) и полуукопани (ПУ) објекти намењени за смештај пратећих погонских средстава. У ТРИМО објектима, у бачвама смештеним у палете, безбедно се складиште уља, мазива и остала запаљива погонска средства. Полуукопани објекти су зидани, а служе за складиштење погонских средстава која се користе за потребе јединица Војске Србије.

Основни део манипулативног складишта чине наткривено ауто и вагон претакалиште за пријем и издавање горива. При претакању горива, у стању приправности су и полустабилни и стабилни противпожарни системи на претакалишту.

*Раг Базе оштерећују бројна скла-
дишта која су величине касарне – од
30, 60, 100 и 80 хектара, и која треба
одржавати. Ове године добили су три-
мере и косачице за њихово одржавање.*

База је у протеклом периоду пружила логистичку подршку реализацији две вежбе – „Дипломац“ и „Здружени подухват 2010“. Такође, учествовала је на задацима треће мисије Војске – помогли су становништву поплављеног подручја општине Трговиште, Пећкој патријаршији, манастиру Пиносава из Кусадка. Значајан је њихов допринос постављању сталне поставке Војног музеја.

У предстојећем периоду Централна логистичка база дограђиваће организацију. Командант каже да им је циљ да смање број локација на којима су размештена њихова средства и да оперативно функционишу по захтеву јединица ради снабдевања, са што мањег броја локација. Чека их и изазов потпуне професионализације, али кажу да то за њих неће бити проблем јер већ имају око 91 одсто професионалних војника. ■

Мира ШВЕДИЋ
Никола ДРАЖОВИЋ

Војска Србије на вежби
„Здружени напор 2010”
у Немачкој

Потврђена интероперабилност система

На вежби *Combined endeavor*, на којој српска војска равноправно учествује већ другу годину, припадници Бригаде везе укључени су у тест тимове и техничко руководство сачињено од експерата појединих техничких области одговорних за остваривање амбициозно замишљених циљева, чиме је, на свој начин, признат висок ниво операбилности телекомуникационо-информационог система и стручне оспособљености наших „везиста”

Међународна војна вежба *Combined endeavor* – „Здружени напор” представља највећу војну проверу телекомуникационо-информатичког обезбеђења у свету. Организује се једном годишње још од 1995. године, уз учешће оружаних снага чланица НАТО-а, „Партнерства за мир” и осталих европских земаља Европе, Азије и Африке. Од 2008. године, с великим успехом, на вежби учествују и припадници Војске Србије која, на тај начин, додатно развија и тестира капацитете за квалитетну реализацију задатака из друге и треће мисије.

Циљ вежбе „Здружени напор” је оспособљавање и увежбавање оружаних снага земаља учесника за планирање, испитивање и документовање интероперабилности опреме и људства за извршавање задатака из домена телекомуникационог и информатичког обезбеђења у мултинационалном окружењу. То се остварује формирањем јединственог мултинационалног телекомуникационо-информатичког система на вежби и усаглашавањем његових делова до нивоа интероперабилности.

Вежба је свих година представљала и својеврсну изложбу војне телекомуникационе и информатичке опреме и прилику за организацију специјалистичке обуке из одређених садржаја. Како се повећавао број земаља учесника и развијала информатичка, информационо и телекомуникациона технологија, тако се мењао и концепт вежбе која је, од провере радио-релејних линкова 1995. године, организације и успостављања интерних билатералних и мултилатералних мрежних операција 1998. године и успостављања заштићених мрежа 2003. године, дијапазон функција повећала до тестирања мрежне политике и ИП протокола.

Ове године вежба је одржана у Немачкој и Румунији, од 2. до 16. септембра, уз учешће 38 земаља. Број учесника био је већи од 1.500, а урађено је више од 1.200 различитих тестова и провера. За формирање телекомуникационе и информационе структуре између Графенвера у Немачкој и румунске војне базе у Констанци ангажовани су капацитети савремених сателитских система и глобалне рачунарске мреже Интернета, као алтернативне могућности, формирањем наменских безбедносних тунела.

– Поред тога, 19 земаља учесница ангажовале су, у оквиру активности које се односе на вежбу Combined endeavor, станице једноканалног радија велике снаге, што је систем учинило знатно комплекснијим – каже мајор Владан Ранђеловић, руководилац тима Бригаде везе на овогодишњој вежби.

Према његовим речима, тестирали смо неколико техничких области, међу којима су мреже за пренос података засноване на ИП протоколу, системи за пренос гласа и видеа, основни сервиси засновани на модерним мрежним сервисима Интранет типа, пренос гласа путем једноканалног радија у ВФ и ВВФ опсегу, заштита информација и системи за приказ јединствене слике бојишта. Током вежбе, организовани су и специјалистички курсеви попут Курса за управљање радио-фреквенцијским спектром и Курс безбедности рачунарских система.

Истичући да је Бригада везе доказала висок ниво техничке интероперабилности телекомуникационо-информатичког система Војске Србије са системима осталих земаља учесница, мајор Ранђеловић навео је и остале циљеве учешћа 32 припадника Војске Србије на овогодишњој вежби Combined endeavor.

– У Управи за телекомуникације и информатику Генералштаба Војске Србије, чија је надлежност телекомуникационо-информатичко обезбеђење система одбране, дефинисани су циљеви нашег учешћа на вежби у Немачкој. При њиховом дефинисању истакнута је тежња да се обезбеди даље унапређење у све три области (телекомуникације, информатика и заштита информација). С обзиром на то да вежба нуди могућност провере нових технологија и размене искустава у њиховој примени са учесницима других земаља, дефинисани су и конкретни циљеви учешћа припадника бригаде везе Војске Србије.

Техничку операбилност система проверили смо тестирањем могућности једноканалног радија у Графанверу и формирањем станице за рад у мрежи из Србије, преносом

Искуства

Организатор вежбе Combined endeavor била је Европска команда оружаних снага САД (US EUCOM). Од 2006. године за земље афричког континента организује се посебна вежба African Endeavor.

На овогодишњој вежби, организованој у Немачкој и Румунији, учествовала су 32 припадника Војске Србије, од којих је 26 било ангажовано у Немачкој, на главном месту вежбе, а шест у Србији. По два припадника Војске Србије учествовала су на курсевима за управљање радио фреквенцијским спектром и заштите рачунарских система, који су реализовани током вежбе.

Иако је тек други пут да припадници Бригаде везе Војске Србије учествују на вежби Combined endeavor, њихово ангажовање у тест тимовима и техничком руководству било је веома запажено. То не изненађује ако знамо да су и прошле године, у Бањалуци, наши везисти и информатичари остварили све циљеве постављене пред одлазак на Combined endeavor 2009. Тада је, под руководством пуковника Горана Трампића, на главном месту вежбе било ангажовано 18 припадника Војске Србије са два система на возилима.

Својерсно признање за веома успешно, иако дебитантско, учешће припадника наше војске на вежби у Бањалуци, била је и одлука US EUCOM да се прва Конференција за планирање концепта вежбе Combined endeavor 2010. одржи у Београду, новембра прошле године.

гласа ИП протоколом (ВоИП технологија) и система за обезбеђивање јединствене слике бојишта. Укључивањем припадника наше војске у техничке органе вежбе, учешћем на обуци и семинарима и ангажовањем специјализованих припадника јединица Војске декларисаних за учешће у мултинационалним операцијама, одговорних за телекомуникационо и информатичко обезбеђење, успели смо и да унапредимо ниво наше интероперабилности – навео је мајор Ранђеловић, додајући да су припреме за учешће на вежби трајале месец, од чега је око 70 одсто утрошено на инсталацију и конфигурирање опреме, односно на техничке припреме.

Носиоци тестирања интероперабилности система две земље били су припадници треће земље, чиме је остварена објективност у оцењивању. ■

Душан ГЛИШИЋ

Механизовани батаљон Прве бригаде

Пешадија са ОКЛОПОМ

Током годишњег циклуса, у четири фазе обуке, професионални војници на дужности нишанције-оператора на борбеном возилу пешадије М-80А у кабинетима и на тренажерима имају тачно 2.005 опаљења, након чега следи и лансирање бојне противоклопне вођене ракете „маљутка“

У механизованом батаљону Прве бригаде Копнене војске у сремскомитровачкој касарни „Бошко Палковљевић Пинки“ за обуку оператора задужен је понајпре најискуснији професионалац, најмирније руке и најоштријег ока, заставник Анђелко Стојков, командир Одељења за проверу наоружања и оператора.

Обука чланова искрцног дела борбеног возила пешадије (БВП), по речима потпуковника Дејана Митића, команданта батаљона, усклађена је са припремама за одређену мисију додељену јединици, па се сходно томе планирају и увежбавају конкретне радње и поступци.

Како су сви професионални војници успешно завршили појединачну обуку у неком од центара за обуку, у батаљону се акценат у обуци искрцног дела даје на повезивању свих елемената у оквиру дејства јединице, од одељења, вода, чете и батаљона као целине.

Вежбовни терени у оквиру касарне као и они на двојеним објектима „Манђелос“ и „Лаћарачко поље“ у непосредној близини касарне, према речима потпуковника Митића, у потпуности задовољавају тек захтеве одељенских

увежбавања и вежби. За вежбе нивоа механизованог вода и чете користе се Аутоматизовано тенковско стрелиште „Орешац“, на коме се изводе бројна припремна и школска гађања, и Интервидовски полигони „Пасуљанске ливаде“ који, поред могућности извођења тактичких вежби већих састава, обезбеђује све услове за извођење сложених и захтевних тактичких вежби са бојним гађањем свих нивоа.

Да би на борбеном возилу пешадије, од система наоружања, преко сложеног моторног, погонског и ходног дела, везе и осталих склопова, све и у свако време беспрекорно функционисало, брине целокупна посада. Зато се основном одржавању, у коме се понајвише ангажују професионални војници на дужности возача али и сви чланови посаде и искрцног дела, свако у свом домену, придаје посебна важност.

Захваљујући професионалном односу према техници и бризи за њену исправност и резултати не изостају, па тако у јединици нема ниједно борбено неисправно средство.

Раме уз раме са својим мушким колегама, у оквиру искрцног дела механизованих одељења, своје задатке са пуно преданости и знања извршава и седам жена професионалних војника стрелаца, међу којима и десетар Горана Пејановић са, већ, трогодишњим професионалним војничким стажом. ■

Б. М. ПОПАДИЋ

Курс за водиче паса
и дресуру

Мирис ЕКСПЛОЗИВА

Квалитетна обука водича паса и паса минотрагачке службе представља још једну потврду да постоје добри услови за формирање Регионалног центра у Нишу, у коме би се обучавали војни службени пси за потребе Војске Србије и партнерских земаља у региону. Нема сумње да би узгој и обука службених паса специјалне намене могли да представљају један од брендова и наше војске и Ниша, односно добар и дугорочан извозни посао.

Учети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса Центра за обуку логистике приводи се крају шестомесечни курс за водиче службених паса и дресуру службених паса минотрагачке службе. Током обуке, полазници су учили о употребној вредности паса минотрагачке службе и о могућностима њихове примене у Војсци Србије, овладали различитим методама дресуре паса, те практично проверавали стечена знања.

Такође, оспособили су се за здравствено збрињавање службених паса и пружање прве помоћи болесном и повређеном псу. Пси су дресирани тако да беспрекорно и аутоматски извршавају команде водича и проналазе минско-експлозивна средства. На курсу су били подофицири и професионални војници Специјалне бригаде, Батаљона војне полиције специјалне намене „Кобре“ и Трећег батаљона војне полиције наше војске.

Командир чете за обуку водича паса, узгој и дресуру паса капетан Зденко Цвијетић истиче да сви пси који се тре-

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И ОБЕЛЕЖАВАЊЕ

Обучен пас просторију претражује у просеку двадесет минута, док ауто провери за четири минута. Суштина оспособљености пса јесте у поузданом препознавању мириса експлозива и обележавању. Радни век паса минотрагача је осам година, а после тога одлазе у заслужену пензију. За најбоље минотрагаче у земљи важе два брата, лабрадора ретривера – Ђира и Вук, који се тренутно налазе у Батаљону војне полиције специјалне намене „Кобре“.

нутно налазе у специјалним јединицама Војске Србије потичу из узгоја нишког центра и да су комплетну обуку завршили у тој јединици.

„До сада је у чети обучено десетак паса који учествују у обезбеђењу председника државе, министара, начелника

Генералштаба и осталих важних личности. На тим задацима они су показали добре квалитете, али треба знати да се са њима два пута годишње изводи периодична редресура или понављање обуке“, истиче командир.

Повезаност пса и човека

Програм усавршавања на курсу садржи основна кинолошка знања у делу изгледа и екстеријера пса, садржаје из области пружања прве помоћи оболелом псу, смештаја и неге пса. Општа дресура обухвата увођење паса у стање водљивости и максималне контроле водича над псом, док изградња стила тражења минско-експлозивних средстава подразумева начин прегледа просторије, моторног возила и пртљага и карактеристичан поступак маркирања по проналаску експлозивног средства (седењем, лежањем, стајањем у вертикали).

Током курса, пси се оспособљавају да препознају различите мирисе експлозива и експлозивних направа – пластични експлозив, пресовани тротил, хексоген и друге вр-

УРОЂЕНЕ БИОЛОШКЕ ОСОБИНЕ

У процесу обуке додатно се развијају урођене биолошке карактеристике паса, њихове реакције, инстинкти и веома развијена чула. Псима је најразвијеније чуло мириса. Човек у носу има око пет милиона мирисних ћелија, а пас и до 200 милиона, тако да разликује десет пута више различитих мириса од човека, а може да региструје мирис испод снега и на десет метара. Пси имају веома развијено и чуло слуха, што им омогућава да детектују знатно шири опсег звукова у односу на човека.

сте минско-експлозивних средстава. Због тога се на обуци реализују бројни модели ситуационих вежбања, попут постављања експлозив у просторије, возила или на правцима кретања. На тај начин, појачава се осетљивост паса на количину постављеног експлозива, место на коме је постављен и старост експлозива.

Наставни садржаји на курсу реализовани су на предавањима и различитим демонстрацијама, а на крају су водичи и пси полагали завршни испит, како би приказали ниво оспособљености. Старешине које су успешно положиле испит добиће уверења о постигнутом успеху и стећи звање водича паса минотрагачке службе. „Најважније је да водич буде повезан са псом и да увек препозна шта пас сигнализира“, истиче старији водник Дејан Величковић.

Развијена чула

На курсу у Нишу оспособљавају се пси лабрадори ретривери, али је могуће да се на истоветан начин обучавају и немачки овчари, златни ретривери или неки други пси. У обуку се укључују пси старости од 12 до 16 месеци, који су тестовима задовољили дефинисане критеријуме.

Наиме, на дресуру паса минотрагачке службе долазе пси којима је током предресуре и на тестирањима евидентиран успешан рад по њуху и изражена жеља за тражењем предмета.

Према речима капетана Зденка Цвијетића, у чети се обучавају водичи паса и паса чуварске службе, за заштитну службу, минотрагачку службу, трагачку службу, проналажење опојних средстава, те периодичне редресуре за обнављање знања и кондицирање паса.

У нишкој чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса Центра за обуку логистике, посебна пажња придаје се

међународној војној сарадњи. Такође, на основу расположивог кадра и према постојећој инфраструктури стварају се услови за формирање регионалног центра у коме би се обучавали војни службени пси и за потребе оружаних снага земаља из окружења.

Реализацијом таквог пројекта успоставила би се модерна институција за узгој и обуку службених паса, која ће обезбедити потребе Војске Србије и партнерских земаља за оспособљавање кадра и узгој генетски и екстеријерно квалитетних службених паса. Тежиште обуке паса у будућем центру било би на борби против тероризма и у ванредним ситуацијама. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

У Крушевцу отворен Центар за учење енглеског језика

У Центру за усавршавање кадрова АБХО у Крушевцу 18. новембра свечано је отворен Регионални центар за самостално учење енглеског језика. Кабинет је опремљен савременом информатичком и мултимедијалном опремом и донацију су, кроз програм PELT, обезбидиле Холандија, Шведска, Норвешка, Данска и Британски савет.

Отварању центра у касарни „Цар Лазар“ присуствовали су и заступник помоћника министра за људске ресурсе бригадни генерал Слађан Ђорђевић, начелник Управе за обуку и доктрину Ј-7 Генералштаба генерал-мајор Петар Ђорнаков као и представници амбасада земаља донатора и чланови Британског савета.

Бригадни генерал Слађан Ђорђевић нагласио је значај учења енглеског језика у контексту подизања укупних оперативних способности Војске Србије као и посвећености читавог система одбране завршетку професионализације и повећању броја учесника у операцијама подршке миру ван граница наше земље.

– Агенција за међународну језичку координацију и експерата за војни енглески језик у оквиру пројекта „Енглески језик у операцијама подршке миру“ оценила је програм PELT као један од најуспешнијих у региону, па с правом можемо рећи да је то резултат наших заједничких напора – рекао је генерал Ђорђевић.

Изасланик одбране Краљевине Холандије потпуковник Бен Стејнбах, обраћајући се у име земаља донатора, истакао је значај учења енглеског језика као предуслова међународне војне сарадње, а нарочито интензивног укључивања Србије у Програм „Партнерство за мир“.

Генерал Ђорнаков и потпуковник Стејнбах пресецањем врпце свечано су означили почетак рада новог Центра за самостално учење енглеског језика. ■

А. ПЕТРОВИЋ
Снимео Д. АТЛАГИЋ

Изузетна генерација

Из Школе за активне пешадијске официре 1953. године изашла је изузетна генерација официра која ове године обележава 60 година од почетка школовања у Крагујевцу 1950. године. Од 400 питомаца, школовање је успешно завршило 334.

Посебно обележје ове генерације представља чињеница да је од настанка војног школства била најмлађа и једна од најбројнијих класа у историји. Осамдесет пет припадника није било пунолетно када су постали официри, а највећи број њих постигли су изузетне резултате у току каријере.

Пета класа је прва послератна чисто ђачка класа у Школи за активне пешадијске официре, из које је, у трећој години, 120 питомаца наставило школовање на смеру артиљерије.

Највећи број официра командовао је батаљонима, пуковима и бригадама, а деветнаест дивизијама и корпусима. Четворица су били команданти армија и војних области, један министар одбране, а двадесет припадника класе у Генералштабу и Министарству одбране на дужностима од начелника појединих управа, до помоћника и заменика начелника Генералштаба и помоћника савезног секретара за народну одбрану. Двадесет три официра добило је генералски чин.

Официри 5. класе били су војни изасланици у Француској, Немачкој и СССР. Више њих учествовало је у одреду ЈНА у саставу Међународних мировних снага на Синају.

Више школе и факултете завршило је шеснаест официра, магистрирало је и докторирало једанаест, школу страних језика завршило је петнаест официра, а тројица су били универзитетски професори. Већина је завршила Вишу војну академију, а шездесет пет и Школу националне одбране.

Више од педесет припадника 5. класе било је на разним дужностима у Војној академији и осталим војним школама – старешине група, наставници, професори, начелници класа и школа, команданти школских центара, а поједи су десетинама година васпитавали генерације питомаца и старешина.

Највећи број припадника те класе отишао је у пензију у чину потпуковника и пуковника, двадесет три у чину генерала. Данас су у знатно смањеном броју пензионери у шест држава, бивших република Југославије. ■

Р. ПОЛИЋ, генерал-пуковник у пензији

Више од дужности...

Лекар на путу

Пошторучник др Бобан Миловановић

Припадници Одељења за здравствену заштиту 29. логистичког батаљона Друге бригаде помогли су недавно на Ибарској магистрали, на потезу између Љига и Горњег Милановца, младићу Урошу, који се повредио док је косио траву

Потпоручник др Бобан Миловановић може да се похвали одличним резултатима постигнутим током студирања на Медицинском факултету у Нишу и током службе у Школи резервних официра санитетске службе. Успешан је и данас када пружа стоматолошке услуге за око 12.000 војних осигураника на подручју гарнизона Краљево.

Недавно је, у професионалном смислу, учинио и нешто више од дужности. Наиме, доктор Миловановић

враћао се санитетским возилом Друге бригаде Копнене војске са Војномедицинске академије, где је био на контролном прегледу после операције, када га је, код Љига, возач професионални војник Радојко Јовановић питао за помоћ.

Због природе операције, доктор Миловановић био је у лежећем положају, али је одмах устао, изашао из возила и угледао човека средњих година, потресеног, који је панично говорио да му је син исекао ногу на пропелере тримера за кошење траве.

– Пришао сам вратима и видео момка који се превија од болова. Колена му је било увијено мајицом кроз коју је пробијала крв – присећа се потпоручник Миловановић.

– Када сам уклонио мајицу видео сам дубоку посекотину са задње стране зглоба колена, пресечене мишиће и тетиве. С патике брата повређеног младића узео сам пертлу и подвезао му ногу како бих спречио даље крварење. Пребацили смо на носилима момка у возило и дали му лекове против болова. Превезли смо га на хируршко одељење болнице у Горњем Милановцу где се успешно опоравља. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Захвалност

У јединицу је стигло писмо захвалности оца повређеног Уроша, Радојка Костића.

„Поносни смо на овакве припаднике Војске Србије. Мој млади син Петар одлази на служење војног рока, редовно, под оружјем, и ово му је био најбољи пример како треба да поступају наши војници. Урош се добро опоравља и нада се да ће поново моћи да се бави спортом. Како обећава, то ће потврдити и када после завршетка студија о којима машта оде на служење војног рока”.

ВЕСТИ

Медицинска едукација у Војној болници Ниш – У нишкој војној болници недавно је реализована медицинска едукација – „Превенција и контрола болничких инфекција“. Више од 150 лекара и медицинских техничара из болнице у Нишу и из Завода за превентивну медицинску заштиту пратило је предавања начелника Одељења за контролу и превенцију болничких инфекција Војномедицинске академије проф. др Весне Шуљагић.

Према речима управника Војне болнице прим. др Славише Ћирића, развојем медицине, дијагностичких и терапијских процедура дошло је и до повећања болничких инфекција, те се том проблему мора посветити пажња. ■

З. М.

Преминуо војник – Војник на редовном служењу војног рока Дејан, Зорана, Перић преминуо је 18. новембра око 9 часова на Војномедицинској академији у Београду. Војнику Перићу позлило је око 7.40 часова током редовног јутарњег вежбања у касарни „Дедиње”. Он је око 7.50 часова превезен у Центар хитне помоћи ВМА, где је констатован застој срчане функције.

Упркос дугој и упорној реанимацији, није дошло до успостављања срчане функције и војник је, нажалост, преминуо.

Дејан Перић рођен је 1983. године у Кикинди. Од септембра ове године служио је војни рок у Гарди Војске Србије. Био је апсолвент на Факултету физичке културе у Новом Саду, ожењен је и отац трогодишње девојчице.

Министар одбране Драган Шутановац упутио је телеграм саучешћа породици преминулог војника. ■

Пуковник погинуо у саобраћајном удесу – У саобраћајном удесу који се догодио 16. новембра око 18,30 часова код Инђије, на аутопуту Нови Сад–Београд, погинуо је пуковник Војске Србије Драган Лукешевић, запослен у Инспекторату одбране.

До несреће је дошло на делу пута суженом због радова када је пуковник Лукешевић управљајући возилом марке „сфиат пунто” прешао на страну на којој су се одвијали радови и ударио у камион извођача радова.

Истражни судија и органи Војне полиције и МУП-а обавили су увиђај ради утврђивања узрока ове саобраћајне несреће.

Министар одбране Драган Шутановац упутио је телеграм саучешћа породици настрадалог Драгана Лукешевића. ■

Бразилске оружане снаге

Нова СВЕТСКА СИЛА

Бразил, пета највећа земља на свету, мерено површином и бројем становника, све више се уважава као глобална сила. За такву позицију, за заштиту националног суверенитета, одбрану огромних приобалних нафтних поља и ресурсима богатог Амазона, Бразил мора да се ослони на националне оружане снаге и њихову модернизацију.

Настанком у 17. веку, као продукт португалских колонијалиста, бразилске оружане снаге (Forças Armadas Brasileiras – FAB) коришћене су за одбрану суверенитета, територије и гушење народних побуна. Бразилска војска је четири пута војно интервенисала како би збацила владу, први пут 1889. а последњи 1964. године. Неки од противника последње владавине војне хунте, окончане 1985, данас су водећи бразилски политичари, међу њима и председница Дилма Русеф.

Територија Бразила није нападнута од 1865. током рата тројне Алијансе (Бразила и Аргентине против Парагваја). Држава нема спорних територијалних несугласица са било којом од суседних држава, нити љута ривалства. Демократија у Бразилу је консолидована, а администрација одлазећег изузетно популарног председника Луиша Ињасиа Лула да Силве спроводила је спољну политику мултилатерализма и дијалога, истичући да та држава има „посреднички“ профил и стога треба да буде потенцијални сабеседник различитих светова.

– Ради се о примени културе и цивилизацијских средстава, а не претњи. У питању је веровање у дијалог, не у снагу – казао је једном приликом бразилски министар спољних послова Селсо Аморим.

Међутим, Бразил је једина држава поред Руске Федерације и Народне Републике Кине која се граничи са десет или више земаља. Има 16.880 километара граничне линије и 7.367 км обале, којима треба патролирати и које треба бранити.

Оружане снаге морају да бране 8,5 милиона квадратних километара територије и да патролирају на 4,4 милиона квадратних километара територијалних вода – или „Плавог Амазона“, како их назива бразилска морнарица.

Оружане снаге Бразила (FAB) највеће су у Јужној Америци, са људством од 371.199 регрута и официра. Војни буџет за 2009. износио је 29,3 милијарде долара. Без озбиљних спољних и унутрашњих претњи, FAB трагају за новом улогом. Проширују под програмом Северни коридор присуство у Амазону, највећем подручју тропских шума и дренажном систему у свету.

Планови наоружавања

Од раног 20. века, бразилске оружане снаге настојале су да остваре самодовољност у наоружању. Њихова намера никада није била развијање великог арсенала, већ поседовање техничке способности за производњу оружја потребног својим снагама.

Бразилски војни транспортни авион – ембраер КС-390

Пошто је Бразил све већа и признатија светска сила, министар одбране Нелсон Жобим је 2008. формулисао је националну одбрамбену стратегију („Estratégia Nacional de Defesa”), која има за циљ изградњу јаке националне индустрије и стварање стратешког партнерства са савезничким нацијама за заједнички развој технологије.

Те године потписано је стратешко партнерство са Француском и Русијом како би се трговало војном технологијом. Бразил је почео преговоре са Француском како би авионе рафал произвођача домаћа компанија Ембраер. То је трећи највећи произвођач авиона у свету (после Боинга и Ербаса), који од 2008. производи бразилски војни транспортни авион – ембраер КС-390. Неке земље су показале интересовање за ту летелицу, а Француска је већ упутила наруџбину.

Бразил је 2009. купио четири подморнице *scorpen* за 9,9 милијарди долара, уз споразум о трансферу технологија. У другом споразуму, Француска ће пружити техничку по-

Војни буџет

Министар одбране Жобим изјавио је да ће Бразил трошити око 0,7 одсто (13 милијарди долара) укупног годишњег друштвеног производа (BDP) за модернизацију оружаних снага, преко годишњег буџета за одбрану од 2,6 одсто.

– Покрећемо студију за стварање финансијског распореда за цео пројекат. То ће бити двадесетогодишњи план и подразумеваће модернизацију и проширење елемената за одбрану бразилске територије – најавио је Жобим.

Министарство одбране

Министарство одбране Бразила одговорно је за управљање оружаним снагама Бразила. Од 2007. године министар одбране је Нелсон Азеведо Жобим (64), правник, професор и политичар, који је међу бројним функцијама био и председник бразилског Врховног федералног суда и министар правде у администрацији председника Ферданда Енрике Кардоса током деведесетих година.

У саставу министарства су и Виша војна школа и бројне агенције, као што је Национална агенција за цивилну авијацију.

Бразилске оружане снаге обухватају копнене снаге (укључујући авијацију), морнарицу (са поморско-десантним снагама и авијацију) и ваздухопловне снаге. Војна полиција (државна полиција) и Војне ватрогасне службе су резервне снаге Копнене војске.

моћ Бразилу како би ова земља могла да дизајнира и производи домаће нуклеарне подморнице, које ће комплетно бити направљене у Бразилу.

Влада је најавила да ће фабрика Хелибрас у граду Итахуба, произвести 50 *еурокоптера* 725 *сујер кугар*, тактички транспортни хеликоптер дугог лета који је корпорација *Сујер Пума/Кугар* развила за војну намену. Укупно би требало да буде израђено до 1.300 нових хеликоптера за бразилску војску. Прве јединице ће бити оперативне до краја ове године.

Министарство одбране у Бразилији је 2009. такође затражило предлог плана опремања за наредних 30 година од бразилске морнарице, најстаријег рода бразилских оружаних снага. За силу коју Бразил жели да поседује трошкови ће износити више од 138 милијарди долара.

У оквиру програма који је назван PEAMB (Planos de Equipamento e Articulação da Marinha do Brasil) стратегија је да буду купљена или саграђена два носача авиона (40.000 тона), четири јуришна амфибијска брода (20.000 тона), 30 пратећих бродова, 15 подморница, пет нуклеарних подморница и 62 патролна брода.

Мировне мисије

Бразилске трупе су се од 1994. прикључиле мировним снагама Уједињених нација у пет земаља.

На Хаитију од 2004. руководе Стабилизационим снагама УН (MINUSTAH) и све су више укључене у цивилне програме, образовање, здравствену заштиту и изградњу путева, мостова и железничке пруге широм земље. Министар Жобим је у јануару, после обиласка земљотресом катастрофално погођеног Хаитија, поручио да ће његова земља задржати командне дужности у тој мисији, у којој има 1.700 својих војника и на челу је контингента од још 5.300 припадника мировних снага УН на острву.

Крајем октобра министар Жобим је изјавио да Бразил одбија било какво мешање НАТО у Јужној Атлантику или било какву идеју о сличној организацији на нивоу тог региона.

– Јужни Атлантик има безбедносна питања која се веома разликују од оних на Северном Атлантику – рекао је Жобим за дневни лист „О Естадо де Сао Пауло”.

У новинском тексту стоји да је Жобим изразио страховање да би проширено подручје деловања НАТО, предвођено неспутаном моћи САД, могло довести до „мултилатералних ратних операција без подршке Савета безбедности УН”. НАТО не може бити замена за УН, порука је коју је Бразил послао САД, коментарисао је лист. ■

Милан БОШКОВИЋ

НАТО САМИТ У ЛИСАБОНУ

На дводневном самиту НАТО-а у Лисабону усвојен је нови стратешки концепт за наредну деценију, којим се потврђује глобална војна улога Алијансе. Документ о стратешком концепту НАТО-а потврђује основни задатак – колективну одбрану 28 чланица. Кључна компонента јесте одбрана од пројектила. Документом се потврђује и потреба да Савез и да-

ље буде у стању да организује мисије широм света, те да буде спреман на проширење чланства оним демократским земљама које испуне услове за улазак.

Лидери НАТО-а постигли су договор о новом одбрамбеном ракетном штиту ради заштите територија свих држава чланица Алијансе у Европи и САД. Ракетни систем укључиваће стационарање америчких ракета пресретача и радара у Европи (Румунија, Пољска и Турска), а чланице НАТО-а инвестираће 200 милиона евра за повезивање постојећег антиракетног система с новим, америчким. На самиту је склопљен и споразум о почетку повлачења међународних снага из Авганистана, почев од идуће године до 2014. године. ■

РЕФОРМА ВОЈСКЕ У АУСТРИЈИ

Као и сваке године, на државни празник Аустрије, војска се представила на Хелденплацу тако што је изложила технику. Претходно је око 1.200 регрута положило заклетву. Аустријски канцелар Вер-

нер Фајман истакао је да ће наредних месеци доћи до реформе задатака и организације војске и најавио да у то жели да укључи искуства земаља које су прешле на професионалну војску. Канцелар је позвао на дебату о будућности војске земље, укључујући и разматрање престанка опште војне обавезе. ■

ВОЈНО ПОВЕЗИВАЊЕ ФРАНЦУСКЕ И БРИТАНИЈЕ

Две највеће војне силе у Европи – Британија и Француска, у Лондону ће потписати споразуме којима ће успоставити ниво сарадње без председана међу оружаним снагама. Ни Париз ни Лондон не желе да ослабе способност да, ако затреба, војно делују на светској сцени. Тим поводом биће потписана два споразума о сарадњи. Први предвиђа формирање заједничких експедиционих снага, чији ће војници, као једна јединица, бити упућени на кризно жариште, а други говори о блиској сарадњи у одржавању нуклеарних арсенала двеју земаља. Обе земље задржавају право да саме војно интервенишу. ■

СМАЊЕЊЕ БРОЈА САМОУБИСТАВА У ВОЈСЦИ САД

У Денверу је представљен пројекат америчке војске чији циљ јесте да се у наредне три године смањи број самоубиштава у америчкој војсци. Пројекат ће коштати 17 милиона долара, а финансираће га војска САД. Њиме ће управљати медицински центар за лечење ветерана у Денверу и Универзитет државе Флориде. Истраживачи из САД надају се да ће им нова студија помоћи да први пут утврде који превентивни програми функционишу, а који не. ■

РЕФОРМА НЕМАЧКЕ ВОЈСКЕ ИДУЋЕ ГОДИНЕ

Министар одбране Немачке Карл-Теодор Гутенберг рекао је да ће његова земља почети реформу војске идуће године, ради бољег прилагођавања данашњим изазовима и смањењу трошкова. Гутенберг је истакао како се очекује да ће целокупна реформа трајати пет до осам година. Комисија предлаже да се број запослених у Министарству одбране смањи са 3.300 на 1.600, а оружане снаге са садашњих 250.000 на 180.000 војника. Такође, предлаже се да се удвостручи број војника у инстингентима расположивим за слање у иностранство са садашњих 7.000 на 14.000. ■

УПОЗОРЕЊЕ АМЕРИЧКИМ ВОЈНИЦИМА

Америчко ратно ваздухопловство упозорило је војнике да коришћењем Фејсбука и осталих друштвених мрежа могу нехотице открити своје положаје. Упозорење је упућено командном кадру и постављено на веб-страници. Слично упозорење ускоро требало би да и остали армијски сектори САД упуте у своје јединице. Немарно коришћење Фејсбука и сличних друштвених мрежа може имати, како је прецизирано у упозорењу, „разорне последице по безбедност и приватност војске“. ■

Пише
Александар РАДИЋ

Скраћивање фронта

Авганистан, судећи по резултатима лисабонског самита НАТО-а, биће један од пошеза на „скраћивању фронта“ превише захтевних задатака које су на себе чланице Алијансе преузеле у бурним почешним годинама 21. века. Последице одлука администрације Буша млађег да се улази у оружане конфликте без јасног политичког плана за завршетак примене силе, сада се ломе на леђима Обамине администрације, која мора да прихвати повлачење у недостижку бољег решења.

До 2014. године када ће НАТО, према одлуци прихваћеној консензусом у Лисабону, да оде из Авганистана, нема јуно могућности за покушај да се од те државе створи ефикасан систем који може да преузме на себе ширење одржавања барем привида стабилности.

Сценарио се већ назирао из задатака који су у претходним недељама поверени америчком генералу Петреусу, који после „извлачења“ америчких јединица из Ирака поново покушава да врло сличан модел примени даље на истоку. У основи комбинаће се снажан притисак на Талибане офанзивним дејствима, уз ангажман све већег броја људи из НАТО-а и Авганистанске националне армије и полиције, са преговорима које се у сенци званичних политичких догађања воде са лидерима прошивичке стране.

Америчке власти процене су да је дошао тренутак да се такав приступ обелодани да би се јасно показало да постоји јединство међу савезницима око тога шта чинити у Авганистану.

Први озбиљан недостатак плана постепеног повлачења, као и у случају Ирака, представља јасно дефинисање рокова за извршење задатка. Тиме се прошивичким ставља до знања колики ће маневарски простор имати у трговини за време. Колико год да буде јак притисак НАТО-а, сада ће талибанске вође знати да процене колико треба ризиковати у отвореним дејствима, а колико снага треба сачувати у безбедним утичима и тзв. племенским областима у Пакистану за евентуални будући рај за превласи у Авганистану.

Ако ћемо о већ провереним приступима онда треба имати у виду да су Талибани сачекали да својевремено и Руси оду из Авганистана и да се сломи централна државна власт, а онда су из планина на граници Авганистана и Пакистана извели марш према северу и преузели контролу над већинским делом државе.

Други проблем представља нејасна позиција Пакистана као кључног центра моћи, који у овом тренутку представља најзаинтересованији страни фактор за судбину Авганистана.

Свака чланица НАТО-а може да повуче људство из Авганистана без драстичних штења по властито будућност, уз изузетак САД које руше једну од основица за прогност према енергетским ресурсима централне Азије. Врло лако, године учешћа у ISAF-у могу да се претворе у историјско штиво и ниша више од тога.

Али за Пакистан, судбина Авганистана представља један од важних стратешких приоритета. Ради се о држави која је традиционално у позадини свих великих политичких догађаја код свог суседа.

У време интервенције СССР-а била је генератор одржавања муџахединских снага, директно је учествовала у стварању покрета Талибана и сада на њеној територији, готово без сумње, налазе се побуњенички лидери.

Зашто од одлуке пакистанских власти колико ће искрено поддржати САД сада зависи судбина плана са лисабонског самита да Авганистан настави да постоји као стварна држава и после повлачења интервенционистичких снага, а не само име

за аморфне парчиће простора под контролом различитих верских или етничких рајних вођа.

Трећи проблем надовезује се на однос Пакистана и САД, јер, искрено, осим што НАТО-а нема шта да тражи. Ради се о томе ко би створио требало да буде релевантан партнер за преговоре о одрживости Авганистана, јер то свакако нису побуњенички команданти раширкани по територији земље.

Афера око лажног другог човека Талибана, Акшара Мухамеда Манасура за кога се показало после шест месеца преговора да је провокатор у јуном значењу те речи, врло драматично је указала на проблем у идентификацији партнера за будући мировни план.

Зашто се мора бити врло опрезан када се иза повлачења НАТО-а рачуна на стабилне институције Авганистана. Очекиване стабилности нема ни у Ираку и поред тога што су Американци тамо остали и кроз разне форме утичу на безбедносне прилике. ■

У случају Авганистана нема интерне стране на којој се може прочитати листа главнокомандујућих побуњеника, са њиховим телефонима и интерне адресе. Чак ни сада, на измаку девете године рата, не може се јасно одредити име побуњеника - да ли су они Талибани (неки од њих покрећу са тим именом сматрају за властито прошивичке), за тим какво је место Ал Каиде и да ли она заиста постоји као чврста организација.

Војни музеј окончао реставрацију наоружања

Сјај оружја победе

Збирка тешког наоружања на отвореном, изложена у београдској тврђави, једна је од највећих изложби те врсте у Европи, специфична по изложеним предметима и историјској вредности експоната. Садржи и више раритета, од којих су најзначајнији пољска танкета, једини примерак на свету, и југословенски тенк Т34Б, којег нигде више нема.

Културна институција која више од тринаест деценија баштини тродимензионалне предмете (око 32.000) и оригиналне фотографије (више од 80.000), а међу њима и огроман број негатива, који сведочи о вековној борби српског народа за слободу, недавно је окончала реставрацију и конзервацију више од 200 оруђа изложених на Калемегдану и Војној академији. Тиме је заокружен обиман, захтеван и тежак посао спасавања артиљеријских, оклопних, противавионских, морнаричких, инжењеријских и других средстава од зуба времена и атмосферских (не)прилика.

Ако је Калемегдан украс Београда, а јесте, онда је стална поставка наоружања неодољив излог

Признање времешног борца

– На почетку обимног посла реставрације, једног понедељка, када је музеј иначе затворен за посетиоце, полазећи на војнички задатак, на главном улазу сретох једног углађеног господина у годинама, који је деловао некако љутито – испричао нам је пуковник Кнежевић.

– Ко је овде главни – питао ме је.

– Моја маленкост – одговорих му – очекујући вербални напад.

– Гледао сам оне тенкове и дошао сам да вам одам признање, јер су офарбани онако какви су некад били. Браво за све вас у Војном музеју, сјајно сте то урадили – говорио је старина.

– Његов подстрек много нам је значио у наставку посла – закључује Кнежевић.

Други живот челичних грдосија

У свету није реткост да љубитељи старог оружја могу, на пример, да се провозају старим тенком по нарочитим полигонима, али и да гађају из њих. Разуме се, то се дебело плаћа.

Уколико би се донела одлука да се топови, тенкови, оклопни транспортери и други оријаши оспособе за таквај вид услуга, збирка оружја Војног музеја морала би на нови ремонт. Тиме би челичним грдосијама био удахнут други живот.

слободарских традиција којима су се напајале многе генерације младих.

У Војном музеју изложена су оруђа и оружје из времена српских устанака, балканских ратова, периода између два светска рата, затим из Првог и Другог светског рата и послератне изградње Југославије, све до педесетих година, када је окончана америчка војна помоћ Југославији.

Еталон из завода

– Многи експонати су били у тако лошем стању да су представљали безбедносни ризик за посетиоце, а и за Војни музеј. Примера ради, на немалом броју топова били су иструрели точкови, па је претила опасност да се тај гвоздени терет сруши на земљу и повреди оне који их разгледају или додирују. Руководство Војног музеја донело је 2004. године одлуку о предузимању радикалних конзерваторских захвата на оружју изложеном у калемегданском парку – каже начелник Војног музеја пуковник Мирослав Кнежевић.

Најпре је у Ваздухопловном заводу „Мама Станојловић“ обављен комплетан технолошки поступак чишћења од корозије, затим заштите и фарбања једног топа, који је послужио као својеврсни еталон. Произведени су чак и резервни делови који су недостајали.

– Радници Завода учинили су све да топ изгледа као да је изашао из фабрике. Чак су за тај времешни модел произвели и пнеуматике. То нам је улило веру да можемо да истрајемо у дугом послу обнове оружја – наводи Кнежевић.

Музеј се определио да рестаурацијом оружје максимално приближи стању у којем је било када је произведено. Консултовани су многи стручњаци, па су тенковима, топовима и другим експонатима враћене првобитне боје и сјај. За нека средства првобитни изглед пронађен је уз помоћ Интернета.

Скучен простор за збирку

– За део конзерваторских радова било је тешко обезбедити мајсторе, због реткости занимања. Примера ради, колара, који је требало да реконструише дрвене точкове топова, једва смо пронашли у једном сремском селу. Први точкови реконструисани су донацијом Зорана Ивковића, иначе праунука војводе Радомира Путника. Све је ишло корак по корак, у складу са приливом новчаних средстава. Сада смо убличили ту екстерну збирку наоружања, рачу-

најући и оне које се налазе у кругу Војне академије на Бањици, односно у војним комплексима у Жаркову и Качареву. Међутим, на Калемегдану објективно више нема простора за ширење збирке, па ћемо у наредном периоду тражити неко друго решење, да љубитељима старог оружја сви експонати буду стално доступни – истиче пуковник Кнежевић.

Екстерна збирка оружја Војног музеја је благо изузетне вредности: од топова из 17. века до пољске танкете произведене у само 18 комада, а једини сачувани примерак налази се управо у Србији.

Пре неколико година, приликом посете војне делегације, Пољацима је показана танкета. Тамо су, међутим, у једној мочвари пронашли делове танкета, па стручњаци чине напоре како би реконструисали то средство. У међувремену, у једном складишту случајно су пронашли неке делове за танкету. Знајући шта недостаје примерку у Београду, упутили су Војном музеју неколико делова.

Сличан је случај и са немачким лаким тенком (PzKpfw I Aust VK 1801), којих је произведено само 30. Овде је изло-

жен и једини сачувани југословенски тенк, од укупно пет произведених у фабрици „Петар Драпшин“, 1950. године, по узору на совјетски Т-34. Из Русије је стигао захтев да се наш једини тенк придода њиховој гами тенка Т-34 које тамо чувају са посебном пажњом.

Мада је завршен посао рестаурације наоружања, радови нису у потпуности окончани. Зуб времена непрестано нагриза превасходно гвожђе и челик, проузрокујући корозију и пропадање делова оружја од других материјала, па ће ускоро кренути други круг обнове експоната. То ће свакако бити лакше, будући да неће морати све да се ради од почетка, већ ће то бити само неопходне интервенције.

Истовремено, снимљено је стање и на неколико војних полигона, где су пронађена још нека средства којима збирка Војног музеја не располаже. И та оруђа ће бити доведена у приближно првобитно стање, то јест као да су изашла испод чекића. ■

Звонимир ПЕШИЋ

Обележен 14. новембар
– Дан ВФЦ „Застава филм”

У функцији информисања

Квалитет спотова за кампању „Буди професионалац” не заостаје за светским стандардима. Може некоме да се не допада радња видео-клипова, што је ствар укуса, али нико не може да оспори њихов холивудски изглед – истиче потпуковник Зоран Крупеж, директор Војнофилмског центра, који је недавно обележио 62. годишњицу постојања.

У години када обележава 62. годишњицу постојања, Војнофилмски центар „Застава филм” успео је да обједини послове информативне и филмске делатности. То се посебно односи на продукцију видео вести из земље и иностранства за Интернет сајтове Министарства одбране и Војске Србије.

Потпуковник Зоран Крупеж, директор „Застава филма”, истиче да је у протеклој години тај филмски центар већим делом био посвећен телевизијском новинарству, али да није запоставио филм. Израдили су, продукцијски и постпродукцијски обојили десет епизода информативне емисије „Штит”, емитоване на ТВ Пинк, док су у филмској делатности урадили десет сценарија од којих је комисија Министарства одбране одобрила осам.

Произвели су шест документарних филмова, а Крупеж каже да се највише поносе на „Беседу” редитеља Милуна Вучинића, која је изведена на овогодишњем московском филмском фестивалу „Златни витез”, на „Дипломца” у режији Марка Ж. Николића, који је место нашао и у Монографији насталој поводом 160 година Војног школства у Србији, и на остварење „Стара планина – додир неба” Младена Велимировића.

Значајан искорак у раду „Заставе филма” свакако јесте и снимање спотова и репортажа за подршку кампање „Буди професионалац”, чија је продукција урађена по светским стандардима.

– За потребе Интернет странице „Буди професионалац”

урадили смо 21 репортажу о занимањима у Војсци Србије, које омогућавају будућим професионалцима да створе визуелну представу о тежини позива за који се пријављују. Када је реч о спотовима, који у нашој продукцији нису рађе-

ни још од 1995. године, изглед им је холивудски. Може да вам се не допадне њихова радња, то је ствар укуса, али нико не може да оспори врхунску слику. По квалитету продукције не заостајемо за светским стандардима у тој области, премда смо успели да произведемо спотове за десетоструко нижу цену у односу на ону у другим агенцијама. Посебну чар видео-клиповима даје музика, коју је урадио Александар Протић – наводи потпуковник Крупеж и додаје да су успеху кампање допринели и главни актери – глумци Драган Бјелогрић, Иван Босилчић и Вук Костић.

Говорећи о плановима за предстојећу годину, директор „Заставе филма” најавио је, између осталог, снимање још два спота за поменути кампању, а у једном од њих главну улогу одиграће жена, ради привлачења пажње припадница лепшег пола.

– Планирамо, такође, да урадимо четири наставна и два документарна филма, али и да покренемо продукцију информативно-пропагандног филма. Реч је о краткој форми с брзом сменом кадрова и атрактивном музиком. У копродукцији са „Пивасом”, израдили смо 12 од планираних 40 епизода документарно-историјског серијала „Од српске војске до Војске Србије”, тако да ћемо наставити реализацију и тог пројекта. Сарадници смо и на документарном филму „Бата”, о великану српског глумишта Велимиру – Бати Живојиновићу – наводи потпуковник Крупеж. Директор „Заставе филма” потписао је недавно са професором Душаном Ђоковићем, директором Академије уметности, уговор о пословно-техничкој сарадњи две институције, по којем ће Војнофилмски центар бити наставна база студентима тог факултета. ■

Милан АЏИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

Подизање нивоа техничке опремљености

На свечаности поводом 14. новембра – Дана Војнофилмског центра „Застава филм”, истакнути су резултати у овој, 62. години постојања, и основна опредељења у даљем организационом прилагођавању захтевима у информативној и филмској делатности.

Честитајући запосленима Дан установе, капетан бојног брода Петар Бошковић, начелник Управе за односе са јавношћу, похвалио је рад током године, посебно истакавши промотивне спотове у акцији „Буди професионалац”, а у следећој години најавио јачање и информативне и филмске делатности уз подизање нивоа техничке опремљености. То ће омогућити свеобухватније праћење активности у систему одбране и брже и квалитетније информисање јавности о ономе што Министарство одбране и Војска Србије раде у оквиру реформе система, професионализације војске и све развијеније међународне сарадње.

ЗА НОВИНАРСКУ НАГРАДУ „ИВАН МАРКОВИЋ“

Новинарску награду „Иван Марковић“ додељује Медија центар „Одбрана“ за најбоље медијско извештавање о активностима Министарства одбране и Војске Србије у 2010. години.

Циљ награде јесте подстицање новинара који прате активности Министарства одбране и Војске Србије на квалитетно извештавање у домаћим писаним и електронским медијима, афирмација и јавна верификација њиховог стваралаштва и сећање на Ивана Марковића, једног од најдаровитијих војних новинара и уредника у листу „Војска“, који је 2003. године изненада преминуо у 43. години живота.

О додели новинарске награде „Иван Марковић“, по посебном Правилнику, одлучује жири од пет чланова.

Награда се састоји од плакете и новчаног износа од 60.000 динара.

Награда ће бити уручена на пригодној свечаности поводом 24. јануара – Дана Медија центра „Одбрана“.

Право учешћа на конкурсима имају сви професионални новинари који раде за медије на територији Републике Србије без обзира на њихов формални статус.

За новинарску награду не могу конкурисати новинари запослени у Медија центру „Одбрана“ и Управи за односе са јавношћу Министарства одбране и прилози објављени у магазину „Одбрана“.

ПРОПОЗИЦИЈЕ

Сваки учесник на конкурсима може доставити један оригинални рад.

У случају да је кандидатура израз тимског рада, може да укључи највише пет особа.

На конкурс се шаљу прилози (интервјуи, чланци, коментари, репортаже, радио и ТВ емисије) о активностима Министарства одбране и Војсци Србије који су штампани или емитовани у средствима јавног информисања Републике Србије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године.

Достављени материјали не враћају се учесницима конкурса.

Пријаве са оригиналним штапаном текстом, исечцима или фотокопијама написа, тонским и видео записима достављају се до 31. децембра 2010, лично или препорученом поштом на адресу: Медија центар „Одбрана“, Браће Југовића 19, 11000 Београд са назнаком „Конкурс за новинарску награду Иван Марковић“.

Пријаве пристигле након тог рока жири неће узимати у разматрање.

За пријаву кандидата из штампаних медија важно је да се на фотокопији или скенираном тексту јасно види лого новине, потпис аутора и датум објављивања. Телевизијски новинари треба да доставе стандардну VHS касету или DVD са материјалом за конкурс. Радио новинари прилоге достављају на аудио касети или компакт диску у mp3 формату. Прилог објављен на Интернету треба доставити на дискети или компакт-диску у HTML формату. Такође, треба доставити и Интернет адресу на којој се може погледати материјал намењен за конкурс. Касете, DVD, CD и дискете треба да буду јасно обележени, са именом и презименом кандидата и назнаком дужине трајања прилога.

Уз пријаву за прилоге објављене у електронским медијима треба доставити и потврду редакције, коју је потписао уредник или директор, те када је и где прилог емитован.

Уз пријаве је потребно доставити кратку биографију аутора прилога, потврду о статусу аутора у медијима у којима су објављени прилози (потврда о радном статусу или хонорарном ангажману), адресу, телефон и е-маил аутора.

Жири ће разматрати кандидатуре на основу квалитета медијског извештавања о Министарству одбране и Војсци Србије, а приликом одлучивања у обзир ће узимати и опште новинарске критеријуме, истраживачки рад, стил писања, утицај, јавну корист, оригиналност и креативност.

Жири задржава право да одбије учешће на конкурсима уколико буде сматрао да достављени материјал није у складу са пропозицијама.

Медија центар „Одбрана“ задржава право да најуспешније прилоге на конкурсима објави у магазину „Одбрана“ и на Интернет презентацијама Министарства одбране и Војске Србије, те да сав достављени материјал користи ради даљег промовисања реформе система одбране и Војске Србије и новинарске награде.

Пријава за конкурс биће доступна на сајту Медија центра „Одбрана“ www.odbrana.mod.gov.rs

Све остале информације о конкурсима и условима пријаве могу се добити телефоном на бројеве: 011/3241 257, 3241 258 или посредством електронске поште на адресама: odbrana@mod.gov.rs или urednik@odbrana.mod.gov.rs ■

Акција Медија центра „Одбрана“

ИЗБОР СПОРТИСТЕ ГОДИНЕ

И ове године Медија центар „Одбрана“ наставља већ традиционалну акцију – Избор најбољег спортисте и спортске екипе Војске Србије.

Од древних времена, војници су, сем по униформи и оружју, били препознани по статусу, држању, физичкој снази и способностима. У духу те традиције, критеријуми за најбоље су јасно постављени и од њих се не одступа. Да би се понео дрес у бојама државе и војске, неопходно је доказати вештине у својој јединици, међу колегама, пријатељима.

Из године у годину, конкуренција међу војним спортистима је све оштрија. Разлог за то је првенствено нови приступ физичкој обуци. Резултати не изостају, што потврђују и бројни наступи наших спортиста ван граница Србије који су обележили су годину за нама и свакако допринели да она протекне у знаку живе међународне сарадње.

Војни спорт је у амбијенту професионализације, по свему судећи, нашао плодно тле за развој. Избор најбољег спортисте и спортске екипе Војске Србије биће све тежи задатак за људе који ће проценивати и оцењивати успехе и достигнућа. А познато је да Медија центар „Одбрана“ ту одговорност већ годинама поверава људима чија су имена у аналима националног и интернационалног спорта.

Пропозиције су исте као и претходних година, па овим путем позивамо да ове године, до 30. децембра, стигне што више пријава за најбољег спортисту и спортску екипу.

За назив спортисте године Војске Србије 2010. могу да конкуришу официри, подофицири, цивилна лица на служби у Министарству одбране и Војсци, студенти Војне академије, ученици Војне гимназије, професионални војници и они на служењу редовног војног рока. Исте пропозиције важе и за екипе, чији чланови треба да припадају једној од наведених категорија.

Предлоге могу слати команде, јединице, установе, војне школе и друге институције, спортски савези, клубови и секције.

Жири ће пажљиво разматрати све предлоге који су потпуни и у складу са пропозицијама избора. Ваше предлоге можете слати до 30. децембра на адресу: Редакција магазина „Одбрана“ (за избор спортисте године), Браће Југовића 19, 11000 Београд.

Нека најбољи победи! ■

Трагом једне фотографије

PUEVLА

у Београду

Пише
Зорица ЈАНКОВИЋ

Петар Први Карађорђевић преузео је краљевску власт после Мајског преврата 1903. године. Иако нико од европских дворова није оспоравао његово право на српски престо, начин на који је преврат извршен (свирепо убиство краљевског пара) наишао је на општу осуду. Углед Србије био је у потпуности срозан.

Русија је после Мајског преврата признала новог владара, али је захтевала од владе у Београду енергичну истрагу, суђење и кажњавање одговорних за масакр краљевског пара.

Слично реаговање било је и у Бечу. Аустријски цар Фрања Јосиф зажелио је краљу Петру Првом дугу и срећну владавину, али је изразио и бојазан како ће нови владар умирити земљу која доживљава сурова искушења због унутрашњих потреса, и како ће је „избавити из стања дубоког пада у који ју је недавно гурнуо, у очима цивилизованог света, неправедан и проклет злочин“. Аустријски цар, као и руски, поводом догађаја у Београду, објавили су дворску жалост.

Немачка влада заузела је уздржан став према новом српском владару, али је изјавом да ће благонаклоно пратити краљев рад на „извођењу земље из тешке ситуације“, алудирала на решавање завереничког питања.

Британска влада је и овога пута показала већ традиционално хладан однос према свему што је долазило из Србије. Прво је хитно повукла свог посланика сер Џорџа Бонама из Београ-

да, како овај не би морао да дочека новог краља приликом његовог доласка из Женева у Београд, и друго, на лични телеграм који је краљ Петар Први упутио у Лондон краљу Едварду VII, у коме га обавештава о свом ступању на престо, следио је само одговор формалног карактера – потврда пријема телеграма.

На другој страни енглески краљ је изјављивао својим пријатељима како га „ужасава чињеница да су официри убили свог законитог краља, а нарочито то што су официри убили једну жену, иако је та жена била омражена краљица“.

Према промени у Београду Република Француска држала се приметно уздржано. Опозив посланика из Београда објашњен је као његов приватни пут, за разлику од енглеске владе која је одлазак свог посланика из Београда саопштила у парламенту, суспендовала његове званичне функције и објавила дворску жалост за последњим Обреновићима.

Међутим, пракса није пратила формално дате изјаве – из Париза је посланику у Београду наложено да до даљег односе са српском владом ограничи само на питања која се односе на безбедност и интересе Француске.

Замршено клупко

Али, време је чинило своје. После првих негативних реаговања, која су се и очекивала првенствено од монархистичких влада, у наредној фази позивање на морал полако је јењавало, да би прагматична политика полако себи крчила пут. Једино је Лондон и даље био упоран у осуди Мајског преврата, па је негодовање све више прелазило у отворену агитацију против признања Петра Карађорђевића за српског краља, уз инсистирање на кажњавању завереника. Реаговање Лондона није се могло повезати само са личним разлозима њиховог краља, већ је оно било и резултат вештих острвских инсинуација о одговорности руске владе за догађаје у Београду. У тадашњим затегнутим руско-енглеским односима због сукоба на Далеком Истоку, негодовање према Србији значило је и негодовање према Русији.

У таквом замршеном балканском клупку, чија је основа била у сукобу интереса империјалистичких апетита, националних покрета и личних претензија владара, велики политички преокрети нису се могли ни очекивати. Целу наредну деценију они ће се профилисати, да би коначан израз добили у Првом светском рату.

Гости из Француске

У таквој ситуацији Краљ Петар Први као владар тражи своје место. Он првенствено жели да се извуче из

Бели двор

изолације у којој се нашао под наведеним околностима. Следствено томе, српска дипломатија добија тежак задатак – да припреми званичну посету српског краља једном од европских дворова (до посете Петрограду доћи ће тек 1910).

И док дипломатија прави те контакте, сам краљ чини први корак изласка из изолације. На редовном годишњем окупљању у Паризу класе Rubla официра из Сен-Сира (новембар 1903), којој је и сам припадао, Петар позива своје школске другове да му буду гости у Београду. До посете 48 официра доћи ће тек годину дана касније, и то након дугих преговора где је српска страна прихватила захтев из Париза да посета има приватни карактер и да се француски официри неће сусрести са официрима из групе

завереника која је извела Мајски преврат.

И коначно, у суботу, 2. октобра по старом, односно 15. октобра 1904. по новом календару, гости из Француске приспели су возом у Београд. Исто вече краља су у двору посетили барон Нотен (шеф делегације) и генерал Арде де Перини, да би сутрадан у 11.30 српски суверен примио своје приспеле другове из класе Rubla, којима је приредио и свечани ручак.

За госте је следило слободно поподне, које је већина искористила за шетњу градом, да би у седам увече, на свечаној вечери, имали још један сусрет са домаћином. У здравици Петар Први им је још једном захвалио што су дошли код свога друга Каре у Београд, да би затим, у опуштеном разговору, разменио успомене на дружења од пре четири деценије.

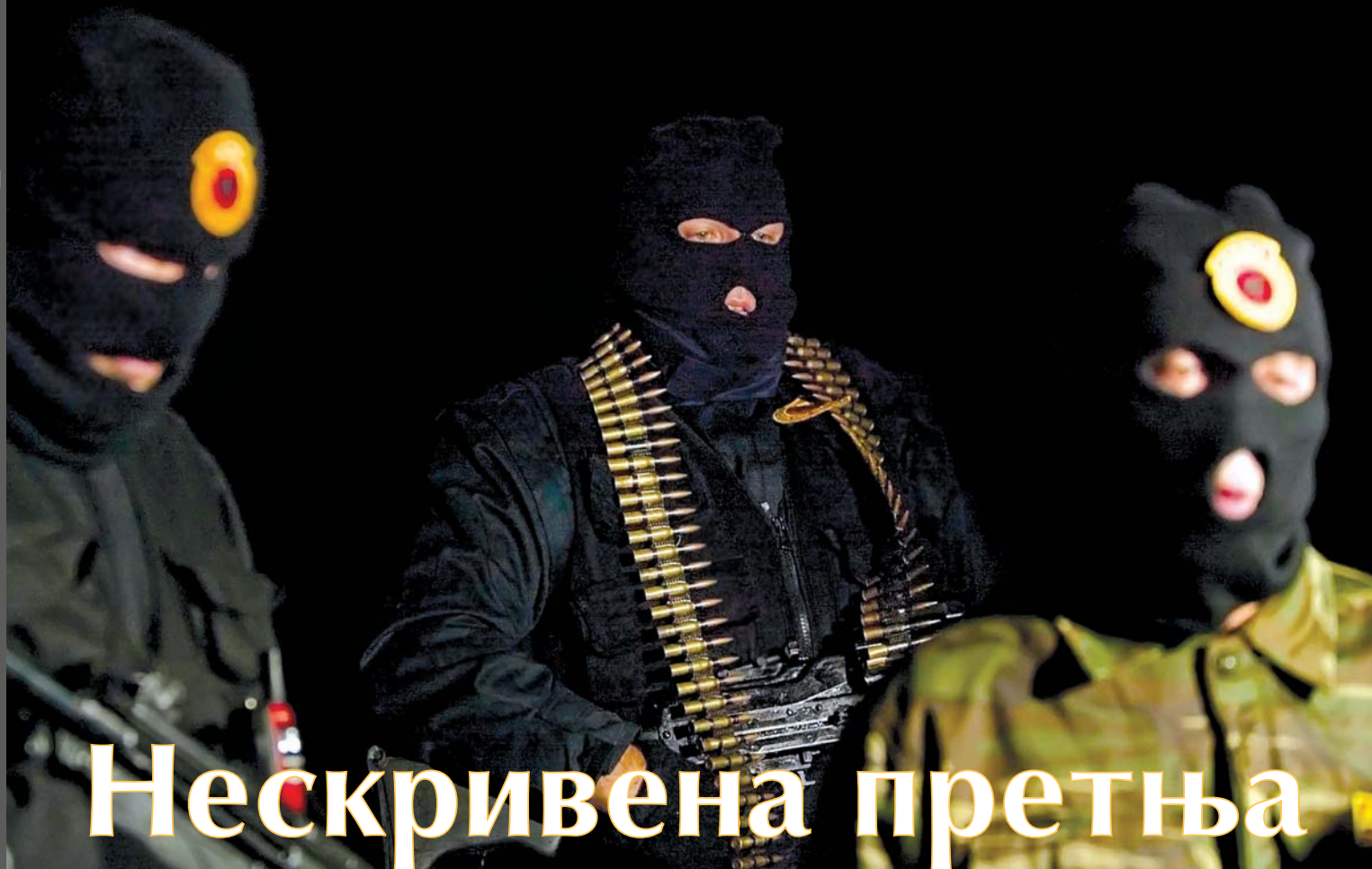
Сутрадан, 17. октобра, Петар се у дворској башти фотографисао са својим друговима, када је настала и фотографија која је била повод овом тексту. Исто поподне својим друговима је уручио одликовања, да би увече, у њихову част, приредио и бал. А на опроштајној вечери (уторак, 18. октобар), српски краљ је својим гостима из Француске поручио да никад не забораве Србију коју су тада упознали.

Краљ је био задовољан посетом својих школских другова, а сам њихов долазак у Србију, уз сагласност француске владе, сматрао је својим личним успехом. Наравно, био је то и корак ка прибављању потребног легитимитета за српског краља код европских дворова. ■

Ауторка је историчар и кустос Историјског музеја Србије

Краљ Петар I Карађорђевић

Нескривена претња безбедности

Хапшење Бајрама Асланија у јужном делу Косовске Митровице, кога су власти САД оптужиле за подршку терористима, покренуло је још једном питање јачања утицаја исламског радикализма на простору Косова и Метохије, његове повезаности са албанским екстремистима и опасности која прети Републици Србији, региону западног Балкана и шире

По захтеву САД, антитерористичка јединица Косовске полиције, под надзором тужиоца ЕУЛЕКС-а из Специјалног тужилаштва Косова и пет агената ФБИ, 17. јуна ове године ухапсила је, у јужном делу Косовске Митровице, Бајрама Асланија, кога су власти из Северне Каролине оптужиле за подршку терористима.

Наиме, власти Северне Каролине располагале су сазнањима да је Аслани прикупао новац од земљака у САД да би купио земљиште на Косову где је планирао да изгради базу у којој би биле припреме за терористичке акције широм света и складиштило оружје и муниција.

Хапшење Асланија повезано је са прошлогодишњим догађајем који је потврдио да је простор Косова и Метохије занимљив за исламске екстремисте и да они у тамошњим сепаратистима виде добре савезнике и поуздане јатаке. Још 27. јула 2009. америчке власти ухапсиле су седам особа из Северне Каролине под оптужбом да су ковале заверу и планирале извођење терористичких напада на простору Израела, Јордана, Палестине и КиМ. Међу онима који су тада ухапшени био је Хисен Шерифи (24), пореклом са КиМ, са сталним боравком у САД, и Анес Субашић (33), највероватније пореклом са простора Босне и Херцеговине.

Према сазнањима ФБИ, Аслани је са Шерифијем договорио превод са енглеског на албански видео касете са терористичком тематиком, произведене на Косову, која описује напад бомбаша самоубице на конвој возила САД. Амерички тужиоци тврде да је Аслани сакупио 15.000 долара како би успоставио базу на КиМ, због чега му, према америчким законима, прети казна од 40 година затвора.

У време када је та група у Америци оптужена за заверу за подршку терористима, убиства, киднаповања и рањавање људи у иностранству, у косовској јавности овај случај означен је као „ништа озбиљно“. Портпарол косовске полиције Бесим Хоти тада је уверавао домаћу и светску јавност да „нема индикација да су такви напади могући и да становници Косова немају разлога за панику“.

Можда и због тада олако схваћених претњи, Аслани је у притвору провео само једну ноћ. Ослобођен је, наводно, због недостатка доказа и уз обавезу да се јавља полицији два пута недељно.

Бајрам Аслани је на Косову и Метохији хапшен и током 2007. године, а српске власти осудиле су га 2009. године због умешаности у планирање терористичких акција на простору Републике Србије на осам година затворске казне. Суђење је спроведено у његовом одсуству. Аслани се терети да је био повезан са групом исламских терориста – вехабија, које су снаге безбедности Републике Србије ухапсиле почетком 2007. године на планини Нинаја. Група је оптужена за планирање убиства муфтије Муамера Зукорлића, напада на џамију и полицијску станицу у Новом Пазару. У оптужници се наводи да је та група на планини Нинаји формирала камп за војну терористичку обуку и успоставила блиске везе са истомишљеницима на КиМ, у суседним земљама и у више земаља у свету.

Исламски екстремизам у региону

Последњи терористички напад у северном делу Косовске Митровице демантовао је привремене косовске власти да „нема разлога за панику“. Штавише, требало би да то буде и дефинитивни сигнал међународној заједници да на простору КиМ постоји проблем, у виду тероризма албанских екстремиста и њихове чврсте везе са исламским терористима, који трајно може угрозити ионако крхки мир на простору јужне српске покрајине.

Када говоримо о вези албанских „ослободилачких“ организација са исламским фундаментализмом, важно је поменути и неке историјске чињенице, које указују на исламизацију КиМ и паналбанизацију, као битне факторе у ескалацији албанског тероризма.

Током османлијске окупације Албанци су масовно прихватили ислам, а фундаменталистичке идеје и учења од тада су лако проналазили пут до оних који су сањали о етнички чистој исламској албанској држави. У току Првог и Другог светског рата све албанске паравојне формације истицале су панисламски карактер борбе против Срба и осталих неалбанаца.

Верска агресивност посебно је била изражена у програму Друге призренске лиге, који је, првенствено, пројектован „на основу идеологије њеног најважнијег представника Џаффера Деве, као верски покрет муслимана чији је основни задатак стварање верске државе“. Овај коментар и став, у свом делу „Косово – истине и заблуде“, истиче познати албански политичар Синан Хасани.

У току другог светског рата, дивизија „Скендербег“ је у свом саставу имала војне имаме који су радили на верском и идеолошком уздизању бораца и често истицали потребу за стварањем исламске државе „Велике Албаније“, као и панисламски карактер борбе против партизана – безбожника. Та борба је представљана као борба за интерес свих муслимана у свету (не само Албанаца), а јединица је у свом саставу имала 90 Таџика и 50 Туркмена.

Прва акција којом је јединица потврдила такву оријентацију било је хапшење и ликвидација више од 280 приштинских Јевреја у мају 1944. године, док се наставак светог рата – цихада огледао у више акција масакрирања неверника. Карактеристичан пример једне од таквих акција био је 28. августа 1944, када су муџахедини поклали 380 Срба у селу Ваниће на Чакору. Међу убијенима било је 120 деце.

за којим све чешће посежу, опасност која прети читавом региону Западног Балкана.

Преливање исламског екстремизма на простор Републике Србије (КиМ и Рашку област) отпочело је са простора Босне и Херцеговине која је, због већ добро познатих дешавања током деведесетих година, постала, најпре стециште, а потом и мета исламских екстремиста. Иако власти у БиХ предузимају све превентивне мере ради непрекидног праћења и спречавања делатности исламских екстремиста, последњи, отворени, терористички напад од 27. јуна 2010. када је активирана експлозивна направа иза полицијске станице у Бугојну, још један је доказ интензивног и опасног деловања исламских терориста на овим просторима. Том приликом, страдао је полицајац Тарик Љубишкић, а учињена је и велика материјална штета.

Поводом тог догађаја, директор Обавештајно-сигурносне агенције (ОСА) Босне и Херцеговине Алмир Џуво изјавио је 13. јула 2010. сарајевском листу „Дневни аваз“ да у „БиХ вреба опасност од око 3.000 потенцијалних терориста... Од тог броја само су три до четири одсто њих странци. Остали су држављани БиХ“.

Такође, неопходно је поменути још две акције, које су припадници полиције БиХ спровели само у току ове године.

Током мирних протеста због отварања Канцеларије власти Републике Косово, у насељу Бошњачка махала, у северном делу Косовске Митровице, 2. јула 2010, око 10 часова, на мирне протестанте бачене су две ручне бомбе. Од последица тог терористичког акта преминуо је педијатар Месуд Џековић, који није учествовао у овим протестима већ их је мирно посматрао испред своје куће, док је 11 протестаната рањено.

Имајући у виду све интензивнију делатност вехабија у јужном, али и северном, мешовитом, делу Косовске Митровице („Бошњачка махала“, „Три солитера“...) не треба исклучити могућност да су организатори напада били управо припадници тог радикалног исламског покрета који је међу албанским екстремистима све популарнији.

Сви поменути догађаји указују на озбиљност политичко-безбедносне ситуације на простору КиМ, али сасвим је јасно да су екстремизам исламских фундаменталиста и тероризам

Прва, од 1. и 2. фебруара, одвијала се на ширем подручју Тузланског кантона и дистрикта Брчко, у акцији здружених снага свих полицијских агенција у БиХ под називом „Светлост“. У селу Горња Маоча ухапшена су седморица вехабија, међу којима и један страни држављанин. И друга, од 22. јула 2010, када је, у напуштеној кући у Доњем Вакуфу полиција БиХ пронашла 40 килограма експлозива велике разорне моћи, намењеног за извођење терористичких акција.

Радикализам исламских фундаменталиста

Несумњиво је да те и такве терористичке активности показују да је простор БиХ постао центар исламског екстремизма на тлу Европе. Не треба заборавити ни чињеницу да су бројни муџахедини после деведесетих година, на основу „заслуга“ из рата који се водио прво у БиХ и касније на КиМ, формирали јака терористичка језгра на тим просторима, која и даље прете безбедности и стабилности региона Балкана, а посебно међународним снагама стационираним на овим просторима.

Савремени исламски фундаментализам чини велики број покрета и ставова који ислам виде као једини начин живота и најбољу алтернативу западним секуларним идеологијама. Према фундаменталистичком схватању, ислам је вера и држава (дин ва давла) и као такав обухвата све аспекте живота појединца и друштва у целини.

Исламски терористи оправдавају своје насилне акције позивајући се на поједине делове Курана и хадиса, у којима се, наводно, дозвољава употреба насиља за „заштиту религије“, односно радикалним тумачењем кључних религијских текстова у којима, како тврде мање искључиви муслимани, нема речи насиља и позива које исламски терористи заговарају.

ЕКСТРЕМИСТИ СА БАЛКАНА

Негативне аспекте исламизације КиМ и могућу радикализацију у то време уочавали су и страни аналитичари. Стручњаци вашингтонског института Кејто упозоравали су током 1998. године „да је бивши председник Албаније Саљи Бериша прогласио борбу косовских Албанаца светим ратом“.

Амерички познавалац доктрине и стратегије цихада Јосеф Бодански више пута је указивао на трајну присутност радикалних муслимана на Балкану. Наиме, у свом делу „Тероризам и Балканско полуострво“, он тврди да се иранска обавештајна служба од почетка деведесетих година укључила у многе области друштвеног живота Албаније, успостављањем финансијске подршке: од банака и институција за вођење званичне економије до мреже хуманитарних организација. На тај начин, формирана је јака обавештајно-агентурна мрежа, преко које су њена дејства усмерена према суседним и другим европским земљама.

Познати експерт за тероризам Саул Сај, бивши официр израелске војне обавештајне службе, у ексклузивној изјави за Б92, 9. новембра 2005, тврдио је да ће рат против тероризма у свету трајати веома дуго и да су последице терористичког екстремизма већ сада глобалне. Посебно је истакао присуство екстремних исламиста на простору Балкана и чињеницу да су у они у овом региону развили јаку инфраструктуру после ратова у БиХ, на КиМ и у Македонији.

Сај даље каже: „Занимљиво је да ћете, ако анализирате нападе 11. септембра надаље, увек наћи некога ко је борбено искуство стекао на Балкану, или документацију која потиче из радикално исламских извора са Балкана“. Он, такође, упозорава да Европа мора да нађе начин да изолује, одвоји и разликује екстремисте од већине муслимана.

идеје исламског радикализма агресивно су пласиране албанском становништву. Иако национално питање за ислам није од пресудне важности, његово решавање на КиМ заједно са албанским сепаратизмом, а посебно уз непрекидну примену етничког чистиња, суштински је било у функцији дар ал ислама. Наизглед две супротности, ипак су тежиле истом циљу – стварању јединствене албанске, али и исламске државе. ■

(Насџавак у следећем броју)

Фундаменталисти, пак, сматрају да је за стварање идеалне државе, засноване на фундаменталистичким принципима ислама, неопходно „очистити“ друштво од свих неисламских елемената.

Управо то се дешавало на простору КиМ током целог прошлог века, а кулминирало је после интервенције НАТО-а и успостављања протектората. Интереси албанских сепаратиста и исламских фундаменталиста су се укрстили, па би се могло закључити да су они на КиМ, у ствари, радили на остваривању истог циља.

Реализацију једног од својих циљева, стварања снажне исламске везе, тзв. „зелене трансверзале“ на релацији БиХ–Нови Пазар–Косово и Метохија–Македонија–Турска, исламски фундаменталисти видели су у остваривању пројекта муслиманске „Велике Албаније“, чиме би дефинитивно остварили јак утицај и у овом делу Европе. С друге стране, албански сепаратисти успели су да, ослањајући се на идеје исламских фундаменталиста и спроводећи их у дело, хомогенизују Албанце и крену у реализацију свог циља.

Велики број аналитичара, потпуно погрешно, оцењује албански сепаратизам искључиво као националистички бунт. Бројне чињенице указују да се албански сепаратистички покрет максимално користио идеологијом цихада и да је то резултирало „етничким“ чистињем „неисламских елемената“ – Срба и уништавањем свих хришћанских обележја у региону.

И у периоду 1980/1990. године активност албанских сепаратиста на КиМ била је и верски и националистички обојена, а

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

1-15. децембра

Православни

4. децембар – Ваведење Пресвете Богородице

7. децембар – Света великомученица Екатерина

8. децембар – Свети свештенотученик Климент

9. децембар – Преподобни Алимпије Столпник

13. децембар – Свети апостол Андреј Првозвани

15. децембар – Свети цар Урош; Преподобни Јоаникије Девички

Римокатолички

8. децембар – Безгрешно Зачеће Блажене Дјевице Марије

Јеврејски

2. децембар – Ханука

СВЕТИ АЛИМПИЈЕ СТОЛПНИК

Свети Алимпије је рођен у Андријанопљу и од малена је био посвећен Богу. Као ђакон служио је у цркви у родном месту код епископа Теодора. Желео је да се повуче и живи у усамљености и молитви, па је отишао на једно јелинско гробље од којег су сви бежали због демонских привиђења. Ту је поставио крст и саградио црквицу у част свете Ефимије која му се јавила у сну. Покрај храма подигао је стуб, попео се на њега и ту у посту и молитви провео 53 године.

После многобројних подсмеха и нечастивих привиђења, од којих се бранио крсним знамењем и именом Христовим, људи су почели да га поштују и од њега траже утеху и савет. Око његовог стуба подигнута су два манастира, мушки и женски. Са свог стуба он је људима показивао пут ка спасењу и јачао им веру.

Свети Алимпије Столпник живео је око сто година и упокојио се 640. године у време цара Ираклија. У Светој Гори чува се његова глава у Котломушком манастиру. ■

ДОГОДИЛО СЕ...

4. децембар 1943.

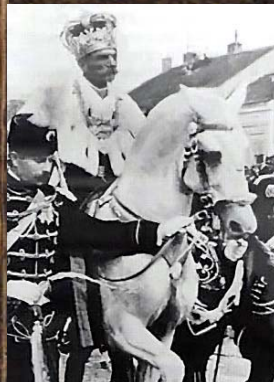
Председник САД Рузвелт, британски премијер Черчил и турски председник Мустафа Исмет Инени разматрали су у Каиру заједничке акције у оквиру антихитлеровске коалиције. Турска је, међутим, одбила да објави рат Немачкој.

5. децембар 1919.

Под притиском великих сила влада Краљевине Југославије решила је да потпише мировни уговор са Аустријом и пропратну конвенцију о заштити мањина и транзиту.

6. децембар

По старом календару, Свети Никола, слава династије Обреновића, празнована је и као Дан Краљеве гарде у Краљевини Србији. Након доласка династије Карађорђевића за Дан Краљеве гарде одређен је 12. мај као дан установљења Гарде 1838. године.

Дан Краљеве гарде у Краљевини Србији. Након доласка династије Карађорђевића за Дан Краљеве гарде одређен је 12. мај као дан установљења Гарде 1838. године.

7. децембар 1914.

Влада Краљевине Србије, образована проширењем кабинета Николе Пашића представницима највећег дела српских грађанских партија, иступила је тог дана пред Скупштину изјавом у којој је предочено да ће у времену које долази ставити све силе „у службу велике ствари Српске државе и Српско-Хрватског и Словеначког Племена“. Као свој главни и једини задатак Влада Краљевине Србије

истакла је успешан завршетак борбе за ослобођење и уједињење „све наше неослободене браће Срба, Хрвата и Словенаца“. Акт који је тада усвојила Народна скупштина познат је као „Нишка декларација“.

10. децембар 1948.

Генерална скупштина Уједињених нација усвојила Универзалну декларацију о људским правима.

15. децембар 1914.

Завршена противофанзива српске војске у Колубарској бици. Противофанзива је почела 3. децембра, а резултирала је разбијањем аустроугарских снага и њиховим повлачењем на Саву и Дунав. Најжешћа и одлучујућа битка вођена је од 8. до 10. децембра на Космају и Варовници, где су положаје браниле трупе одбране Београда, састављене углавном од трећепозиваца. Трупама одбране Београда дошле су у помоћ Тимочка и Моравска дивизија, тако да је ујутру 11. децембра српска војска започела гоњење непријатеља према Београду, који је ослобођен 15. децембра.

Припремио мр Миљан МИЛКИЋ

Спорт савременог Робин

За разлику од класичног метног стреличарства у коме стреличари одапињу стреле у кружну мету, у тродимензионалном стреличарству све је реалније, од такмичарског амбијента и начина на који се оно изводи до мете, а само такмичење, понајвише сличи мирољубивом спортском лову у природи. Стога је све већи број поклоника тог спорта, од кадета до ветерана.

Тродимензионално стреличарство је релативно нова стреличарска дисциплина, која десетак година уназад доживљава праву експанзију на европским просторима. У Србији је тај спорт заживео 2007. године када је у Новом Саду, на Петроварадинској тврђави, одржан Први међународни турнир, да би после две године у нашој земљи било одржано и званично државно првенство. Поред такмичарског дела, 3-D стреличарство све више се развија и као масовна викенд, породична спортска рекреација.

ЗА СВЕ УЗРАСТЕ

Тродимензионално стреличарство прилагођено је свим узрастима и полу. На Европском купу у Петроварадину најмлађи такмичар Шимон Биндер, члан 3-D стреличарске екипе из Словачке, имао је шест година, а шездесетосмогодишњи Антон Уранц из Словеније био је најстарији такмичар.

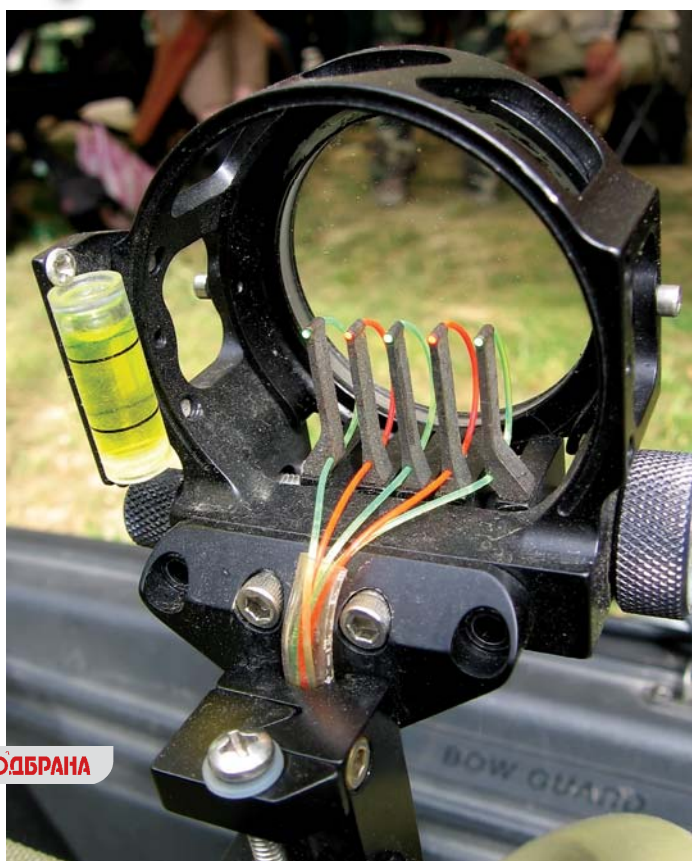

Тродимензионална мета
јазавца у природној величини

Стандардни турнир у 3-D стреличарству одвија се на, условно речено, кружној стази дужине до три километра, што првенствено зависи од конфигурације терена на коме се изводи. Постављено је 28 мета, верних гумених копија животиња које су заступљене у одређеном поднебљу, у природној величини. Мето се постављају на различитим удаљеностима, од максималних десет за пионире, 27 за лу-

Худа

Скупоцена
стреличарска оптика

ДОСТУПНО СВАЧИЈЕМ ЦЕПУ

У основну опрему 3-D стреличара спадају лук, стреле, тоболац, торбица са ситним резервним деловима, заштитна опрема за тетиву и прсте, одећа прилагођена терену и условима. Опрема може бити професионална и аматерска. Класични и COMPOUND лукови, са системом точкића који олакшавају натезање и без њега, могу се набавити по цени од 60 до 2.000 евра, а стреле коштају од три до 50 евра. Оптика за лукове се додатно плаћа.

КЛУБОВИ У СРБИЈИ

Према речима Теодора Черевичког, Србија има два стреличарска клуба оспособљена за бављење 3-D стреличарством, који поседују одговарајућу опрему и могућност да организују такмичења – новосадски „НС-2002“ и „Таргет“ из Црвенке. Велики број метних стреличара све чешће се опредељује за 3-D дисциплину – у стреличарском клубу „Аркус“ из Сенте, на пример, има више од 40 тродимензионалних стреличара.

кове без нишана и до 45 метара за лукове с нишаном. Стреличарима није позната конкретна удаљеност од места „пуцања“ до мете. Оно се обележава црвеним, плавим и белом кочићима.

Као и у сваком спорту, тродимензионално стреличарство има неколико такмичарских категорија, подељених према узрасту – пионире, кадети, јуниори, сениори и ветерани, а по стиловима у зависности од стреличарског прибора – са оптиком, класичним нишаном, OLIMP лук са нишаном и већи број категорија лукова без нишана.

Пре почетка такмичења, учесници се распоређују у четворчлане групе, тако да се на свих 28 места распореда мета гађа истовремено уз наизменично кретање кружном стазом. Такмичари у оквиру групе одређују два записничара који воде резултате. Тек уколико дође до међусобних несугласица, што се врло ретко догађа, позива се судија.

На свакој макети животиње утиснуте су једва видљиве четири скор зоне – прва, која доноси десет или 11 бодова, друга, која носи осам бодова и остале које се бодују с пет бодова. Победник у надметању је стреличар који током такмичења освоји највише бодова.

Треба напоменути да организатори такмичења, од најнижег до највишег ранга, воде посебну бригу о мерама безбедности и сигурности и такмичара и гледалаца, јер брзине лета одапетих стрела достижу од 150 до 250 километара на час.

Како истиче Теодор Черевички, председник Стреличарског савеза Војводине, за љубитеље 3-D стреличарства учешћа на такмичењима и нису најзначајнија. Њих оплемењују боравак у природи и дружење. Опрема неопходна за спорт савременог Робин Худа, који и код нас стиче све више поклоника различитих узраста, стаје стотинак евра. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ НА ТУРНИРУ У ВИНКОВЦИМА

У суседној Хрватској, у Винковцима, крајем новембра под окриљем CISM – Међународног савета за војне спортове, одржан је други турнир у фудзалу на коме су учествовале екипе из свих република бивше Југославије – БиХ, Хрватска, Црна Гора, Македонија, Словенија и Србија.

Победник турнира је екипа Хрватске, која је у финалу победила екипу Србије. На путу до финала екипа Војске Србије победила је Босну и Херцеговину и Црну Гору, а у полуфиналу и Словенију.

На првом турниру у Србији екипа Војске Србије била је трећа, а победник је била екипа оружаних снага Хрватске.

Репрезентација Србије на турниру је учествовала у следећем саставу: пуковник Зоран Шћекић, шеф делегације, тренери: професори Миле Ранђеловић и Звездан Шливар, играчки састав: Даворин Миклуц, Иван Стефановић, Миленко Цимбаљевић, Бојан Бојковић, Марко Ђорђевић, Младен Швабић, Небојша Јоцић, Александар Стојковић, Милан Радосављевић, Драган Милivoјевић, Драган Станковић и Милко Биочанин.

Подршку организацији турнира даје ФИФА – светска фудбалска федерација, а циљ је да се турнир организује сваке године у другој држави. ■

Г. ЧЕГАР

СЕМИНАР РУСКЕ БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ

У Спортском центру Војне академије одржан је Интернационални семинар руске борилачке вештине – „Система Сибирски Казак“. Семинар је завршило 125 полазника из наше земље, махом припадника Војске Србије, као и из Русије, Украјине, Италије и Словачке.

Организатори семинара били су Миодраг Бајић и Предраг Поповић из ДОО „Лад Система Београд“, а у име Војне академије, домаћин је био начелник Одсека за војни спорт пуковник Драган Ђини.

Семинар је одржао оснивач школе „Система Сибирски Казак“ виши инструктор Андреј Каримов, у сарадњи са инструктором Денисом Рјаузовим и асистентом Сергејем Бапкином.

После завршетка семинара организатор је учесницима уручио сертификате. ■

Г. Ч.

Министарство одбране Републике Србије Сектор за људске ресурсе Управа за традицију, стандард и ветеране

Поред станова наведених у нашој „Информацији о могућности доделе станова – новембар 2010.“ Војнограђевински центар Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе, доставио је Одељењу за стамбене послове Управе за традицију, стандард и ветеране, пријаве за расподелу станова у закуп на неодређено време у следећим гарнизонима, односно местима:

1. БЕОГРАД:
 - 5 једноипособних станова,
 - 4 двособна стана,
 - 27 трособних станова,
 - 3 троипособна стана.
2. НИШ:
 - 2 гарсоњере.

Такође, Војнограђевински центар Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе је доставио и пријаве за два стана у закуп на неодређено време за која у моменту објављивања ове информације није било стамбених интересената у следећим местима:

1. ПРИБОЈ: (гарнизон Краљево)
 - 1 двособан стан,
2. с. БАЧКИ БРЕГ: (гарнизон Сомбор)
 - 1 двособан стан.

Право на доделу предње наведених станова имају лица која остварују право на доделу стана у закуп на неодређено време, сагласно одредбама члана 2. Правилника о решавању стамбених питања у Министарству одбране („СВЛ“ бр. 38/05, 16/08, 26/08 и 39/08 - у даљем тексту Правилник).

У смислу члана 19. Правилника, лицу из члана 2. овог правилника може се дати у закуп и стан мањи од стана који му припада по одредбама члана 18. овог правилника, ако се са тим писмено сагласи.

Напомињемо да се у смислу прописаног чланом 26. Правилника, стан у закуп на неодређено време даје лицу из члана 2. став 1. овог правилника (професионалном официру, професионалном подофициру и цивилном лицу) у гарнизону односно месту службовања, а лицу из члана 2. став 2. и 3. овог правилника (пензионисаном официру, пензионисаном подофициру, пензионисаном цивилном лицу и члановима породичног домаћинства погинулог или умрлог лица из става 1. и 2. овог члана), стан се даје у било ком гарнизону односно месту на територији Републике Србије.

Сходно предње наведеном, потребно је да обавестите лица на служби у јединицама – установама из нашег састава, односно чланове Удружења војних пензионера, с тиме да уколико постоје кандидати – лица, која

желе прихватити доделу конкретног стана, морају дати писану изјаву, оверену у јединици – установи у којој су на служби, а пензионисана лица у општини или суду, да се одричу доделе структурно припадајућег стана и прихватају доделу понуђеног односно структурно мањег стана, као коначно решење свог стамбеног питања.

У датој изјави лица се морају децидно изјаснити само за један од понуђених станова, а уколико се изјасне за више станова, у обзир ће се узети само један стан у првонаведеном месту.

По достављању изјава од стране заинтересованих лица, донеће се нови закључци на основу којих ће се према укупном збиру бодова извршити рангирање кандидата, а стан ће бити додељен лицу које за одређени гарнизон или место у коме конкурише за стан, буде рангирано на 1. месту ранг листе.

Напомињемо да су стамбени интересенти у обавези да доставе (уколико претходно нису доставили) доказе надлежног органа који се односе на њихов стамбени статус (право на поврат станова у отцепљеним републикама,

признавање болести по налазу Више војно лекарске комисије и пребивалиште за носиоца права и чланове његовог породичног домаћинства, пореско задужење за стан-кућу за носиоца права и чланове његовог породичног домаћинства), јер ће се у супротном њихови захтеви за решавање стамбеног питања сматрати непотпуним и неће бити разматрани.

Одељење за стамбене послове ће предлогом Одлуке о расподели станова обухватити све расположиве станове, које до дана доношења Одлуке о расподели станова, пријави надлежна организацијска јединица Министарства надлежна за инфраструктуру.

Одељењу за стамбене послове Управе за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе МО, ул. Немањина бр. 15 Београд, заинтересована лица треба да доставе изјаве да се одричу доделе структурно припадајућег стана и прихватају доделу понуђеног односно структурно мањег стана, као коначно решење свог стамбеног питања најкасније до 10. 12. 2010. године, као дан пресека стања за доношење Одлуке о расподели станова. ■

ПРЕГЛЕД СТАНОВА У ЗАКУП И АДАПТИРАНИХ ПРОСТОРА ЗА РАСПОДЕЛУ

стање на дан 25.11.2010.

Р.бр.	МЕСТО/Гарнизон	СТАТУС	СТРУКТУРА							СВЕГА	
			0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5		4,0
СТАНОВИ У ЗАКУП											
1	БЕОГРАД / Београд	има кандидата на ранг листама			5	4	3	27	3		42
2	НОВИ САД / Нови Сад				4	6		11			21
3	НИШ / Ниш		2								2
4	СУБОТИЦА / Суботица				2	2	1				5
5	ЛЕСКОВАЦ / Лесковац			2		15		3			20
СВЕГА ЗАКУП - ИМА КАНДИДАТА НА РЛ			2	2	11	27	4	41	3	90	
6	ПРИБОЈ / Краљево	нема кандидата на ранг листама				1				1	
7	БАЧКА ТОПОЛА/Бачка Топола		1							1	
8	БОГОВАЋА/Ваљево					1				1	
9	с.БОКА/Панчево							1		1	
10	с. СРПСКА ЦРЊА/Панчево					1				1	
11	КЊАЖЕВАЦ/Зајечар					1				1	
12	СУБОТИЦА/Бачка Топола			1						1	
13	СЕНТА/Бачка Топола				1					1	
14	с. БАЧКИ БРЕГ/Сомбор					1				1	
15	СТАНИШИЋ/Сомбор							1		1	
СВЕГА ЗАКУП - НЕМА КАНДИДАТА НА РЛ			1	1	1	5	2			10	
СВЕГА СТАНОВА У ЗАКУП			3	3	12	32	4	43	3	100	
АДАПТИРАНИ ПРОСТОРИ											
1	БЕОГРАД/Београд	АДАПТ. ПРОСТОР			1					1	
2	ПОЖАРЕВАЦ/Пожаревац			1						1	
3	СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА/Крагујевац			1						1	
СВЕГА АДАПТИРАНИ ПРОСТОРИ			2	1						3	
1	СВА МЕСТА / СВИ ГАРНИЗОНИ	ЗАКУП	3	3	12	32	4	43	3	100	
2		АП		2	1					3	
УКУПНО										103	

Напомена: адаптирани простор (3,5-собан) у Београду враћен је Управи за инфраструктуру због неусловности за становање.

ИЗАБРАНА ПАРТИЈА НЕУГАСЛА ЗВЕЗДА

Красенков – Љубојевић
Блед, 2002.

1.д4 Сф6 2.ц4е6 3.Сф3 б6 4.а3
Лб7 5.Сц3 д5 6.цд5 ед5 7.г3 Ле7
8.Да4

Наш велемајстор Љубомир Љубојевић, према неким најуспешнији југословенски играч, вратио се у репрезентацију почетком овог миленијума како би помогао да нам се врати некодашњи углед. Играо је сјајно, резултат екипе је био солидан, али је то ипак још далеко од онога што су љубитељи шаха у „најшаховскијој“ земљи прижељкивали. У овој партији играо је против Дамине индијске одбране.

8...ц6 9.Се5 Се4

Знао је Љуба сигурно и за 9...0-0
10.Се4 де4 11.Лг2 б5 12.Дц2 ф6
13.Сг4 ф5! 14.Се3 г6

Погледајмо позицију. Црни има нешто више простора, али и неразвијено дамино крило, па се не може говорити о некакој предности. Ипак, постоји психолошка предност, јер се Љубојевић боље сналази у овако не-стандардним позицијама.

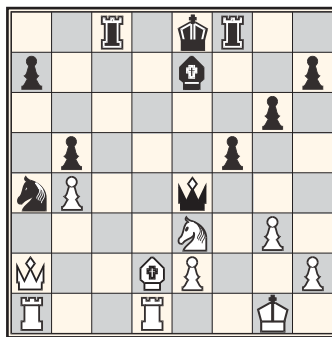
15.0-0

Бели је жртвовао пешака (могао је са 15.Лд2 да га заштити), а црни је храбро прихватио жртву, а затим оставио краља у центру.

15...Дд4 16.Лд2 Тф8 17.Тфд1
Де5 18.а4 Сд7 19.ф3

Бели је био нестрпљив. Имао је акцију на даминој страни са 19. а65.

19...Сц5 20.а65 цб5 21.б4 Са4
22.фе4 Тц8 23.Да2 Ле4 24.Ле4 Де4

Бели: Кг1, Да2, Та1, Тд1, Лд2, Се3,
б4, е2, г3, х2

Црни: Ке8, Де4, Тц8, Тф8, Ле7, Са4,
а7, б5, ф5, г6, х7

25.Дд5?

Редукација материјала у позицији са пешаком мање није била за препоруку, али ни улазак у компликације са 25.Сд5 не би донело нешто нарочито. Бели се очито бори за реми.

25.Дд5 26. Сд5 Лд8 27.Лх6 Тф7
28.е4 Сц3!

Сада, када има предност, црни упрошћава позицију.

29.Сц3 Лб6 30.Кх1 Тц3 31.еф5
Тф5 32.Те1 Кд7 33.Тад1 Кц6 34.Те7
Тц4 35.Лф4 Т64 36.Те6 Кб7 37.Те7
Ка6 38.Тх7 Та4 39.Тг7 Тф6 40.Тд6?

Позиција је била изгубљена (не би помогло ни много боље 40.х4), а овај потез је убрзао пораз.

40...Таф4 41.Тб6 Кб6

0:1

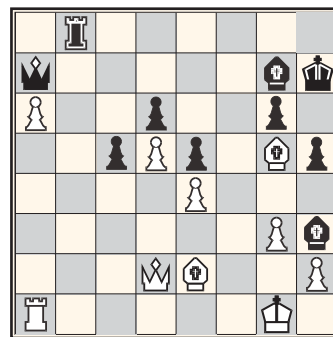
РЕКЛИ СУ...

„Играм ли белим фигурама, побеђујем захваљујући првом потезу д4, а као црни побеђујем јер сам ја – Богољубов.“

Јефим БОГОЉУБОВ

КОМБИНАЦИЈА

Таљ – Глигорић, Блед, 1961.

Бели: Кг1, Дд2, Та1, Ле2, Лг5, а6,
д5, е4, г3, х2

Црни: Кх7, Да7, Тб8, Лг7, Лх3, ц5,
д6, е5, г6, х5

Црни на потезу.

1...Тб2! Дб2 ц4 3. Кх1 Дф2 4. Тг1
Лг4 5. Тг2

Није довољно ни 5. а7 Ле2 6. Де2
Де2 7.а8Д Де4 8. Тг2 Де1 са реми-
јем.

5...Де1 6. Тг1 Дф2

Реми.

Припремио

Раде Милосављевић, мајстор Фиде

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

○	1	○	2	3	4	5	6	7	○	8	○	9	10	11	12	13	14	○	15	○	16
17									18									19			
○	20											21								22	
23			24										25								
26					27									28							
29								30									31				
○	32									33									34		
35			36										37								38
39					40									41							
42							43								44						
45									46									47			
○	48										49									○	
50				51									52								

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: Антонели, нестак, брз, ј, Иријанка, ловорика, е, адј, Катилина, ефикасан, квака, аналогон, чопери, Саранск, датарја, Унац, натопити, аријанац, Ма, еа, аријевац, гадити се, Лејн, расанити, Ананија, Исалија, Аријанит, мисал, птијалин, лајавица, ИЦИ, с, Лакадиви, Гласинац, б, Ана, анаконда, рецитали.

Припремио Жарко ЂОКИЋ

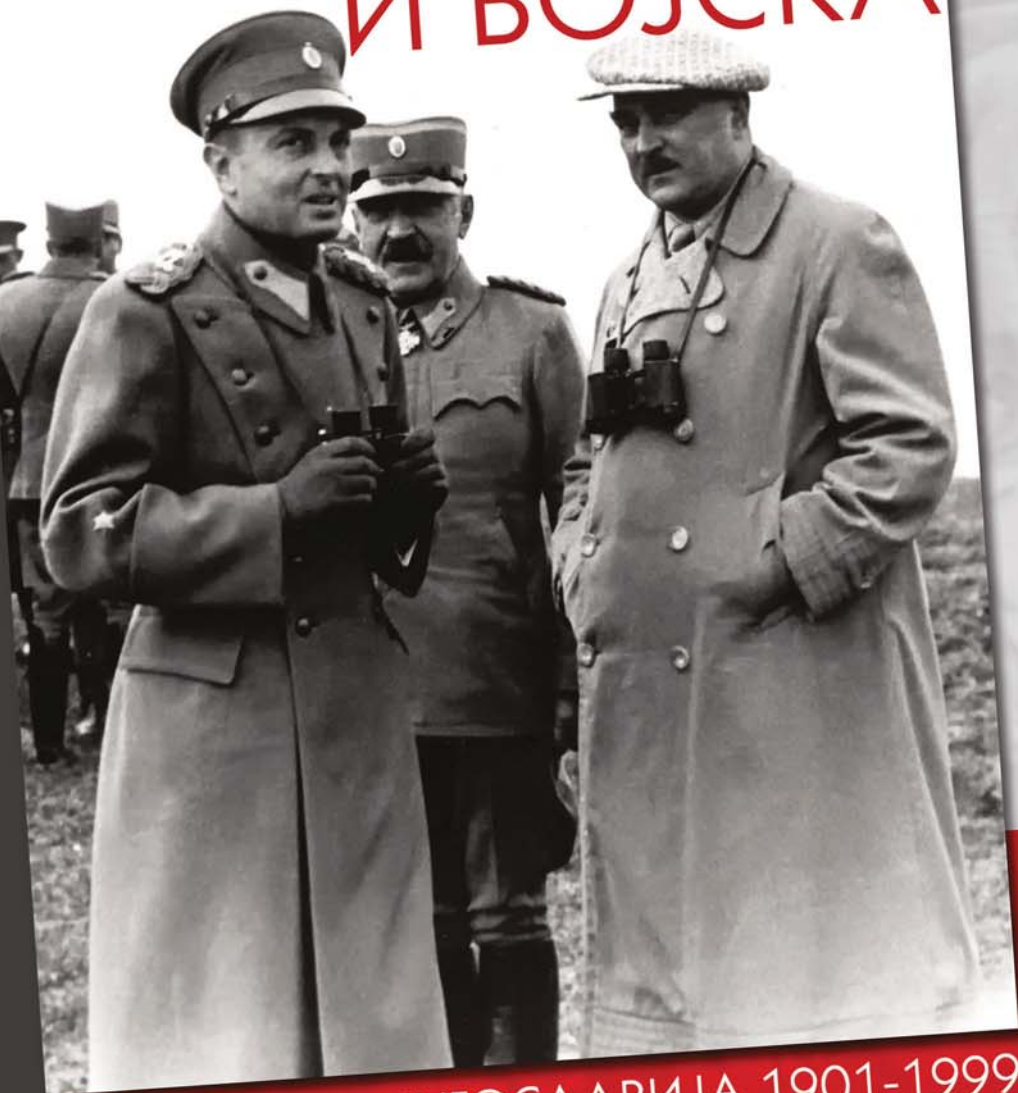
ВОДОРАВНО:

17. Сасвим сажвакати, 18. Набрати кидајући, 19. Социјалистичка република Македоније (бив.скр.), 20. Становница Лаоса, 21. Јеврејска девојчица позната по дневнику из Другог светског рата, 23. Грубо вунено сељачко платно, 24. Олабављеност, 25. Врста мајмуна, 26. Индијански народ у Гватемали, 27. Припадница старог семитског народа, 28. Краћи обилазак кога, 29. Утемељење, оснивање, 30. Врста липе (бот.), 31. Град у Немачкој, 32. Схватати, 33. Васкрснуће (грч.), 34. Двадесетосмо и 22. слово азбуке, 35. Аутономна област (скр.), 36. Вршилац асанације, 37. Женско име, 39. Жица (нем.), 40. Израђивачи макета, 41. Афрички дивљи пси, 42. Радње, делатности, 43. Непокретни, 44. Рам за слику, 45. Становници Марсеја, 46. Отмичар, 47. Име глумице Жирардо, 48. Члан посаде тенка, 49. Учесник на лицитацији, 50. Непаран број, 51. Стих од шест слогова (мн.), 52. Припајање туђе територије.

УСПРАВНО:

1. Било како, 2. Елементи мрежне структуре (у текстилној индустрији), 3. Ад акта (скр.), 4. Запаљење црева (мед.), 5. Покривач за коња, 6. Кожара (турц.), 7. Руско мушко име, Инарко, 8. Име топ-модела Кемпбел, 9. Позитивно наелектрисани јон, 10. Символ индијума, 11. Присталица дадаизма, 12. Афрички (скр.), 13. Титражи, 14. Макара, премда, 15. Мањи јавни парк (стр.), 16. Аустријски музички геније, Волфганг Амадеус, 18. Вредност нечега, квалитетност, 19. Постапак, стварање, 20. Бритва без корица, 21. Посебни отисци неког текста (лат.), 22. Становник Атике, 24. Ослобађати се силом, отимати се, 25. Који се односе на класику, 27. Становници Арамеја, 28. Руски политичар из XIX века, Петар Аркадијевић, 30. Возач таксија, 31. Корачај, 32. Нудист, 33. Име чешког композитора Шина, 34. Обрађивати метал ковањем, 36. Обриси, контуре, 37. Британски филмски режисер, Скот, 38. Женско име, Ирена, 40. Немачки психолог, Ерих, 41. Наталија одмила, 43. Повишен тон „ц“, 44. Плесна фигура у кадрилу, 46. Символ телура, 47. Ауто-ознака Новог Сада.

Миле Бјелајац
**ДИПЛОМАТИЈА
И ВОЈСКА**

СРБИЈА И ЈУГОСЛАВИЈА 1901-1999

Промоција књиге

“Дипломатија и војска”
др Милета Бјелајац биће
одржана 15. децембра 2010.
године у 18 сати, у
Свечаној сали Дома Војске,
Браће Југовића 19.
О овој занимљивој књизи
која описује, анализира и
тумачи међузависност
дипломатије и војног фактора
у Србији и Југославији
од 1901. до 1999. године
говориће:

- професор др Бранко Крга
- професор др Предраг Симић
- професор др Чедомир Штрбац
- аутор

НАРУЏБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3241-009, телефакс 011/3241-363
Жиро-рачун: 840 - 49849 - 58

Овим наручујем _____ примерака књиге

„ ДИПЛОМАТИЈА И ВОЈСКА“
аутора др Милета Бјелајаца
са попустом 30 % – од 963,90 динара

Наруџбеницу и доказ о уплати послати на наведену адресу
МЦ „Одбрана“.

Купац _____

(име, очево име и презиме)

Улица и број _____

Телефон _____

Место и број поште _____

Датум _____

План издавачке делатности МЦ „Одбрана“

ПОЗИВ НА САРАДЊУ

У току је процес дефинисања плана издавачке делатности Медија центра „Одбрана“ за 2011. годину. Одсек за издавачку делатност МЦ „Одбрана“ позива све заинтересоване ауторе да на адресу: Браће Југовића 19, 11000 Београд, са назнаком: ПРЕДЛОГ РУКОПИСА, до 30. 12. 2010. године пошаљу своје рукописе, са пратећим елементима: биографијом, списком објављених књига и радова, изводима из материјала, садржајем... Рукописе ће прегледати колегијум главног уредника током јануара 2011, а аутори ће до 15. фебруара бити обавештени о статусу

свог предлога. Напомињемо да је уређивачка политика МЦ „Одбрана“ дефинисала тематски оквир и да само рукописи који по природи и логици садржаја припадају војном издавачу, а значајни су за систем одбране, попут дела из области геополитике, војне историје, војне публицистике, безбедности..., популарно писани и економски исплативи, могу постати део издавачког плана Медија центра „Одбрана“ за 2011. годину. Сваки предлог наслова са сличном тематиком, којег треба превести и објавити српско издање, такође је добродошао, као и сугестија репринт издања.